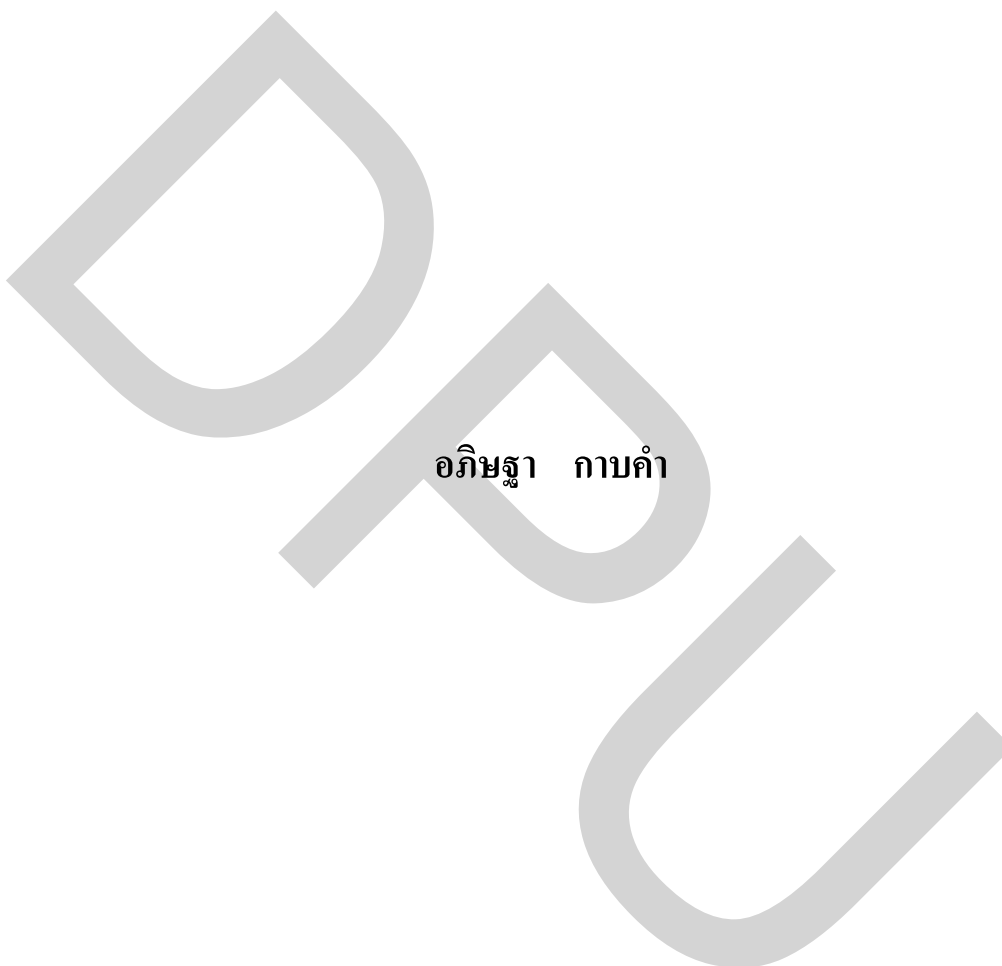

การพัฒนาความคิดนอกกรอบ วิชาภาษาไทย (สาระที่ 2 การเขียน)

ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

พ.ศ. 2560

**The Development of Thinking out of Box in Thai Subject
(Content 2 : Writing) for Mathayom Suksa I Students**

Aphittha Kapkham

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Education

Department of Curriculum and Instruction

College of Education Science, Dhurakij Pundit University

2017

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การพัฒนาความคิดนอกกรอบ วิชาภาษาไทย (สาระที่ 2 การเขียน) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
ชื่อผู้เขียน	อภิษฐา กาบคำ
อาจารย์ที่ปรึกษา	ดร.ไพทยา มีสัจย์
สาขาวิชา	หลักสูตรและการสอน
ปีการศึกษา	2559

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงทดลองนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบความสามารถการคิดนอกกรอบ วิชาภาษาไทย (สาระที่ 2 การเขียน) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการเรียนรู้แบบคิดนอกกรอบ 2) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ วิชาภาษาไทย (สาระที่ 2 การเขียน) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการเรียนรู้แบบคิดนอกกรอบ 3) ศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย (สาระที่ 2 การเขียน) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการเรียนรู้แบบคิดนอกกรอบ กลุ่มตัวอย่าง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/6 ที่เรียนวิชาภาษาไทย ท21102 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 30 คน โรงเรียนมัธยมประชานิเวศน์ สำนักงานเขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดความคิดนอกกรอบ ก่อนเรียนและหลังเรียน แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ วิชาภาษาไทย (สาระที่ 2 การเขียน) โดยการเรียนรู้แบบคิดนอกกรอบ สมุดบันทึกการเรียนของนักเรียนที่เรียนรู้โดยการเรียนรู้แบบคิดนอกกรอบ วิชาภาษาไทย แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยการเรียนรู้แบบคิดนอกกรอบ วิชาภาษาไทย (สาระที่ 2 การเขียน) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าร้อยละ คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน Paired t-test และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation)

ผลการวิจัยพบว่า

- 1) นักเรียนมีคะแนนวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนความสามารถการคิดนอกกรอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
- 2) การทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ มีนักเรียนจำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 56.67 ที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 75 ของคะแนนเต็ม

3) คะแนนความสามารถในการคิดนอกกรอบและคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการเรียนรู้แบบคิดนอกกรอบ วิชาภาษาไทย (สาระที่ 2 การเขียน) มีความสัมพันธ์กันในทางบวกระดับปานกลาง

4) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยการเรียนรู้แบบคิดนอกกรอบ วิชาภาษาไทย (สาระที่ 2 การเขียน) โดยรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.13)

คำสำคัญ: การคิดนอกกรอบ, การเขียนเชิงสร้างสรรค์

Thesis	The Development of Thinking out of Box in Thai Subject (Content 2 : Writing) for Mathayom Suksa I Students
Author	Aphittha Kapkham
Thesis Advisor	Dr. Paitaya Meesat
Department	Curriculum and Instruction
Academic Year	2016

Abstract

This study aims to 1) compare Matthayomsuksa 1 students' Thinking out of Box abilities of Thai subject (Content 2: Thai writing) before and after using Thinking out of Box Learning; 2) investigate the effect of thinking out of box learning on students' creative writing abilities as a learning achievement; 3) explore students' satisfactory level towards learning through Thinking out of Box. The sample group was 30 students in Prathomsuksa 1, Class1/6, Mathayomprachaniwet school, 2nd semester, year 2016. The 30 students were selected by purposive sampling. Tools used in the research were 1) lesson plans using Thinking out of Box Learning; 2) Paper-Based Tests for investigating students' Thinking out of Box abilities (before and after the treatment); 3) creative writing test after the treatment; 4) students' reflective journal; 5) satisfactory evaluation sheet. The statistics used in the analysis were Percentage (\bar{X}), Standard Deviation (S.D.), Paired t-test, and Pearson Product Moment Correlation

The research findings were as follows:

- 1) The students' score in the post test on Thinking out of Box abilities could gain statistically significance at .05
- 2) The result of developing the learning achievement in the creative writing test revealed that 17 students or 56.70% could reach the test criteria which was 75%.
- 3) The results showed a positive correlation between Thinking out of Box abilities and creative writing abilities.
- 4) The results that obtained from the students' satisfaction questionnaires showed that the overall score of satisfaction of Matthayom 1 students was at a high level ($\bar{X} = 4.41$, S.D = 0.13)

Keywords : Thinking out of Box, Creative writing

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดีเพราะได้รับความกรุณาจากอาจารย์ดร.ไพทยา มีสัตรู อาจารย์ที่ปรึกษาที่ให้คำปรึกษา คำแนะนำที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ได้ตรวจสอบและแก้ไขข้อบกพร่องของงานวิทยานิพนธ์ ตลอดจนให้ความช่วยเหลือในกระบวนการดำเนินการวิจัยมาตั้งแต่ต้นจนสำเร็จ ทำให้งานวิทยานิพนธ์มีคุณค่า ผู้วิจัยขอขอบพระคุณด้วยความเคารพอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.ไพฑูรย์ สินลารัตน์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดร. อัญชลี ทองอม และผู้ช่วยศาสตราจารย์ดร. วิภารัตน์ แสงจันทร์ ที่เมตตาเป็นคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และได้ให้คำปรึกษาพร้อมทั้งชี้แนะแนวทางที่เป็นประโยชน์ส่งผลให้วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จเรียบร้อย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้ด้วยความเคารพยิ่ง

ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ดร. ธัญรัช วิกิตภูมิประเทศ ดร. จตุพร มีสกุล และอาจารย์ปรีชาภรณ์ เผือกส่อง ที่เมตตาตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย ในครั้งนี้

คุณค่าและประโยชน์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องสักการะแก่คุณบิดามารดา ครูอาจารย์ทุกท่านที่กรุณาวางรากฐานการศึกษาให้แก่ผู้วิจัยด้วยดีเสมอมา

อภิษฐา กาบคำ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	๗
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	๖
กิตติกรรมประกาศ.....	๖
สารบัญตาราง.....	๗
สารบัญภาพ.....	๘
บทที่	
1. บทนำ.....	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
1.3 สมมติฐานของการวิจัย.....	4
1.4 กรอบแนวคิดของการวิจัย.....	5
1.5 ขอบเขตของการวิจัย.....	5
1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
2. แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
2.1 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย.....	9
2.2 หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยโรงเรียนมัธยมประชานิเวศน์.....	19
2.3 การคิดนอกกรอบ.....	24
2.4 ความคิดสร้างสรรค์.....	30
2.5 การเขียนเชิงสร้างสรรค์.....	36
2.6 แผนการจัดการเรียนรู้.....	41
2.7 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	43
2.8 ความพึงพอใจ.....	48
2.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	52

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3. วิธีดำเนินการวิจัย.....	58
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	58
3.2 เครื่องมือที่ใช้.....	58
3.3 การสร้างเครื่องมือ.....	59
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	64
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	64
3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	65
4. ผลการศึกษา.....	69
4.1 ผลการเปรียบเทียบความสามารถการคิดนอกกรอบวิชาภาษาไทย (สาระที่ 2 การเขียน) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนเรียนและหลังเรียน.....	70
4.2 ผลการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในงานเขียนเชิงสร้างสรรค์.....	71
4.3 ผลการเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างการคิดนอกกรอบ กับผลสัมฤทธิ์ในงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ วิชาภาษาไทย (สาระที่ 2 การเขียน) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.....	73
4.4 ผลการศึกษาข้อมูลที่ได้จากสมุดบันทึกการเรียนของนักเรียนที่เรียนรู้วิชาภาษาไทย (สาระที่ 2 การเขียน) โดยการเรียนรู้แบบคิดนอกกรอบ.....	74
4.5 ผลการศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย (สาระที่ 2 การเขียน) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการเรียนรู้แบบคิดนอกกรอบ.....	76
5. สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	79
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	82
5.2 อภิปรายผล.....	84
5.3 ข้อค้นพบ.....	88
5.4 ข้อเสนอแนะ.....	89
บรรณานุกรม.....	90

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก.....	98
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	99
ภาคผนวก ข ตัวอย่างผลงานนักเรียน.....	141
ภาคผนวก ค ภาพบรรยากาศการเรียนการสอน.....	147
ประวัติผู้เขียน.....	150

สารบัญญัตินำ

ตารางที่	หน้า
2.1 แสดงตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง สาระที่ 1 การอ่าน มาตรฐาน ท 1.1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.....	13
2.2 แสดงตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง สาระที่ 2 การเขียน มาตรฐาน ท 2.1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.....	15
2.3 แสดงตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด มาตรฐาน ท 3.1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.....	16
2.4 แสดงตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย มาตรฐาน ท 4.1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.....	17
2.5 แสดงตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม มาตรฐาน ท 5.1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.....	18
2.6 แสดงโครงสร้างเวลาเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น.....	21
4.1 เปรียบเทียบความสามารถการคิดนอกกรอบวิชา ภาษาไทย (สาระที่ 2 การเขียน) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนเรียนและหลังเรียน.....	70
4.2 ผลการเปรียบเทียบความสามารถการคิดนอกกรอบวิชาภาษาไทย (สาระที่ 2 การเขียน) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยแยก ตามเกณฑ์การให้คะแนน.....	70
4.3 แสดงคะแนน/ ร้อยละ ผลการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในงานเขียนเชิง สร้างสรรค์ วิชาภาษาไทย (สาระที่ 2 การเขียน) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 30 คน.....	71
4.4 ผลการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในงานเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยแยกตาม เกณฑ์การให้คะแนน.....	73
4.5 การเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างการคิดนอกกรอบ กับผลสัมฤทธิ์ในงาน เขียนเชิงสร้างสรรค์ วิชาภาษาไทย (สาระที่ 2 การเขียน)ของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1.....	73
4.6 ตารางผลการศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย (สาระ ที่ 2 การเขียน) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการเรียนรู้แบบคิด นอกกรอบ.....	76

สารบัญภาพ

ภาพที่

หน้า

1.1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย..... 5

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

กรอบความคิดทางการศึกษาในยุคศตวรรษที่ 21 เปลี่ยนไปจากศตวรรษที่ 20 และ 19 เป็นอย่างมาก กล่าวคือ นักเรียนยุคศตวรรษที่ 21 นี้ จำเป็นต้องมีทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม หรือ 3R และ 4C ซึ่งมีองค์ประกอบ ดังนี้ 3 R ได้แก่ การอ่าน (Reading), การเขียน (Writing) และ คณิตศาสตร์ (Arithmetic) และ 4 C Critical Thinking - การคิดวิเคราะห์, Communication - การสื่อสาร Collaboration - การร่วมมือ และ Creativity - ความคิดสร้างสรรค์ รวมถึงทักษะชีวิตและอาชีพ ทักษะด้านสารสนเทศสื่อและเทคโนโลยี และการบริหารจัดการด้านการศึกษาแบบใหม่ (วิจารณ์ พาณิช, 2555, น.18-19) ด้วยเหตุนี้แผนการศึกษาระดับชาติจึงมีแผนการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ดังกล่าว

เป็นที่ทราบกันดีว่าแผนการศึกษาระดับชาติได้พยายามมุ่งพัฒนาทักษะการเขียน และการคิดทั้งที่เป็นความคิดวิเคราะห์ และความคิดสร้างสรรค์ โดยเห็นได้จากการมีแผนการสอน วิธีการ สื่อการสอน และกิจกรรมในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาภาษาไทยที่มุ่งเน้นให้นักเรียนฝึกเขียน ฝึกอ่าน ฝึกคิดวิเคราะห์ ฝึกคิดนอกกรอบ และฝึกคิดสร้างสรรค์ กล่าวคือ รู้จักการตั้งคำถาม แสวงหาคำตอบ รู้จักคิดในมุมมองที่แตกต่างจากคนอื่น และความคิดที่แตกต่างนี้เป็นที่ยอมรับว่า แปลกใหม่ ความคิดฉับไว ความคิดริเริ่ม คิดอย่างยืดหยุ่น และความคิดละเอียดลออ จนผู้อื่นสามารถทำตาม หรือเลียนแบบ

นอกจากนี้แผนการศึกษาระดับชาติได้กำหนดไว้ว่า นักเรียนทุกคน และทุกระดับต้องมีความสามารถในการเขียนเพื่อการถ่ายทอด โดยทักษะการเขียนถือเป็นทักษะที่บูรณาการกับทักษะอื่นๆ ด้วย ไม่ว่าจะเป็นทักษะการคิด หรือทักษะการนำเสนอถ่ายทอดสาร ดังนั้นหากนักเรียนในฐานะผู้เขียนผู้บกร่องด้านความคิด และการถ่ายทอด การเขียนชิ้นนั้นๆ ก็อาจจะไม่สามารถสื่อความ ได้ครบถ้วน และไม่เข้าใจความสนใจของผู้อ่าน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, น.2)

อย่างไรก็ตามจากการสำรวจสภาพนักเรียนในปีพ.ศ. 2553 สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2553, น.44-54) เสนอแนะว่านักเรียนที่เรียนภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลาง พุทธศักราช 2551 ขาดทักษะการเขียนที่ไม่สามารถสื่อความ และจัดลำดับความคิดได้ดีเท่าที่ควร รวมถึงขาดความคิดนอกกรอบที่จะจินตนาการสิ่งแปลกใหม่ และสร้างงานเขียนให้แตกต่างและ

น่าสนใจได้ นอกจากนี้ สถาบันห้องเรียนแห่งอนาคต (J-Sharp future classroom) ได้ทำการทดสอบความคิดนอกกรอบของคนไทยผลปรากฏว่านักเรียนไทยมีคะแนนเฉลี่ยระดับความคิดนอกกรอบอยู่ในระดับ 2.82 จากระดับคะแนน 0-9 ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับน้อย (สถาบันห้องเรียนแห่งอนาคต, 6 พฤษภาคม 2557)

บุปผา บุญทิพย์ (2543, น.3-4) ได้เสนอแนะว่า การจะเขียนให้ดีไม่ใช่เรื่องของพรสวรรค์ แต่เป็นสิ่งที่ต้องผ่านการฝึกฝน กล่าวคือ การเขียนต้องเริ่มต้นด้วยการเรียนรู้หลักการเขียน แล้วฝึกเขียนอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้การสร้างงานเขียนที่น่าสนใจ แปลกใหม่ น่าติดตาม ต้องผ่านการฝึกฝน โดยเฉพาะการฝึกทักษะในด้านการคิดให้มีความสามารถที่จะคิดนอกกรอบ

อัจฉรา ชิวพันธ์ (2552, น.3-4) กล่าวว่า การเขียนเชิงสร้างสรรค์ เป็นการเขียนที่ให้นักเรียนได้แสดงทักษะการคิดสร้างสรรค์ กล่าวคือ การเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็นการเขียนที่มีลักษณะของการคิดริเริ่ม โดยผู้เขียนจะต้องใช้จินตนาการและประสบการณ์ของตนมาเชื่อมโยงความคิดในการเขียน การเขียนสร้างสรรค์ที่มาจากความคิดนอกกรอบถือเป็นผลผลิตของความคิดริเริ่ม ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนตระหนักได้ว่าเขาได้ผลิตผลงาน ซึ่งมีขึ้นเดียวในโลกด้วยตัวเอง

ประภาศรี สีหอำไพ (2542, น.2-3,27) ยังได้เสนอแนะการเขียนให้แตกต่างจากผู้อื่น ว่าเป็นวิธีการสอนเขียนให้ผู้เขียนสร้างคำและความจากจินตนาการของตนเอง โดยไม่ได้ลอกเลียนแบบอย่างของผู้อื่น กล่าวคือ การเขียนลักษณะนี้ จะไม่อยู่ในกรอบของลักษณะของคำ ประพันธ์แบบจารีตเดิม หากมีคุณค่าทางความคิดริเริ่ม นอกจากนี้การจะสร้างงานเขียนแปลกใหม่ น่าสนใจจึงประกอบกระบวนการ 2 กระบวนการ คือ กระบวนการเขียนเชิงสร้างสรรค์ประกอบด้วยขั้นตอนของกระบวนการเขียน (Writing Process) และกระบวนการคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking) ผลงานที่ได้แสดงให้เห็นว่า ผู้เขียน ผู้คิดนั้นได้สร้างสรรค์ขึ้น

ซาร์เบิร์ก (Sahlberg, 2012) เห็นด้วยกับข้อเสนอแนะของ ทอม วูเจก (2552) ที่ว่าความคิดให้ต่างจากผู้อื่น สามารถสอนได้ ถ้าครูสร้างแรงจูงใจให้ความคิด ผ่านวิธีการสอนหรือเทคนิคแปลกใหม่ที่กระตุ้นให้ผู้เรียนได้คิดนอกกรอบ อันนำไปสู่การคิดสร้างสรรค์ โดยเขาได้เพิ่มเติมว่าการสร้างงานเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็นสิ่งที่ครูสามารถสอน และฝึกฝนนักเรียนได้เช่นกัน หากครูผู้สอนมีวิธีการสอน และเทคนิคที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกคิดนอกกรอบ ก็สามารถช่วยให้นักเรียนสามารถสร้างความคิดสร้างสรรค์ และเขียนถ่ายทอดออกมาอย่างน่าสนใจได้

ปัญหาของเด็กไทยและระบบการศึกษาไทยในอดีตจนถึงปัจจุบัน โดยเฉพาะรูปแบบการจัดการศึกษาในโรงเรียน เป็นระบบการถ่ายทอดวิชาด้านต่างๆ เพื่อเตรียมคนให้ไปประกอบอาชีพมีความรู้เบื้องต้นเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตและปรับตัวเข้ากับสังคม โดยครูเป็นผู้ให้วิชาความรู้เพียงฝ่ายเดียว การเรียนการสอนมักจะเป็นการท่องจำมากกว่าการแสดงความคิดเห็นนักเรียน

ส่วนใหญ่ไม่สามารถที่จะหาวิชาความรู้ได้เอง ไม่ชอบอ่านหนังสือ ไม่ชอบที่จะคิด โดยเฉพาะคิดนอกกรอบ หากแต่ชอบที่จะเลียนแบบมากกว่า

ดังนั้นเมื่อเรียนจบในแต่ละระดับชั้นแล้ว ทำให้นักเรียนไม่คุ้นชินกับการตั้งคำถาม และการหาคำตอบด้วยตนเอง เช่นเดียวกับการเขียน นักเรียนไม่ได้ฝึกฝนในการเขียนทั้งในเรื่องภาษา และการสร้างเนื้อหาที่น่าสนใจ แปลกใหม่ การสร้างผลงานเขียนของนักเรียนจึงมีลักษณะการลอกเลียนแบบ การสอนให้นักเรียนคิดนอกกรอบ และสร้างงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ ครูควรใช้เทคนิคการสอนที่สนับสนุนให้นักเรียนคิดและตั้งคำถาม ด้วยกิจกรรมต่างๆ รวมถึงการให้รางวัล เพื่อเป็นแรงเสริม (ปองทิพย์ เทพอารีย์, 2549, น.1)

วิธีที่จะสนับสนุนให้นักเรียนคิดด้วยกระบวนการคิดนอกกรอบ ครูสามารถทำได้โดยกำหนดให้นักเรียนทำงานที่แตกต่างจากรูปแบบเดิม เช่นครูอาจจะตั้งโจทย์ให้แตกต่างจากสิ่งที่ เป็นอยู่ หรือกระตุ้นให้นักเรียนคิดแบบแนวคิดหนึ่งแต่มีหลากหลายวิธีการ เพื่อให้ครอบคลุม หนทางต่างๆ มากที่สุด รวมทั้งครูสามารถกระตุ้นให้นักเรียนแตกความคิดจากคำหนึ่งๆ นอกจากนี้ ครูสามารถกระตุ้นให้นักเรียนคิดนอกกรอบได้ด้วยการเสนอปัญหา การกำหนดปัญหาให้นักเรียน คิดแตกต่างจากที่เคยคิด การเสนอวิธีแก้ปัญหามากกว่าหนึ่งวิธีเพื่อแก้ปัญหานั้น และการประเมินวิธีการ ว่าแปลกใหม่ น่าสนใจหรือไม่ เอ็ดเวิร์ด เดอ โบโน (De Bono 1982) ยังได้เสนอว่า การฝึกทักษะ การคิดสร้างสรรค์สามารถทำได้ด้วยวิธีคิดแบบนอกกรอบ กล่าวคือจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนา ความคิดสร้างสรรค์และการเขียนเชิงสร้างสรรค์ด้วยวิธีการฝึกให้นักเรียนคิดนอกกรอบ ผู้เรียนจะมี โอกาสใช้ความรู้สึกรักของตัวเอง และนำตัวเองให้เข้าไปเกี่ยวข้องกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งแล้วจินตนาการ ให้กว้างขวางหลากหลาย โดยสามารถคิดแตกต่างจากผู้อื่น อันเป็นจุดเริ่มต้นของการเกิดความคิด สร้างสรรค์แปลกใหม่ กล่าวอีกนัยหนึ่งความคิดนอกกรอบและความคิดสร้างสรรค์ไม่ใช่เป็น คุณลักษณะความสามารถเฉพาะตัว หากเป็นทักษะความคิดทางปัญญาที่สามารถฝึกให้เกิดขึ้นได้ (ยูดา รักไทย และธนิกานต์ มาฆะศิริรานนท์, 2547)

ตัวอย่างงานวิจัยที่นำวิธีการสอนแบบคิดนอกกรอบมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อ ส่งเสริมและพัฒนาการสร้างสรรค์ของผู้เรียน เช่นงานวิจัยของประยุทธ สุวรรณศรี (2540, น.1) ผลงานวิจัยพบว่าผลการใช้รูปแบบการสอนเน้นการคิดนอกกรอบที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์กลุ่ม ทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม เช่นเดียวกับ อุดม หอมคำ (2546, น.1) ซึ่งได้วิจัยเรื่องการพัฒนา ความคิดสร้างสรรค์ด้วยการฝึกการคิดนอกกรอบผ่าน โปรแกรมคอมพิวเตอร์ พบว่า นักเรียนมีระดับความคิดสร้างสรรค์ต่างกันเมื่อได้รับการฝึกการคิดนอกกรอบ ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของทศพล ศิลลา (2553, น.1) โดยผลพบว่าผู้เรียนที่เรียนโดยวิธีการสอนแบบคิดนอก กรอบมีผลคะแนนการสร้างสรรค์สูงกว่าผู้เรียนที่เรียนด้วยวิธีปกติ

ผู้วิจัยเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนด้วยการคิดนอกกรอบ จะช่วยในเรื่องการพัฒนาความคิด สามารถใช้ทักษะกระบวนการสอน ให้อิสระในการแสดงออกทางการอ่าน การพูด การเขียน จินตนาการและการคิดนอกกรอบ กล่าวคือนักเรียนมีโอกาสและกล้าที่จะคิดนอกกรอบ มีมุมมองที่แตกต่างนำไปสู่การคิดริเริ่มสร้างสรรค์ พร้อมทั้งจะยอมรับซึ่งการหยั่งรู้สิ่งแปลกใหม่ จึงได้ศึกษา การพัฒนาความคิดนอกกรอบ วิชาภาษาไทย (สาระที่ 2 การเขียน) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

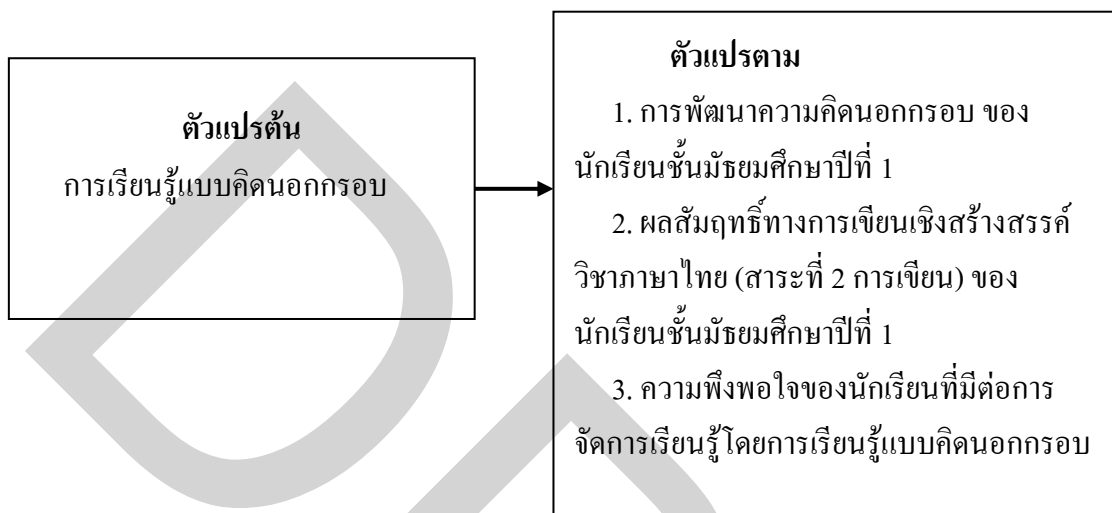
1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถการคิดนอกกรอบ วิชาภาษาไทย (สาระที่ 2 การเขียน) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการเรียนรู้แบบคิดนอกกรอบ
2. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ วิชาภาษาไทย (สาระที่ 2 การเขียน) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการเรียนรู้แบบคิดนอกกรอบ
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย (สาระที่ 2 การเขียน) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการเรียนรู้แบบคิดนอกกรอบ

1.3 สมมติฐานของการวิจัย

1. นักเรียนที่เรียนรู้โดยการเรียนรู้การคิดนอกกรอบ สามารถพัฒนาความคิดนอกกรอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ .05
2. นักเรียนที่เรียนรู้การคิดนอกกรอบ มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ วิชาภาษาไทย (สาระที่ 2 การเขียน) ไม่ต่ำกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75
3. คะแนนความสามารถในการคิดนอกกรอบและคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ วิชาภาษาไทย (สาระที่ 2 การเขียน) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการเรียนรู้แบบคิดนอกกรอบ มีความสัมพันธ์กัน
4. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย (สาระที่ 2 การเขียน) โดยการเรียนรู้แบบคิดนอกกรอบ อยู่ในระดับมาก

1.4 กรอบแนวคิดของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนาความคิดนอกกรอบ วิชาภาษาไทย (สาระที่ 2 การเขียน) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เขียนเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนมัธยมประชานิเวศน์ สำนักงานเขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร พุทธศักราช 2552 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2558) โดยเนื้อหาที่นำมาใช้ในการฝึกเขียนสร้างสรรค์ ประกอบด้วยเนื้อหา การสร้างคำ ประโยค ภาษากับเหตุผล การเชื่อมโยงความคิด และการเขียนย่อหน้า

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมประชานิเวศน์ สำนักงานเขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร ที่เรียนวิชาภาษาไทย ท21102 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 ทั้งหมดจำนวน 9 ห้องเรียน รวม 345 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/6 โรงเรียนมัธยมประชานิเวศน์ สำนักงานเขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร ที่เลือกเรียนวิชาภาษาไทย ท21102 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 30 คน โดยได้มาจากวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

3. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น

การเรียนรู้แบบคิดนอกกรอบ

ตัวแปรตาม

1. การพัฒนาความคิดนอกกรอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ วิชาภาษาไทย (สาระที่ 2 การเขียน) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
3. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยการเรียนรู้แบบคิดนอกกรอบ

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

การคิดนอกกรอบ หมายถึง ความสามารถในการคิดหลากหลายแปลกใหม่ ไม่อิงกับความเชื่อเดิม มีการแก้ปัญหาที่น่าสนใจ โดยการคิดนอกกรอบนี้จะเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ และการสร้างงานเขียนเชิงสร้างสรรค์

วิธีการสอนคิดนอกกรอบ หมายถึง วิธีการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดด้วยมุมมองที่แตกต่างจากสิ่งที่มีอยู่ หรือคิดด้วยมุมมองใหม่ ด้วยขั้นตอน 4 ขั้นตอน ได้แก่ การเสนอปัญหา การกำหนดปัญหา เสนอวิธีการแก้ปัญหา และประเมินวิธีการแก้ปัญหา ตามแนวคิดของ (De Bono, 1982)

ความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง ความคิดหลายทิศทางหลายแง่มุม คิดได้กว้างไกลของแต่ละบุคคล ลักษณะความคิดเช่นนี้ จะนำไปสู่ความคิด การประดิษฐ์สิ่งแปลกใหม่ รวมทั้งการหาวิธีการแก้ปัญหาได้สำเร็จด้วยความคิดอ่อนกนัย ประกอบด้วยความคิดริเริ่ม ความคิดคล่องตัว ความคิดยืดหยุ่น และความคิดละเอียดลออ ตามแนวคิดของ (Guilford, 1968)

ความสามารถในการเขียนสร้างสรรค์ หมายถึง ความสามารถประมวลความรู้สีกินึกคิดจินตนาการ เพื่อสร้างสรรค์ออกมาเป็นงานเขียนเป็นลายลักษณ์อักษร ที่แสดงความคิดริเริ่ม (Originality) – ความแปลกใหม่ ความคิดคล่องแคล่ว (Fluency) – ความฉับไวในการเขียนอย่างสร้างสรรค์ให้ได้มากที่สุดในเวลาจำกัด ความยืดหยุ่น (Flexibility) – การเสนอวิธีการที่หลากหลาย ความคิดละเอียดลออ (Elaboration) – ความสามารถให้รายละเอียดได้อย่างชัดเจน ตามแนวคิดของ (Guilford, 1968)

ความพึงพอใจ หมายถึง ระดับความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยการคิดนอกกรอบ วิชาภาษาไทย (สาระที่ 2 การเขียน) โดยวัดค่าเป็นคะแนนจากการทำแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. นักเรียนได้พัฒนาความสามารถในการคิดนอกกรอบและการเขียนเชิงสร้างสรรค์
2. ได้แนวทางในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดนอกกรอบและการเขียนเชิงสร้างสรรค์และเป็นแนวทางในการพัฒนาไปสู่การเขียนประเภทอื่นๆ
3. งานวิจัยจะเป็นแนวทางในการพัฒนาความสามารถในการคิดนอกกรอบของนักเรียนในวิชาอื่น และระดับชั้นอื่นต่อไป

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาวรรณกรรมและเอกสารที่เกี่ยวข้อง การพัฒนาความคิด
นอกกรอบ วิชาภาษาไทย (สาระที่ 2 การเขียน) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ดังนี้

- 2.1 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
- 2.2 หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยโรงเรียนมัธยมประชานิเวศน์
- 2.3 การคิดนอกกรอบ
- 2.4 ความคิดสร้างสรรค์
- 2.5 การเขียนเชิงสร้างสรรค์
- 2.6 แผนการจัดการเรียนรู้
- 2.7 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- 2.8 ความพึงพอใจ
- 2.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

1. วิสัยทัศน์ หลักการ และจุดหมายของหลักสูตร

วิสัยทัศน์

กระทรวงศึกษาธิการ (2552, น.4-7) หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลเมืองโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้ และทักษะพื้นฐานรวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษ ต่อการประกอบอาชีพ และการศึกษาตลอดชีวิตโดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ บนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ

หลักการ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานมีหลักการที่สำคัญดังนี้

1. เป็นหลักสูตรการศึกษา เพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มีจุดหมาย และมาตรฐานการเรียนรู้ เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็ก และเยาวชนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณธรรม บนพื้นฐานของความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล
2. เป็นหลักสูตรการศึกษา เพื่อปวงชนที่ประชาชนทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาคและมีคุณภาพ
3. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่สนองการกระจายอำนาจให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น
4. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระการเรียนรู้ เวลา และการจัดการเรียนรู้
5. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
6. เป็นหลักสูตรการศึกษาสำหรับการศึกษาในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัย ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์

จุดหมาย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมาย เพื่อให้เกิดกับผู้เรียน เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1. มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัย และปฏิบัติตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2. มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต

3. มีสุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย

4. มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทย และพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

5. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรม และภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์ และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ในการพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ดังนี้

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ดังนี้

1. ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับสาร และการส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเอง เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร และประสบการณ์ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเอง และสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรอง เพื่อขจัด และลดปัญหาความขัดแย้งต่างๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผล และความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม

2. ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในด้านการคิด วิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ หรือสารสนเทศ เพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเอง และสังคมได้อย่างเหมาะสม

3. ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์ และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่างๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้ มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคม และสิ่งแวดล้อม

4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่างๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่างๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม และสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเอง และผู้อื่น

5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในด้านการเลือก และการใช้เทคโนโลยีด้านต่างๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเอง และสังคม ในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้อง เหมาะสม และมีคุณธรรม

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ดังนี้

1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
2. ซื่อสัตย์สุจริต
3. มีวินัย
4. ใฝ่เรียนรู้
5. อยู่อย่างพอเพียง
6. มุ่งมั่นในการทำงาน
7. รักความเป็นไทย
8. มีจิตสาธารณะ

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ทำไมต้องเรียนภาษาไทย

กระทรวงศึกษาธิการ (2552, น.37-41) ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติเป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพและเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบกิจกรรม การงาน และดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่างๆ เพื่อพัฒนาความรู้ พัฒนากระบวนการคิด วิเคราะห์ วิจัย และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ ยังเป็นสื่อแสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรม ประเพณี

และสุนทรียภาพ เป็นสมบัติล้ำค่า ควรแก่การเรียนรู้ อนุรักษ์ และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทย ตลอดไป

เรียนรู้อะไรในภาษาไทย

ภาษาไทยนั้นเป็นทักษะที่จะต้องฝึกฝนจนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษา เพื่อการสื่อสาร การเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อนำไปใช้ในชีวิตจริง

- การอ่าน การอ่านออกเสียงคำ ประโยค การอ่านบทร้อยแก้ว คำประพันธ์ชนิดต่างๆ การอ่านในใจเพื่อสร้างความเข้าใจ และการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ความรู้จากสิ่งที่อ่าน เพื่อนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

- การเขียน การเขียนสะกดตามอักขรวิธี การเขียนสื่อสาร โดยใช้ถ้อยคำและรูปแบบต่างๆ ของการเขียน ซึ่งรวมถึงการเขียนเรียงความ ย่อความ รายงานชนิดต่างๆ การเขียนตามจินตนาการ วิเคราะห์วิจารณ์ และเขียนเชิงสร้างสรรค์

- การฟัง การดู และการพูด การฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ การพูดแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก พูดลำดับเรื่องราวต่างๆ อย่างเป็นเหตุเป็นผล การพูดในโอกาสต่างๆ ทั้งเป็นทางการ และไม่เป็นทางการ และการพูดเพื่อโน้มน้าวใจ

- หลักการใช้ภาษาไทย ธรรมชาติและกฎเกณฑ์ของภาษาไทย การใช้ภาษาให้ถูกต้อง เหมาะสมกับโอกาส และบุคคล การแต่งบทประพันธ์ประเภทต่างๆ และอิทธิพลของภาษาต่างประเทศในภาษาไทย

- วรรณคดีและวรรณกรรม วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรม เพื่อศึกษาข้อมูล แนวความคิด คุณค่าของงานประพันธ์ และความเพลิดเพลิน การเรียนรู้และทำความเข้าใจบทเห่ บท ร้องเล่นของเด็ก เพลงพื้นบ้านที่เป็นภูมิปัญญาที่มีคุณค่าของไทย ซึ่งได้ถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด ค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณี เรื่องราวของสังคมในอดีต และความงดงามของภาษา เพื่อให้เกิดความซาบซึ้ง และภูมิใจในบรรพบุรุษที่ได้สั่งสมสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้

สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

สาระที่ 2 การเขียน

มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียน เขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่างๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด และความรู้สึกในโอกาสต่างๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย

มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษา และพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดี และวรรณกรรมไทย อย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, น.8-39)

ตารางที่ 2.1 แสดงตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง สาระที่ 1 การอ่าน มาตรฐาน ท 1.1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ม.1	1. อ่านออกเสียงบทร้อยแก้ว และบทร้อยกรองได้ถูกต้อง เหมาะสมกับเรื่องที่อ่าน	<ul style="list-style-type: none"> ● การอ่านออกเสียง ประกอบด้วย <ul style="list-style-type: none"> - บทร้อยแก้วที่เป็นบทบรรยาย - บทร้อยกรอง เช่น กลอนสุภาพ กลอนสี่กวาง กาพย์ยานี 11 กาพย์บัง 16 กาพย์สุรางคนางค์ 28 และโคลงสี่สุภาพ

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
	<p>2. จับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน</p> <p>3. ระบุเหตุและผล และข้อเท็จจริงกับข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน</p> <p>4. ระบุและอธิบายคำเปรียบเทียบและคำที่มีหลายความหมายในบริบทต่างๆ จากการอ่าน</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● การอ่านจับใจความจากสื่อต่างๆ เช่น <ul style="list-style-type: none"> - เรื่องเล่าจากประสบการณ์ - เรื่องสั้น - บทสนทนา - นิทานชาดก - วรรณคดีในบทเรียน
	<p>5. ตีความคำยากในเอกสารวิชาการโดยพิจารณาจากบริบท</p> <p>6. ระบุข้อสังเกตและความสมเหตุสมผลของงานเขียนประเภทชักจูง โน้มน้ำใจ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - งานเขียนเชิงสร้างสรรค์ - บทความ - สารคดี - บันเทิงคดี - เอกสารทางวิชาการที่มีคำ ประโยค และข้อความที่ต้องใช้บริบทช่วยพิจารณาความหมาย - งานเขียนประเภทชักจูง โน้มน้ำใจเชิงสร้างสรรค์
	<p>7. ปฏิบัติตามคู่มือแนะนำวิธีการใช้งานของเครื่องมือหรือเครื่องใช้ในระดับที่ยากขึ้น</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● การอ่านและปฏิบัติตามเอกสารคู่มือ
	<p>8. วิเคราะห์คุณค่าที่ได้รับจากการอ่านงานเขียนอย่างหลากหลายเพื่อนำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิต</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● การอ่านหนังสือตามความสนใจ เช่น <ul style="list-style-type: none"> - หนังสือที่นักเรียนสนใจและเหมาะสมกับวัย - หนังสืออ่านที่ครูและนักเรียนกำหนดร่วมกัน
	<p>9. มีมารยาทในการอ่าน</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● มารยาทในการอ่าน

สาระที่ 2 การเขียน

มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียน เขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่างๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

ตารางที่ 2.2 แสดงตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง สาระที่ 2 การเขียน มาตรฐาน ท 2.1
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ม.1	1. คัดลายมือตัวบรรจงครึ่งบรรทัด	● การคัดลายมือตัวบรรจงครึ่งบรรทัดตามรูปแบบการเขียนตัวอักษรไทย
	2. เขียนสื่อสารโดยใช้ถ้อยคำถูกต้องชัดเจน เหมาะสม และสละสลวย	● การเขียนสื่อสาร เช่น - การเขียนแนะนำตนเอง - การเขียนแนะนำสถานที่สำคัญๆ - การเขียนบนสื่ออิเล็กทรอนิกส์
	3. เขียนบรรยายประสบการณ์โดยระบุสาระสำคัญและรายละเอียดสนับสนุน	● การบรรยายประสบการณ์
	4. เขียนเรียงความ	● การเขียนเรียงความเชิงพรรณนา
	5. เขียนย่อความจากเรื่องที่อ่าน	● การเขียนย่อความจากสื่อต่างๆ เช่น เรื่องสั้น คำสอน โอวาท คำปราศรัยสุนทรพจน์ รายงาน ระเบียบ คำสั่ง บทสนทนาเรื่องเล่า ประสบการณ์
	6. เขียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสาระจากสื่อที่ได้รับ	● การเขียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสาระจากสื่อต่างๆ เช่น - บทความ - หนังสืออ่านนอกเวลา - ข่าวและเหตุการณ์ประจำวัน - เหตุการณ์สำคัญต่างๆ

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
	7. เขียนจดหมายส่วนตัว และจดหมายกิจธุระ	<ul style="list-style-type: none"> ● การเขียนจดหมายส่วนตัว <ul style="list-style-type: none"> - จดหมายขอความช่วยเหลือ - จดหมายแนะนำ ● การเขียนจดหมายกิจธุระ <ul style="list-style-type: none"> - จดหมายสอบถามข้อมูล
	8. เขียนรายงานการศึกษาค้นคว้า และโครงการ	<ul style="list-style-type: none"> ● การเขียนรายงาน ได้แก่ <ul style="list-style-type: none"> - การเขียนรายงานจากการศึกษาค้นคว้า - การเขียนรายงานโครงการ
	9. มีมารยาทในการเขียน	<ul style="list-style-type: none"> ● มารยาทในการเขียน

สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด และความรู้สึกในโอกาสต่างๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

ตารางที่ 2.3 แสดงตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด
มาตรฐาน ท 3.1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ม.1	<ol style="list-style-type: none"> 1. พูดสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่ฟังและดู 2. เล่าเรื่องย่อจากเรื่องที่ฟังและดู 3. พูดแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์เกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู 4. ประเมินความน่าเชื่อถือของสื่อที่มีเนื้อหาโน้มน้าวใจ 	<ul style="list-style-type: none"> ● การพูดสรุปความ พูดแสดงความรู้ ความคิด อย่างสร้างสรรค์จากเรื่องที่ฟังและดู ● การพูดประเมินความน่าเชื่อถือของสื่อที่มีเนื้อหาโน้มน้าว

ตารางที่ 2.3 (ต่อ)

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
	5. พุดรายงานเรื่องหรือประเด็นที่ศึกษาค้นคว้าจากการฟัง การดู และการสนทนา	<ul style="list-style-type: none"> ● การพุดรายงานการศึกษาค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ในชุมชน และท้องถิ่นของตน
	6. มีมารยาทในการฟัง การดู และการพุด	<ul style="list-style-type: none"> ● มารยาทในการฟัง การดู และการพุด

สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย

มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษา และพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

ตารางที่ 2.4 แสดงตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย มาตรฐาน ท 4.1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ม.1	1. อธิบายลักษณะของเสียงในภาษาไทย	<ul style="list-style-type: none"> ● เสียงในภาษาไทย
	2. สร้างคำในภาษาไทย	<ul style="list-style-type: none"> ● การสร้างคำ <ul style="list-style-type: none"> - คำประสม คำซ้ำ คำซ้อน - คำพ้อง
	3. วิเคราะห์ชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค	<ul style="list-style-type: none"> ● ชนิดและหน้าที่ของคำ
	4. วิเคราะห์ความแตกต่างของภาษาพุดและภาษาเขียน	<ul style="list-style-type: none"> ● ภาษาพุด ● ภาษาเขียน
	5. แต่งบทหรือกรอง	<ul style="list-style-type: none"> ● กาพย์ยानी 11
	6. จำแนกและใช้สำนวนที่เป็นคำพังเพยและสุภาษิต	<ul style="list-style-type: none"> ● สำนวนที่เป็นคำพังเพยและสุภาษิต

สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทย
อย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ตารางที่ 2.5 แสดงตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม
มาตรฐาน ท 5.1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ม.1	1. สรุปเนื้อหาวรรณคดี และวรรณกรรมที่อ่าน	<ul style="list-style-type: none"> ● วรรณคดีและวรรณกรรมเกี่ยวกับ <ul style="list-style-type: none"> - ศาสนา - ประเพณี - พิธีกรรม - สุภาษิตคำสอน - เหตุการณ์ประวัติศาสตร์ - บันเทิงคดี - บันทึกการเดินทาง - วรรณกรรมท้องถิ่น
	2. วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรม ที่อ่านพร้อมยกเหตุผลประกอบ 3. อธิบายคุณค่าของวรรณคดี และวรรณกรรมที่อ่าน 4. สรุปความรู้และข้อคิดจากการอ่าน เพื่อประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง	<ul style="list-style-type: none"> ● การวิเคราะห์คุณค่าและข้อคิดจากวรรณคดี และวรรณกรรม
	5. ท่องจำบทอาขยานตามที่กำหนด และบทร้อยกรองที่มีคุณค่าตาม ความสนใจ	<ul style="list-style-type: none"> ● บทอาขยานและบทร้อยกรองที่มีคุณค่า <ul style="list-style-type: none"> - บทอาขยานตามที่กำหนด - บทร้อยกรองตามความสนใจ

2.2 หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนมัธยมประชาณีเวศน์

หลักสูตรโรงเรียนมัธยมประชาณีเวศน์ พุทธศักราช 2552 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2558) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดโครงสร้างของหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อให้ผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษามีแนวปฏิบัติดังนี้

1. ระดับการศึกษา กำหนดหลักสูตรเป็น 2 ระดับ ตามโครงสร้างหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และตามภารกิจหลักของการจัดการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสถานศึกษา ดังนี้

1.1 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3) เป็นการศึกษาภาคบังคับ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้สำรวจความถนัด และความสนใจของตนเอง ส่งเสริมการพัฒนาบุคลิกภาพส่วนตัว มีทักษะในการคิดวิจารณ์ ญาณ คิดสร้างสรรค์ และคิดแก้ปัญหา มีทักษะในการดำเนินชีวิต มีทักษะการใช้เทคโนโลยี เพื่อเป็นเครื่องมือในเรื่องการเรียนรู้ มีความรับผิดชอบต่อสังคม มีความสมดุล ทั้งด้านความรู้ ความคิด ความดีงาม และมีความภูมิใจในความเป็นไทย ตลอดจนใช้เป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพหรือการศึกษาต่อ

1.2 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6) เป็นการศึกษาที่เน้นการเพิ่มพูนความรู้ และทักษะเฉพาะด้านสนองตอบความสามารถ ความถนัดและความสนใจของผู้เรียน แต่ละคนทั้งด้านวิชาการ และวิชาชีพ มีทักษะในการใช้วิทยาการและเทคโนโลยี ทักษะกระบวนการคิดขั้นสูง สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในการศึกษาต่อ และการประกอบอาชีพ มุ่งพัฒนาตนและประเทศชาติตามบทบาทของตน สามารถเป็นผู้นำ และให้บริการชุมชนในด้านต่างๆ

2. สาระการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ในหลักสูตรโรงเรียนมัธยมประชาณีเวศน์ พุทธศักราช 2552 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดไว้ในหลักสูตรประกอบด้วยองค์ความรู้ ทักษะหรือกระบวนการเรียนรู้ และคุณลักษณะหรือค่านิยม คุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ คือ

- 2.1 ภาษาไทย
- 2.2 คณิตศาสตร์
- 2.3 วิทยาศาสตร์
- 2.4 สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
- 2.5 สุขศึกษาและพลศึกษา
- 2.6 ศิลปะ

2.7 การงานอาชีพและเทคโนโลยี

2.8 ภาษาต่างประเทศ

3. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองตามศักยภาพ พัฒนาอย่างรอบด้านเพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม เสริมสร้างให้เป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม สามารถจัดการตนเองได้ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข แบ่งเป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

3.1 กิจกรรมแนะแนว เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริม และพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักตนเอง รู้รักษ์สิ่งแวดล้อม สามารถคิดตัดสินใจ คิดแก้ปัญหา กำหนดเป้าหมาย วางแผนชีวิตทั้งด้านการเรียน และอาชีพ สามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ยังช่วยให้ครูรู้จัก และเข้าใจผู้เรียน ทั้งยังเป็นกิจกรรมที่ช่วยเหลือ และให้คำปรึกษาแก่ผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมพัฒนาผู้เรียน

3.2 กิจกรรมนักเรียน เป็นกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาความมีระเบียบวินัย ความเป็นผู้นำ และผู้ตามที่ดี ความรับผิดชอบ การทำงานร่วมกัน การรู้จักแก้ปัญหา การตัดสินใจที่เหมาะสม ความมีเหตุผล การช่วยเหลือแบ่งปันกัน เอื้ออาทร และสมานฉันท์ โดยจัดให้สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียน ให้ได้ปฏิบัติด้วยตนเองในทุกขั้นตอน ได้แก่ การศึกษา วิเคราะห์วางแผน ปฏิบัติตามแผน ประเมินและปรับปรุงการทำงาน เน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มตามความเหมาะสมและสอดคล้องกับวุฒิภาวะของผู้เรียน บริบทของสถานศึกษาและท้องถิ่น กิจกรรมนักเรียนในหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมประชาณีเวศน์ พุทธศักราช 2552 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ประกอบด้วย

3.2.1 กิจกรรมลูกเสือ

3.2.2 กิจกรรมชุมนุม

3.3 กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ชุมชน และท้องถิ่นตามความสนใจในลักษณะอาสาสมัคร เพื่อแสดงถึงความรับผิดชอบ ความดีงาม ความเสียสละต่อสังคม มีจิตสาธารณะ

4. เวลาเรียน หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมประชาณีเวศน์ พุทธศักราช 2552 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดกรอบโครงสร้างเวลาเรียนขั้นต่ำสำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่ม และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งผู้สอนสามารถเพิ่มเติมได้ตามความพร้อมและจุดเน้นของสถานศึกษา โดยสามารถปรับให้เหมาะสมตามบริบทของสถานศึกษาและสภาพของผู้เรียน ดังนี้

4.1. ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3) ให้จัดเวลาเรียนเป็นรายภาคเรียน มีเวลาเรียนวันละไม่เกิน 6 ชั่วโมง คำนวณน้ำหนักของรายวิชาที่เรียนเป็นหน่วยกิต โดยใช้เกณฑ์ 40 ชั่วโมงต่อภาคเรียนมีค่าน้ำหนักวิชา เท่ากับ 1 หน่วยกิต (นก.)

4.2. ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6) ให้จัดเวลาเรียนเป็นรายภาคเรียน มีเวลาเรียนวันละไม่น้อยกว่า 6 ชั่วโมง คำนวณน้ำหนักของรายวิชาที่เรียนเป็นหน่วยกิต ใช้เกณฑ์ 40 ชั่วโมงต่อภาคเรียนมีค่าน้ำหนักวิชา เท่ากับ 1 หน่วยกิต (นก.)

ตารางที่ 2.6 แสดงโครงสร้างเวลาเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

กลุ่มสาระการเรียนรู้/กิจกรรม	เวลาเรียน		
	ม.1	ม.2	ม.3
กลุ่มสาระการเรียนรู้			
ภาษาไทย	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)
คณิตศาสตร์	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)
วิทยาศาสตร์	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)
สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)
ประวัติศาสตร์	40 (1 นก.)	40 (1 นก.)	40 (1 นก.)
สุขศึกษา และพลศึกษา	80 (2 นก.)	80 (2 นก.)	80 (2 นก.)
ศิลปะ	80 (2 นก.)	80 (2 นก.)	80 (2 นก.)
การงานอาชีพและเทคโนโลยี	80 (2 นก.)	80 (2 นก.)	80 (2 นก.)
ภาษาต่างประเทศ	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)
รวมเวลาเรียน (พื้นฐาน)	880 (22 นก)	880 (22 นก)	880 (22 นก)
รายวิชาเพิ่มเติม	200 (5 นก.)	200 (5 นก.)	200 (5 นก.)
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	120 ชม./ปี	120 ชม./ปี	120 ชม./ปี
กิจกรรมแนะแนว	40 ชม./ปี	40 ชม./ปี	40 ชม./ปี

ตารางที่ 2.6 (ต่อ)

กลุ่มสาระการเรียนรู้/กิจกรรม	เวลาเรียน		
	ม.1	ม.2	ม.3
กิจกรรมนักเรียน			
ลูกเสือ	40 ชม./ปี	40 ชม./ปี	40 ชม./ปี
ชุมนุม	25 ชม./ปี	25 ชม./ปี	25 ชม./ปี
กิจกรรมเพื่อสังคม และสาธารณประโยชน์	15 ชม./ปี	15 ชม./ปี	15 ชม./ปี
รวมเวลาเรียน	1,200 ชม./ปี	1,200 ชม./ปี	1,200 ชม./ปี

สาระการเรียนรู้พื้นฐาน

ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ท21101	ภาษาไทย 1	จำนวน 60	ชั่วโมง	1.5 หน่วยกิต
ท21102	ภาษาไทย 2	จำนวน 60	ชั่วโมง	1.5 หน่วยกิต
ท22101	ภาษาไทย 3	จำนวน 60	ชั่วโมง	1.5 หน่วยกิต
ท22102	ภาษาไทย 4	จำนวน 60	ชั่วโมง	1.5 หน่วยกิต
ท23101	ภาษาไทย 5	จำนวน 60	ชั่วโมง	1.5 หน่วยกิต
ท23102	ภาษาไทย 6	จำนวน 60	ชั่วโมง	1.5 หน่วยกิต

ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ท31101	ภาษาไทย 1	จำนวน 40	ชั่วโมง	1.0 หน่วยกิต
ท31102	ภาษาไทย 2	จำนวน 40	ชั่วโมง	1.0 หน่วยกิต
ท32101	ภาษาไทย 3	จำนวน 40	ชั่วโมง	1.0 หน่วยกิต
ท32102	ภาษาไทย 4	จำนวน 40	ชั่วโมง	1.0 หน่วยกิต
ท33101	ภาษาไทย 5	จำนวน 40	ชั่วโมง	1.0 หน่วยกิต
ท33102	ภาษาไทย 6	จำนวน 40	ชั่วโมง	1.0 หน่วยกิต

คำอธิบายรายวิชา

รายวิชาภาษาไทย
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ท 21101
ภาคเรียนที่ 1

เวลา 60 ชั่วโมง
จำนวน 1.5 หน่วยกิต

ฝึกอ่านออกเสียงร้อยแก้ว และบทร้อยกรอง ได้ถูกต้องเหมาะสมกับเรื่องที่อ่าน เป็นการอ่านให้ผู้อื่นฟัง ได้ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความสามารถในการอ่านได้หลากหลายเพื่อเป็นพื้นฐานในการพัฒนาด้านการอ่านและการเขียน รู้จักแบ่งประโยชน์ของข้อความ อ่านตีความ แปลความ ขยายความจากเรื่องที่อ่าน จับใจความสำคัญจากสื่อต่างๆ งานเขียนเชิงสร้างสรรค์ และวรรณคดี วรรณกรรมต่างๆ หรือบทประพันธ์หลายชนิด และมีมารยาทในการอ่าน

ฝึกเขียน คัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัด/ครึ่งบรรทัด ตามรูปแบบของอักษรไทยใช้กระบวนการเขียนสื่อสาร เขียนแนะนำตนเอง บรรยายความประสบการณ์ต่างๆ เขียนย่อความ เขียนจดหมายประเภทส่วนตัว จดหมายกิจธุระ เขียนรายงานจากการศึกษาค้นคว้า และโครงการ และมีมารยาทในการเขียน

พูดสรุปความแสดงความรู้ ความคิดอย่างสร้างสรรค์จากเรื่องหรือสารที่ได้รับประเมินค่าอย่างมีเหตุผล รายงานการศึกษาค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ในท้องถิ่นของตน และมีมารยาทในการพูด การฟัง และการดู

อธิบายลักษณะของเสียงในภาษาไทย ชนิดและหน้าที่ของคำในภาษาไทย การสร้างคำในภาษาไทย การใช้ภาษาพูด ภาษาเขียนในการสื่อสาร การแต่งคำประพันธ์ประเภทกลอนสุภาพ กาพย์ยานี 11

อ่านบทกวีนิพนธ์ วรรณคดี และวรรณกรรมประเภทกลอนสุภาพ กาพย์ยานี 11 กาพย์ฉับบึง 16 กาพย์สุรางคนางค์ 28 และวรรณกรรมต่างๆ ประเภทบันเทิงคดี วรรณกรรมท้องถิ่น บันทึกร่างต่างๆ วิเคราะห์คุณค่าและข้อคิดจากวรรณคดีและวรรณกรรม ท่องจำบทร้อยกรองที่มีคุณค่าตามความสนใจ

ตัวชี้วัด

ท1.1	ม.1/1	ม.1/2	ม.1/5	ม.1/6	ม.1/8	ม.1/9
ท2.1	ม.1/2	ม.1/3	ม.1/6	ม.1/7	ม.1/8	ม.1/9
ท3.1	ม.1/2	ม.1/4	ม.1/5	ม.1/6		
ท4.1	ม.1/1	ม.1/2	ม.1/3	ม.1/4	ม.1/5	
ท5.1	ม.1/2	ม.1/3	ม.1/4			

รวม 24 ตัวชี้วัด

2.3 การคิดนอกกรอบ

ความหมายของการคิดนอกกรอบ

การคิดนอกกรอบ เริ่มจากต้องเข้าใจความคิดของคนเราก่อน กล่าวคือ การที่คนมีความคิดหรือประสบการณ์เรียนรู้อะไรสักอย่าง แล้วจะถูกบันทึกเป็นความทรงจำ เปรียบได้กับการมีกล่อง แฟ้ม ถัง ฯลฯ คือเป็นที่เก็บรวมเรื่องต่างๆ ที่ผ่านมายกเป็นเรื่องราว แบบเก็บไฟล์ในคอมพิวเตอร์ ยังมีประสบการณ์มาก เจ้ากล่อง หรือ แฟ้ม หรือ ถัง ก็จะมีมา นักวิชาการได้ให้ความหมายดังนี้

De Bono (1990, p.5-8) ได้ให้ความหมายของการคิดนอกกรอบ (Lateral Thinking) ว่าหมายถึง ลักษณะของการคิดออกไปจากขอบเขตของความคิดเดิมซึ่งปิดกั้นแนวคิดใหม่ การคิดนอกกรอบจะก่อให้เกิดแนวคิดใหม่ๆ หลากๆ อย่างก่อให้เกิดการคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ เพราะขนาดของความคิดนั้นไม่สำคัญ หรือยิ่งใหญ่ไปกว่าปริมาณของความคิด และปริมาณของความคิดนั้นมีคุณค่ามากต่อกระบวนการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ เขาเชื่อว่านักคิด นักประดิษฐ์ นักเทคโนโลยีควรเป็นผู้ที่มีความสามารถในการคิดแบบนอกกรอบ จึงจะเป็นบุคคลที่สามารถสร้างสรรค์ผลงานต่างๆ ขึ้นมาให้เกิดประโยชน์ได้และ DeBono ได้เสนอเทคนิคการสอนกระบวนการคิดนอกกรอบ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเกิดแนวคิดและสามารถสร้างแนวคิดขึ้นมาได้ โดยประกอบไปด้วยขั้นตอนการคิดเพื่อให้ออกไปจากกรอบที่ครอบงำอยู่และสามารถเกิดแนวคิดกับขั้นตอนการสร้างแนวคิด

วิจารณ์ พานิช (2555, น.258) ได้ให้ความหมายของการคิดนอกกรอบว่า เป็นการคิดที่ไม่จำเป็นต้องผ่านขั้นตอนของเหตุผลทุกขั้นตอน อาจคิดนอกขอบเขตของข้อมูลตอนนั้นจากที่กล่าวมาแล้วพอสรุปได้ว่า การคิดนอกกรอบ หมายถึง ความสามารถในการคิดออกไปจากขอบเขตของความคิดเดิมซึ่งปิดกั้นแนวคิดใหม่หรือขอบเขตของข้อมูลที่มีอยู่ เพื่อทำให้เกิดการสร้างแนวคิดอย่างหลากหลายแนวคิดที่นำมาใช้การแก้ปัญหา โดยประกอบด้วยการคิด 2 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 การคิดออกไปจากกรอบที่ครอบงำและสามารถเกิดแนวคิด คือ ความสามารถที่จะคิดได้ว่าปัญหาที่ต้องแก้ไขมีกรอบอะไรบ้างที่ปิดกั้นไม่ให้เกิดการสร้างแนวคิดในการแก้ปัญหา

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างแนวคิด คือ ความสามารถที่จะทำให้เกิดแนวคิดแก้ปัญหา

พัฒนา มรกตสินธุ์ (2558, ออนไลน์) กล่าวว่า ความคิดนอกกรอบ หมายถึง การคิดโดยพิจารณาในสิ่งที่มีโอกาสเป็นไปได้ เป็นการคิดเชิงสร้างสรรค์ที่แยบยลกว่าผู้อื่นและไม่เหมือนใคร

ชลาธิป ชาญชัยฤกษ์ (2558, ออนไลน์) ความคิดนอกกรอบ (Thinking Outside the Box) คือ การคิดอย่างสร้างสรรค์โดยไม่ยึดติดอยู่กับหลักการหรือข้อจำกัดเดิมๆ ซึ่งเชื่อกันว่าจะนำไปสู่ การสร้างสรรค์นวัตกรรม (innovation) และการแก้ไขปัญหาอย่างได้ผล

สรุปได้ว่า การคิดนอกกรอบ หมายถึง การคิดในลักษณะที่ไม่นำกรอบการปฏิบัติรูปแบบเดิม ๆ มาเป็นข้อจำกัด เพื่อให้ได้วิธีการปฏิบัติใหม่ๆ แตกต่างจากที่เคยปฏิบัติอยู่เดิม ทั้งนี้ ควรจะยังอยู่ในขอบเขตของความสามารถกระทำได้ และการยอมรับปฏิบัติได้

เทคนิคการคิดนอกกรอบ

De Bono ผู้คิดค้นระบบความคิดสร้างสรรค์ กล่าวว่า โดยธรรมชาติแล้วสมองคนเรามีหน้าที่สำคัญ คือ การเก็บข้อมูล ทำให้คนเรามีแนวโน้มชอบทำอะไรซ้ำเดิม คิดอะไรซ้ำเดิม ไม่ค่อยได้คิดแตกต่างจากเดิม แต่คนที่ประสบความสำเร็จหรือคิดค้นอะไรใหม่ๆ ได้นั้น จะต้องมีความรู้เรื่องการคิดที่เรียกว่า Lateral Thinking หรือการคิดนอกกรอบ ที่สามารถทำให้เรามีการคิดสร้างสรรค์ได้ในเวลารวดเร็ว โดยเทคนิคการคิดแบบ Lateral Thinking นั้น มี 4 ขั้นตอน คือ

1. การทำงานที่แตกต่างจากรูปแบบเดิม พยายามออกมาจากสิ่งที่เราเคยชินอยู่จนมองไม่เห็นว่าจะมีอะไรให้เปลี่ยนแปลง

2. การตั้งโจทย์ให้แตกต่างจากสิ่งที่เป็นอยู่ เช่น ถ้าพูดถึง ไอศกรีม มักจะนึกถึงการแช่เย็น ดังนั้น การตั้งโจทย์ คือ ต้องคิดถึงสิ่งที่ร้อน จึงเกิด ไอศกรีมทอด เป็นต้น เพื่อที่จะแตกแนวคิดที่แตกต่างไปจากเดิม

3. คิดแบบหนึ่งแนวคิดแต่มีหลากหลายวิธีการ เพื่อให้ครอบคลุมหนทางต่าง ๆ มากที่สุด

4. การสุ่มคำ เป็นวิธีการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ จากเรื่องใหม่ๆ เช่น ถ้าต้องการออกแบบท่าเต้นใหม่ๆ สามารถใช้วิธีการสุ่มคำแล้วแตกความคิดจากคำๆ นั้น สมมุติคำที่เราคิดได้คือ แมลงสาบ ก็ใช้แมลงสาบเป็นแนวคิด จากนั้นแตกเป็นแนวทางย่อยๆ ออกมาให้ได้มากที่สุด ก็จะทำได้แนวคิดใหม่ๆ ออกมา เช่น แมลงสาบนำกล้ว จึงเกิดท่าเต้นคล้ายๆ กำลึงกล้วแมลงสาบ เป็นต้น

สรุปได้ว่า เทคนิคการคิดนอกกรอบของ De Bono มุ่งเน้นให้เกิดความคิดเพื่อใช้ในการแก้ไขปัญหา การคิดนอกกรอบสามารถทำให้มีการคิดสร้างสรรค์ได้ในเวลารวดเร็ว

กิจกรรมพัฒนาการคิดนอกกรอบ

De Bono เสนอว่า การคิดนอกกรอบ เป็นการคิดออกไปจากกรอบความคิดเดิมที่ครอบงำอยู่ทำให้เกิดแนวคิดหลายๆ อย่างขึ้น การคิดแบบนี้จำทำให้มนุษย์สามารถสร้างสรรค์สิ่งใหม่ต่างๆ ขึ้นมาได้ De Bono ได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับเรื่องนี้ไว้ว่า บรรดานักวิทยาศาสตร์ นักประดิษฐ์ จิตรกร คีตกวี และนักประพันธ์ มีความสามารถในการคิดนอกกรอบแบบนี้จึงสร้างสรรค์

ผลงาน (Product) ต่างๆ อาทิ ทฤษฎีทางวิทยาศาสตร์ ภาพวาด บทเพลง วรรณกรรมและเทคโนโลยีต่างๆ แต่ De Bono เห็นว่ายังไม่มีใครได้อธิบายกระบวนการการคิดแบบนี้ไว้อย่างเป็นระบบ เป็นเหตุผลให้คนส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ความสามารถในการที่จะสร้างสรรค์ผลงานในด้านต่างๆ เช่น ทางศิลปะ ดนตรีและวิทยาศาสตร์เป็นลักษณะเฉพาะของแต่ละบุคคล จึงมีการคิดคำอธิบายลักษณะเช่นนี้ในมโนทัศน์ของพรสวรรค์ (Gifted) อัจฉริยะ (Genius) เป็นต้น แต่การอธิบายความสามารถในการที่จะสร้างสรรค์ผลงานแนวนี้นับว่าไม่สู้จะมีประโยชน์ในการพัฒนาศักยภาพ (Potentiality) ของมนุษย์ รวมทั้งจากการศึกษาจากการวิจัยเกี่ยวกับจิตวิทยาการคิดมาเป็นเวลานาน De Bono จึงได้เสนอทฤษฎีการคิดนอกกรอบ ที่จะทำให้มนุษย์เกิดการสร้างแนวคิดหลากหลายแนวคิด (Generating Idea) ซึ่งจะทำได้แนวคิดแปลกใหม่ที่นำไปสร้างผลผลิตที่มีความคิดสร้างสรรค์

DeBono ได้กล่าวถึงการคิดไว้ 2 ระยะ ดังนี้

การคิดระยะที่ 1 เป็นระยะของกระบวนการการคิดนอกกรอบ (Lateral Thinking) เป็นการคิดให้เกิดแนวคิดในการพิจารณาปัญหา เพื่อจะได้กำหนดให้ชัดเจนว่า ปัญหาที่แท้จริงคืออะไรและสามารถแสวงหาแนวคิดมาสร้างหรือก่อกำเนิดความคิดที่จะใช้แก้ปัญหา

การคิดระยะที่ 2 เป็นระยะของกระบวนการคิดในกรอบ (Vertical Thinking) นั้นหมายถึงเมื่อใช้กระบวนการการคิดระยะที่ 1 แล้วจะทำให้เกิดการสร้างแนวคิด ที่จะนำมาใช้ในการแก้ปัญหา การคิดระยะนี้จะเป็นการทดสอบแนวคิดต่างๆ ที่จะได้จากการคิดระยะที่ 1 ว่าแนวคิดใดเหมาะสมและสามารถนำมาพัฒนาใช้ในการแก้ปัญหาที่ต้องการได้

การที่คนส่วนใหญ่ไม่มีความคิดสร้างสรรค์และไม่สามารถสร้างสรรค์สิ่งประดิษฐ์ในด้านต่างๆ ได้ ก็เป็นเพราะไม่ได้ใช้การคิดระยะที่ 1 เพื่อสร้างแนวคิด แต่ใช้การคิดระยะที่ 2 เลย ทำให้ได้แนวคิดไม่หลากหลายแนวคิด จึงไม่มี การนำแนวคิดหลายๆ แนวคิดมาทดสอบ แต่จะนำแนวคิดที่เด่นที่มีอยู่มาใช้ ทำให้เกิดความคิดอยู่ในกรอบของความคิดเดิม โอกาสที่จะมีความคิดสร้างสรรค์ก็จะเกิดไม่มากนัก

จากที่คนทั่วไปไม่สามารถสร้างแนวคิดได้นั้น De Bono (1982) อธิบายว่าเป็นเพราะเขาถูกรอบงำอยู่ (Block) ซึ่งกรอบที่กรอบงำอยู่สรุปได้ดังนี้

1. การมีมโนทัศน์เดิม (Concept) เป็นความคิดหรือการรับรู้ว่าสิ่งเหล่านี้ หรือสถานการณ์ที่ปรากฏนั้นมีมโนทัศน์เดิมเป็นอะไรหรือเป็นอย่างไรทำให้ไม่สามารถคิดได้ในลักษณะอื่นว่าสิ่งนั้นควรจะมโนทัศน์ใหม่อะไร หรืออย่างไร จึงไม่เกิดการสร้างแนวคิดใหม่ในการแก้ปัญหา

2. การมีแนวคิดเด่นหรือแนวคิดครอบงำ (Dominant Idea) กล่าวคือ เมื่อต้องการคิดแนวใหม่จะถูกแนวคิดเดิมที่มีอยู่ปิดกั้น ทำให้ความคิดถูกรอบงำ และไม่ได้คิดออกไปจากแนวคิดเดิม

ตัวอย่างเช่น ปัญหาความต้องการที่จำทำให้คนเดินทางในอากาศได้ในยุคนั้นจะมีกรอบแนวคิดที่ปิดกั้น คือ ต้องมีปีกเหมือนนกหรือต้องเบากว่าอากาศจึงจะบินได้ แต่ในยุคต่อมามีแนวคิดที่ไม่ต้องมีปีกเหมือนนก ใช้วัตถุหรือยานพาหนะที่หนักกว่าอากาศ โดยใช้พลังงานจากเครื่องยนต์ขับเคลื่อนสร้างยานพาหนะให้มีรูปร่างที่จะสามารถสร้างแรงพยุง และการยกตัวของอากาศคล้ายกับเรือยนต์ที่ลอยน้ำได้ ฉะนั้น ความคิดในยุคแรกๆ จึงเป็นความคิดที่ถูกครอบงำโดยลักษณะเด่นที่เห็นได้ คือ การมีปีกและการเคลื่อนที่ขึ้นลงของปีก

3. ความเชื่อเดิม (Assumption) เป็นการกำหนดขอบเขตการแก้ปัญหาว่าแนวทางที่ใช้แก้ปัญหาได้ต้องอยู่ในขอบเขต และทำให้คิดอยู่เฉพาะกรอบความคิดเดิมจึงไม่สามารถสร้างแนวคิดอื่นๆ ได้ เช่น ในอดีตมักประสบปัญหาในเรื่องสินค้าเกษตร ในด้านการเก็บรักษาการอุปโภคบริโภค ในลักษณะเดิมๆ เช่น ทูเรียนจะบริโภคเมื่อสุก แต่ในปัจจุบันนำมาบริโภคในขณะผลยังดิบๆ (ทูเรียนทอด) หรือเพิ่มค่าออกเทน โดยวิธีเติมสารตะกั่วลงไป ดังนั้นการสร้างแนวคิดใหม่ได้นั้นจะต้องอาศัยการคิดโดยการเปลี่ยนความเชื่อเดิมๆ ที่เคยเรียนมาเพื่อสร้างแนวคิดใหม่

ในด้านกิจกรรมเพื่อพัฒนาการคิดนอกกรอบนั้น De Bono ได้เสนอแนวทางการสอนกระบวนการคิดไว้สรุปได้ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การคิดออกไปจากกรอบที่ครอบงำและสามารถเกิดแนวคิด ใช้เทคนิคต่างๆ จำแนกออกเป็นเทคนิคย่อยได้ 4 เทคนิคดังนี้

1. เทคนิคการหาแนวคิดครอบงำและองค์ประกอบที่สำคัญของปัญหา (Dominant Ideas and Crucial Factors) คือ เมื่อมีปัญหามีแนวคิดครอบงำทำให้คิดแก้ปัญหาไปตามแนวคิดเดิม เมื่อต้องการแก้ปัญหาจึงต้องใช้เทคนิคการคิดว่า กรอบครอบงำ คืออะไรและคิดให้แตกต่างออกไปจากแนวคิดครอบงำ

2. เทคนิคการเลื่อนการตัดสินใจ (Suspended Judgement) คือ เมื่อคิดแก้ปัญหาอาจมีแนวคิดบางอย่างอาจมองดูแล้วว่า ไม่สมเหตุสมผล ไม่น่าจะใช้แก้ปัญหาได้หรือพิสดารต่างจากสถานการณ์โดยทั่วไป เมื่อได้แนวคิดแบบนี้แล้วอย่าเพิ่งรีบด่วนตัดสินใจโดยทันทีว่าแนวคิดนี้ใช้แก้ปัญหาไม่ได้ แต่ควร “เลื่อน” การตัดสินใจว่าแนวคิดนี้ใช้ประโยชน์ไม่ได้ในระยะหนึ่ง พยายามคิดทบทวนอีกครั้งว่าแนวคิดนี้มีส่วนคืออะไรที่น่าจะนำไปใช้เพื่อสร้างแนวคิดที่ดีกว่า สมเหตุสมผลกว่าได้อย่างไร

3. เทคนิคการเปลี่ยนความเชื่อเดิม (Challenging Assumption) ประสพการณ์เดิมหรือความเชื่อเดิมเป็นสิ่งที่จำกัดขอบเขตของแนวคิดที่จะใช้ในการแก้ปัญหา จะต้องพยายามคิดที่จะเปลี่ยนความเชื่อเดิมว่าปัญหาที่เกิดขึ้นไม่ได้มีเฉพาะความเชื่อเดิมนั้นที่จะใช้เป็นแนวทางแก้ปัญหา แต่มีความเชื่อแบบอื่นๆ อีกมากมายที่จะนำมาใช้เป็นแนวคิดในการแก้ปัญหา เพราะใน

ปัจจุบันจะเห็นได้ชัดเจนว่าปัญหาเดียวกันมีแนวทางการแก้ปัญหาได้มากมาย ไม่ใช่มีเฉพาะวิธีการเดิมๆ ที่เคยใช้มาในอดีต

4. เทคนิคการหาคำตอบหลายๆ ทาง หรือ เทคนิคการตอบคำถาม “ทำไม” (The “Why” Technique) คือ เมื่อมีปัญหาที่ต้องการที่จะแก้ไข ใช้คำถาม “ทำไม” กับตัวเองหรือคนอื่นถาม “ทำไม” ไปเรื่อยๆ เพื่อให้ทราบความเชื่อเดิมที่กำหนดแนวคิดมีว่าอย่างไร และเพื่อเปลี่ยนความเชื่อเดิมว่าไม่จำเป็นเฉพาะแนวคิดแบบเดิมนั้นๆ ที่ใช้นั้นที่จะใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหา ถ้าเรามีความเชื่อใหม่เกิดขึ้นก็จะสร้างแนวคิดได้หลายๆ แนวคิดหรือหลายๆ วิธีในการแก้ไขปัญหา

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างแนวคิด ใช้เทคนิคการคิดเพื่อสร้างแนวคิด ประกอบด้วยรูปแบบการคิด 2 รูปแบบ คือ

1. การสอนการคิดแบบเป็นรายบุคคล หรือ กลุ่มชั้นเรียนที่มีรูปแบบกลุ่มไม่เป็นทางการรูปแบบการคิดดังกล่าวมี 3 เทคนิค ดังนี้

1.1 การสร้างแนวคิดอื่น (The Generation of Alternative) คือ เมื่อมีปัญหาต้องระลึกละเอียดอยู่ในความคิดว่า แนวทางหรือวิถีทางในการแก้ปัญหาหนึ่งๆ ไม่ได้มีคำตอบเดียวแต่มีได้หลากหลายจึงต้องพยายามคิดหาวิธีแนวทางอื่นๆ มาใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหา

1.2 การสุ่มหรือการเลือกคำเพื่อกระตุ้นให้เกิดแนวคิด (Random Stimulation) คือ การสุ่มหรือการเลือกคำจากรามาเป็นสิ่งที่กระตุ้นให้เกิดคำที่สุ่มได้นั้นจะทำให้เกิดแนวคิดในการแก้ปัญหาได้อย่างไร

1.3 การใช้เทคนิคการคิดแบบโปหรือการคิดที่เหนือกว่า ใช่/ไม่ใช่ (PO : Beyond Yes/No) คือ “โป” หรือการคิดปัญหาทุกปัญหามีทางเป็นไปได้ที่จะสามารถแก้ไขหรือสามารถหาคำตอบได้ จึงทำให้เกิดแรงกระตุ้นสร้างพลังความคิดหรือความพยายามคิดเพื่อใช้แนวคิดที่มีอยู่เป็นสิ่งที่ทำให้ได้แนวคิดอื่นที่เหมาะสมในการแก้ปัญหา โดยใช้แนวคิดต่างๆ กันมาแก้ไขปัญหามือเหมือนกับคำว่า “อุปสรรคมีไว้ข้ามปัญหามีไว้แก้”

2. การคิดแบบกลุ่มเป็นทางการ เป็นเทคนิคการจัดกลุ่มแล้วสร้างแนวคิดจากกลุ่มรวมกัน หรือเรียกว่า การระดมสมอง (Brainstorming) เป็นการสร้างโอกาสและให้อิสระกับสมาชิกได้เสนอแนวคิดออกมาโดยไม่มีการตัดสินใจแนวคิดในช่วงนั้นๆ เมื่อได้แนวคิดต่างๆ ก็นำมารวบรวมแล้วทำการพิจารณาคัดเลือก เพื่อนำมาพัฒนาหรือดัดแปลงในจุดต่างๆ มาใช้ในการแก้ไขปัญหาต่อไปจากสร้างเกณฑ์ในการประเมิน เช่น เวลา ความเหมาะสม งบประมาณ ความเป็นไปได้ เป็นต้น

สรุปได้ว่า กิจกรรมพัฒนาการคิดนอกกรอบ ใช้แก้ปัญหาโดยมุ่งเน้นให้ผู้คิดได้ตระหนักว่าโดยทั่วไปนั้นมีการรอบคอบง่าอยู่ จึงเป็นตัวปิดกั้น การสร้างแนวคิดที่นำมาใช้แก้ปัญหาได้ ข้อดี

ของการคิดนอกกรอบคือ ให้ผู้คิดได้ตระหนักถึงการสร้างกรอบรอบงำความคิด จนเป็นอุปสรรคที่จะผลิตผลงานออกมาอย่างสร้างสรรค์ได้

วิธีการฝึกให้คิดนอกกรอบ

1. สกัดความคิดกรอบงำ ไม่จำกัดความคิดไว้กับไว้กับความเคยชินเก่าๆ ไม่ตีกรอบความคิดผู้อื่นหรือคิดว่าเป็นไปได้ (อนันต์ สว่างกุล และปิยพันธ์ กลิ่นสิงห์, 2554, น.8-11)

2. ฝึกความคิดอย่างรอบด้าน

- ไม่ยึดติดแนวความคิดด้านเดียว

- พยายามใช้ความคิดรอบด้าน

- ฝึกตั้งคำถามและหาเหตุผล

- คิดอย่างเป็นระบบและหาเหตุผลเปรียบเทียบ

- มองหลายมิติเพื่อค้นหาความจริง

3. คิดแง่บวก

4. พยายามสร้างโอกาสแห่งความบังเอิญ คือ บางสิ่งที่ไม่เกี่ยวข้องกันเลย อาจจะเป็นคำตอบต่อปัญหาที่กำลังเกิดขึ้นได้ ซึ่งอาจเป็นการจุดประกายใหม่ๆ ที่ผิดแผกแตกต่างจากเดิม ซึ่งก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์

5. การตั้งคำถาม เช่น อะไรที่คนอื่นทำได้แล้วแต่เรายังไม่ได้ลองทำ เราจะทำได้ไหม ทำอย่างไรหรือต้องเปลี่ยนแปลงอะไรบ้าง

6. ฝึกความเป็นคนช่างสังเกตจดจำ การตั้งสมประสมการณ์และกระตุ้นให้เกิดความคิดใหม่พยายามเรียนรู้ทุกอย่างที่เกี่ยวกับเรื่องที่สนใจนั้นให้มากที่สุด

7. ฝึกการระดมพลังสมอง โดยยึดมั่นในหัวใจนักปราชญ์ ได้แก่ ฟัง คิด ถาม เขียน

8. บ่มฝึก เมื่อใดที่เกิดปัญหาและได้พยายามคิดจนถึงที่สุดแล้ว ยังไม่สามารถหาคำตอบได้ให้หยุดคิดแล้วปล่อยวางไว้ก่อน จากนั้นค่อยกลับมาคิดแก้ปัญหาใหม่นั้นใหม่ในภายหลัง

9. ตัดแต่ง คือ การทบทวนความคิดและคัดสิ่งที่ไม่ได้ผลออกมาแก้ไขเพิ่มเติม หรือปรับเปลี่ยนจนได้ความคิดที่ดีที่สุด

10. ไม่ย่ำรอยอยู่แต่ความสำเร็จเดิม เช่น การกระทำทุกอย่างเมื่อเห็นว่าดี ประสบความสำเร็จแล้วในโอกาสต่อไปควรจะพัฒนาให้ดีขึ้นกว่าเดิมด้วยวิธีการใหม่

ลักษณะการคิดนอกกรอบ มี 3 ลักษณะ

1. คิดเพิ่มจากเดิม เช่น เคยทำงานในมุมมองเดียว ให้เพิ่มมุมมองในการทำงานมากขึ้น จากเดิมเช่น เคยขายถ้วยเดียวอย่างเดียว ก็เพิ่มขายข้าวแกงและขนม สร้างความหลากหลายให้ลูกค้า เป็นการขยายกิจการ

2. เปลี่ยนกรอบคิด เช่น เป้าหมายการศึกษาเดิมคือ คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น ต่อมาเปลี่ยนกรอบคิดและเปลี่ยนเป้าหมายเป็น เก่ง ดี มี สุข ปัจจุบันเปลี่ยนกรอบคิดเป็น คุณธรรม นำความรู้

3. เปลี่ยนมุมมอง คือ ไม่มองในมุมเดิมๆ เช่น เรื่องเชลล์แมนขายรองเท้าสองคนไปบนเกาะเดียวกัน แต่คนแรกเห็นว่าชาวเกาะไม่ใส่รองเท้า ก็โทรศัพท์กลับไปบอกเจ้านายว่า คงขายรองเท้าไม่ได้ แล้วจากไปแต่เชลล์แมนคนที่สองกลับโทรศัพท์กลับไปบอกเจ้านายว่า เราจะรวยกันใหญ่แล้วเพราะชาวเกาะไม่มีใครสวมรองเท้าเลย เราต้องขายรองเท้าได้จำนวนมากแน่ๆ

2.4 ความคิดสร้างสรรค์

ความคิดสร้างสรรค์ (Creative thinking) เป็นสิ่งที่มีอยู่ในตัวบุคคลทุกคนมากบ้างน้อยบ้างตามความแตกต่างระหว่างบุคคล ได้มีนักจิตวิทยาและนักการศึกษาให้ความหมายไว้หลากหลายดังนี้

Osborn (1963, p.348-356) กล่าวว่า ความคิดเชิงสร้างสรรค์เป็นจินตนาการประยุกต์ (applied imagination) ซึ่งเป็นจินตนาการที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อแก้ปัญหาที่ยากที่มนุษย์กำลังเผชิญอยู่ ซึ่งความคิดจินตนาการเป็นลักษณะที่สำคัญของความคิดเชิงสร้างสรรค์ซึ่งจะนำไปสู่การประดิษฐ์คิดค้น และการผลิตสิ่งแปลกใหม่ แต่ผลผลิตที่สร้างสรรค์ไม่สามารถเกิดขึ้นจากความคิดจินตนาการเพียงอย่างเดียวได้ ดังนั้น ความคิดเชิงสร้างสรรค์จึงเป็นความคิดจินตนาการที่ควบคู่ไปกับการคิดวิเคราะห์จึงจะทำให้งานสร้างสรรค์ขึ้นได้

Guilford (1967, p.61) ให้ความหมายว่า ความคิดสร้างสรรค์เป็นลักษณะความคิดออกนอกราย (Divergent Thinking) คือ ความคิดหลายทิศทางหลายแง่มุม คิดได้กว้างไกล ลักษณะความคิดเช่นนี้จะนำไปสู่ความคิด การประดิษฐ์สิ่งแปลกใหม่ รวมทั้งการคิดหาวิธีการแก้ปัญหาได้สำเร็จด้วยความคิดออกนอกราย ประกอบด้วยความคิดริเริ่ม ความคิดคล่องตัว ความคิดยืดหยุ่น และความคิดละเอียดลออ

Torrance (1964, p.16) ได้ให้ความหมายของความคิดสร้างสรรค์ว่าเป็นความสามารถของบุคคลในกระบวนการคิดสร้างสรรค์ ผลผลิตหรือสิ่งแปลกๆ ใหม่ๆ ที่ไม่รู้จักมาก่อน ซึ่งสิ่งต่างๆเหล่านี้ อาจเกิดจากการรวบรวมเอาความรู้ต่างๆ ที่ได้จากประสบการณ์แล้วรวบรวมความคิดเป็นสมมติฐาน และทำการทดสอบสมมติฐาน และรายงานผลที่ได้รับจากการค้นพบ

De Bono (1982) กล่าวว่าความคิดสร้างสรรค์เป็นความสามารถในการที่จะคิดนอกกรอบ ความคิดเดิม ซึ่งก่อให้เกิดแนวคิดอย่างอื่นที่ถือว่าเป็นแนวคิดที่จะนำมาพัฒนาแก้ปัญหาที่ต้องการได้

Mumford (2003) ได้ทำการศึกษาวรรณกรรมทางความคิดสร้างสรรค์หลังปี ค.ศ. 1900 พบว่า มีความเห็นบางประเด็นที่แตกต่างกัน แต่สิ่งที่เห็นตรงกัน คือ ความคิดสร้างสรรค์เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์เป็นสิ่งใหม่ เป็นนวัตกรรม และมีประโยชน์

Sternberg; & Lubart (2004) มีความเห็นว่าความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง ความสามารถที่จะผลิตงานแปลกใหม่ นึกกรอบ คนคาดไม่ถึง แตกต่างจากงานของคนอื่นที่ทำมาก่อนแล้ว (Novel) และมีความเหมาะสม มีประโยชน์ใช้ได้จริงตอบสนองกับสิ่งที่ต้องการ ตอบโจทย์ปัญหาอย่างเหมาะสม (Appropriate) ผลผลิตของความคิดสร้างสรรค์ หรือวาทะทางการศึกษา วิทยาศาสตร์ และงานทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของเรา

Nickerson (2004) ให้ความหมาย ความคิดสร้างสรรค์ คือ การอธิบายจากผลของกิจกรรมหรือการปฏิบัติจากคนที่มีลักษณะที่สร้างสรรค์ งานที่แสดงออกถึงความชาญฉลาดและมีคุณค่า

Starko (2010 : 6-8) สรุปคำนิยามความคิดสร้างสรรค์ไว้ว่า มีหลากหลายบางนิยามเน้นคุณลักษณะของบุคคลที่มีผลงานอันแสดงถึงความสร้างสรรค์ บางนิยามพิจารณาที่เนื้อหาโดยตรง แต่ละกลุ่มมีเกณฑ์ในการพิจารณา 2 เกณฑ์ คือ ความแปลกใหม่ หรือแต่ละกลุ่มมีเกณฑ์ในการพิจารณาเป็นต้นแบบ (Novelty or originality) และความเหมาะสม (Appropriateness)

Fisher (2010) มีความเห็นว่าความคิดสร้างสรรค์เป็นมโนทัศน์ที่ยากแก่การอธิบายและมีข้อถกเถียงกันมาก เป็นคำที่ใช้กันอย่างกว้างขวางจนทำให้ความหมายของคำไม่ชัดเจนและไม่แน่นอน อาจเป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและสร้างรูปแบบของผลผลิต และประเด็นคำถามใหม่ๆ หรือเป็นสภาวะความคิดฉลาดทุกด้านทำงานร่วมกัน หรือเป็นกระบวนการทางจินตนาการที่มีผลผลิตที่เป็นต้นแบบและทรงคุณค่า หรือคือคุณลักษณะที่แสดงถึงความแปลกใหม่ ประสิทธิภาพ และจริยธรรม ความคิดสร้างสรรค์อาจมองในแง่ของคุณสมบัติของบุคคลหรือกระบวนการหรือผลผลิตก็ได้

Smith (2013) กล่าวว่า หมายถึง ความสามารถที่ทำให้บางสิ่งบางอย่างเกิดขึ้น “ฉันคิดดังนั้นฉันจึงสร้างสรรค์ขึ้น” ความคิดที่แสดงออกอาจออกมาในรูปของคำพูด หรือเป็นท่าทางของร่างกาย หรือใช้คำกว้างๆ แทนคือ “ศิลปะ” ความคิดสร้างสรรค์กับศิลปะ

อารี รังสินันท์ (2529) ให้ความหมายว่า ความคิดสร้างสรรค์ คือ ความคิดจินตนาการประยุกต์ ที่สามารถนำไปสู่สิ่งประดิษฐ์คิดค้นพบใหม่ๆ ทางเทคโนโลยี ซึ่งเป็นความคิดในลักษณะที่คนอื่นอาจคิดไม่ถึงหรือมองข้าม เป็นความคิดหลากหลาย คิดได้กว้างไกล เน้นทั้งปริมาณและคุณภาพ อาจเกิดจากการคิดการผสมผสานเชื่อมโยงระหว่างความคิดใหม่ ที่แก้ปัญหาและเอื้ออำนวยประโยชน์ต่อตนเองและสังคม

อารี พันธุ์ณี (2546, น.155) ได้ให้ความหมายของความคิดสร้างสรรค์ว่าเป็นกระบวนการทางสมองที่คิดในลักษณะอนกนัยอันนำไปสู่การค้นพบสิ่งแปลกใหม่ด้วยการคิดแปลงปรุงแต่งความคิดเดิมผสมผสานกันให้เกิดสิ่งใหม่ ซึ่งรวมทั้งการประดิษฐ์ค้นพบสิ่งต่าง ๆ ตลอดจนวิธีการคิด ทฤษฎีหลักการได้สำเร็จ ความคิดสร้างสรรค์จะเกิดขึ้นได้นี้ มิใช่เพียงแต่คิดในสิ่งที่เป็นไปได้หรือสิ่งที่เห็นเหตุเป็นผลเพียงอย่างเดียวเท่านั้น หากแต่ความคิดจินตนาการก็เป็นสิ่งสำคัญยิ่งที่จะก่อให้เกิดความแปลกใหม่ต้องควบคู่ไปกับความพยายามที่จะสร้างความคิดฝันหรือจินตนาการให้เป็นไปได้ หรือที่เรียกว่า จินตนาการประยุกต์นั่นเอง จึงจะทำให้เกิดผลงานจากความคิดสร้างสรรค์ขึ้น

ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์ (2546, น.7) สรุปไว้ว่า ความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง ความสามารถของสมองที่คิดได้กว้างไกลหลายแง่มุม เรียกว่า ความคิดแบบอนกนัย ซึ่งทำให้เกิดความคิดแปลกใหม่แตกต่างไปจากเดิม เป็นความสามารถในการมองเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ รอบตัว เกิดการเรียนรู้ เข้าใจ จนเกิดปฏิกิริยาตอบสนองให้เกิดความคิดเชิงจินตนาการ ซึ่งเป็นลักษณะสำคัญของความคิดสร้างสรรค์อันจะนำไปสู่การประดิษฐ์หรือคิดค้นสิ่งแปลกใหม่หรือเพื่อการแก้ไขปัญหาซึ่งจะต้องอาศัยการบูรณาการ จากประสบการณ์และความรู้ทั้งหมดที่ผ่านมา

สุวิทย์ มูลคำ (2547, น.9) ให้ความหมายของความคิดสร้างสรรค์ไว้ว่าเป็นกระบวนการทางปัญญาที่สามารถขยายขอบเขตความคิดที่มีอยู่เดิมสู่ความคิดที่แปลกใหม่ แตกต่างไปจากความคิดเดิมและเป็นความคิดที่ใช้ประโยชน์ได้อย่างเหมาะสม

เดือนใจ ทรงกำพล (2550, น.10) กล่าวว่า ความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง ความสามารถในการคิดที่มนุษย์รู้จักแก้ไขปัญหาและสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ ที่แตกต่างไปจากเดิม โดยมีสิ่งเร้าเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดความคิดแปลกใหม่และสามารถประยุกต์ใช้กับสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม

ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ (2553, น.187) ได้สรุปว่า ความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง ความสามารถในการจินตนาการและรวบรวมความรู้ความคิดเดิมอย่างหลากหลายและรวดเร็วแล้วสร้างเป็นความรู้ ความคิดใหม่ของตนเองสามารถคิดนอกกรอบได้ มีผลงานการคิด สามารถคิดริเริ่มและสร้างสรรค์ผลงานหรือสิ่งใหม่ๆ ที่เหมาะสมและใช้งานได้ เช่น งานเขียน งานศิลปะ งานสร้างสรรค์ผลงานอื่นๆ

ดังนั้นจึงพอสรุปได้ว่า ความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง ความสามารถในการคิดของแต่ละบุคคลที่จะจินตนาการให้มีความแปลกใหม่ มีความเป็นตัวของตัวเอง โดยใช้ความรู้หรือประสบการณ์เดิมเชื่อมโยงให้เกิดความคิดใหม่ๆ นั้นนำไปสู่การคิดค้นประดิษฐ์สิ่งแปลกใหม่ต่อไป

ลักษณะของกระบวนการคิดสร้างสรรค์

กระทรวงศึกษาธิการ (2537, น.8) อธิบายลักษณะของกระบวนการการคิดสร้างสรรค์ว่า หมายถึง วิธีการคิดหรือกระบวนการทำงานของสมองอย่างมีขั้นตอนตลอดจนคิดแก้ปัญหาได้สำเร็จ

นักการศึกษาเสนอแนวคิดลักษณะของกระบวนการความคิดสร้างสรรค์ ดังนี้

Carl Gustav Jug (1963, p.1875-1961) เสนอวิธีการคิดสร้างสรรค์ 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นคิดรวบรวมข้อมูล คือ การใช้ใจคิดรวบรวมวัสดุต่างๆ คิดถึงข้อมูลต่างๆ ทุกอย่างที่เรากระทำ พยายามใช้ความคิดกับสิ่งต่างๆ อย่างกระตือรือร้น

ขั้นที่ 2 ขั้นการวิเคราะห์ข้อมูล การทบทวนข้อมูลที่ได้รวบรวมอยู่ในใจครั้งแล้วครั้งเล่า ว่าได้รับประโยชน์แค่ไหน แล้วนำมาเปรียบเทียบกับบุคคลอื่นที่เรารวบรวม

ขั้นที่ 3 ขั้นการหยุดคิดแล้วทำใจให้ว่าง ลืมปัญหาต่างๆ ในขั้นที่สองแล้วหันเหความสนใจไปยังสิ่งอื่นๆ ปล่อยให้สำนึกของกลไกความคิดทำงานต่อไป

ขั้นที่ 4 เกิดความคิดแวบเข้ามา มักเกิดขึ้นในตอนครึ่งหลับครึ่งตื่นในตอนเช้า

ขั้นที่ 5 ขั้นวิพากษ์วิจารณ์ โดยนำความคิดที่ได้มาวิพากษ์อย่างจริงจัง แล้วพยายามจัดความคิดนั้นให้เป็นรูปร่างเพื่อนำไปใช้ประโยชน์หรือทำงานได้

Torrance (1962) จัดกระบวนการคิดสร้างสรรค์ตามขั้นตอนดังนี้

1. การค้นหาความจริง (Fact finding) เป็นการพิจารณาคำตอบอันเกิดจากความสับสนวุ่นวายภายในใจ
2. การค้นพบปัญหา (Problem finding) รู้ว่ามีปัญหาเกิดขึ้น หรือมองเห็นปัญหา
3. การหาสมมติฐาน (Idea finding) รวบรวมความคิดและตั้งสมมติฐานขึ้น
4. การค้นพบคำตอบ (Solution finding) การค้นหาคำตอบโดยทดสอบสมมติฐาน
5. การยอมรับผลจากการค้นพบ (Acceptance-finding) การยอมรับคำตอบจากการพิสูจน์เพื่อแก้ปัญหา

สรุปได้ว่า ความคิดสร้างสรรค์มีกระบวนการของสมองอย่างมีขั้นตอนตลอดจนคิดแก้ปัญหาได้

องค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์

ความคิดสร้างสรรค์ที่เป็นกลไกความสามารถของสมองด้านการคิดนั้นประกอบด้วยองค์ประกอบต่าง ๆ สำหรับแนวคิดของ Guilford (อารี พันธุ์ณี, 2546, น.35-43) เชื่อว่าความคิดสร้างสรรค์เป็นความสามารถทางสมองที่คิดได้อย่างซับซ้อนกว้างไกลหลายทิศทางซึ่งประกอบด้วย

1. มีความคิดริเริ่ม (Originality) หมายถึง มีความคิดแปลกใหม่ไม่ซ้ำกันกับความคิดของคนอื่นและแตกต่างจากความคิดธรรมดา ความคิดริเริ่มอาจเกิดจากการคิดจากของเดิมที่มีอยู่

แล้วให้แปลกแตกต่างจากที่เคยเห็นหรือสามารถพลิกแพลงให้กลายเป็นสิ่งที่ไม่เคยคาดคิดความคิดริเริ่มอาจเป็นการนำเอาความคิดเก่ามาปรุงแต่งผสมผสานจนเกิดเป็นของใหม่

2. มีความคิดคล่องแคล่ว (Fluency) หมายถึง ปริมาณความคิดที่ไม่ซ้ำกันในเรื่องเดียวกัน เช่น การเขียนบทความเรื่องทำนองเดียวกัน นักเขียนแต่ละคนมีมุมมองที่ต่างกันความคิดคล่องแคล่วมี 4 ประเภท ได้แก่

2.1 ความคิดคล่องแคล่วทางด้านถ้อยคำ (Word Fluency) เป็นความสามารถในการใช้ถ้อยคำ

2.2 ความคิดคล่องแคล่วด้านการโยงความสัมพันธ์ (Associational Fluency) เป็นความสามารถที่จะคิดหาถ้อยคำที่เหมือนกันหรือคล้ายกันได้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ ภายในเวลาที่กำหนด

2.3 ความคิดคล่องแคล่วทางการแสดงออก (Expressional Fluency) เป็นความสามารถในการใช้วลีหรือประโยค และนำคำมาเรียงกันอย่างรวดเร็วเพื่อให้ได้ประโยคที่ต้องการ

2.4 ความคล่องแคล่วในการคิด (Ideational Fluency) เป็นความสามารถที่จะคิดในสิ่งที่ต้องการภายในเวลาที่กำหนด

3. มีความคิดยืดหยุ่น (Flexibility) หมายถึง ประเภทหรือแบบของการคิด แบ่งออกได้ดังนี้

3.1 ความคิดยืดหยุ่นที่เกิดขึ้นได้ในทันที (Spontaneous Flexibility) เป็นความสามารถที่พยายามคิดได้หลายทางอย่างอิสระ เช่น การเขียนบทกวีไม่จำเป็นต้องเขียนกลอนอย่างมีสัมผัสสระ สัมผัสอักษรอย่างเก่า แต่อาจคิดรูปแบบใหม่ๆ ได้

3.2 ความคิดยืดหยุ่นทางการดัดแปลง (Adaptor Flexibility) หมายถึง ความสามารถในการดัดแปลงความรู้ หรือประสบการณ์ที่ทำให้เกิดประโยชน์หลายๆ ด้าน ซึ่งมีประโยชน์ต่อการแก้ปัญหา เช่น ความรู้เชิงวิชาการด้านโภชนาการต่าง ๆ สามารถนำมาเขียนเป็นบทความหรือสารคดีได้อย่างน่าสนใจ

4. มีความคิดละเอียดลออ (Elaboration) หมายถึง ความคิดในรายละเอียดเป็นขั้นตอนสามารถอธิบายให้เห็นภาพชัดเจน หรือ เป็นแผนงานที่สมบูรณ์ขึ้น ความคิดละเอียดลออจัดเป็นรายละเอียดที่นำมาตกแต่งขยายความคิดครั้งแรกให้สมบูรณ์ขึ้น

Torrance (สตีลา พันชนะ, 2546, น.10-11) ได้กล่าวถึงความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์พอสรุปได้ว่า องค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์นั้นประกอบด้วยความคิด 4 ด้าน ด้วยกัน คือ ความคิดคล่อง ความคิดยืดหยุ่น ความคิดริเริ่มและ

ความคิดละเอียดลออ ได้สรุปว่าความคิดสร้างสรรค์นั้นเป็นกระบวนการของการมีความรู้สึกที่ไวต่อปัญหาหรือข้อมูลหรือสิ่งเร้าที่ไม่สมบูรณ์หรือมีลักษณะคลุมเครือ โดยผู้ที่คิดมีความพยายามที่จะหาคำตอบให้แก่ปัญหาหรือข้อมูลหรือสิ่งเร้าที่คลุมเครือหรือสิ่งที่ไม่สมบูรณ์นั้น รวมทั้งพยายามที่จะสื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจ จึงเห็นว่าองค์ประกอบทั้ง 4 ด้านของความคิดสร้างสรรค์นั้นเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องระหว่างกันโดยไม่เน้นความคิดด้านใดด้านหนึ่งโดยเฉพาะ

นอกจากนี้ กิลฟอร์ดและฮอฟเนอร์ (Guilford and Hoepfner, 1971, p.125-143) ได้ศึกษาองค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์เพิ่มเติมและพบว่าความคิดสร้างสรรค์ต้องมีองค์ประกอบอย่างน้อย 8 องค์ประกอบ ได้แก่ ความคิดริเริ่ม ความคิดคล่องตัว ความคิดยืดหยุ่น ความคิดละเอียดลออ ความไวต่อปัญหา ความสามารถในการให้นิยามใหม่ ความซึมซับ และความสามารถในการทำนาย

สรุปได้ว่าองค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์ นั้นมีองค์ประกอบใหญ่ที่สำคัญ 4 องค์ประกอบด้วยกัน คือ 1) ความคิดคล่องแคล่ว 2) ความคิดยืดหยุ่น 3) ความคิดริเริ่ม และ 4) ความคิดละเอียดลออ ซึ่งองค์ประกอบทั้ง 4 นี้หากเด็กได้รับการฝึกฝนจนคล่องและเข้าใจ ความคิดสร้างสรรค์จะเกิดและพัฒนาจนนำไปสู่ความคิดที่แปลกใหม่ได้

การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์

Torrance ได้กล่าวถึงการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ไว้ ดังนี้ (อารี พันธมณี, 2546, น. 166-167)

1. ส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดตาม และให้ความสนใจต่อคำถามที่แปลกใหม่ ซึ่งเขาเห็นว่าครูไม่ควรมุ่งเพียงคำตอบที่ถูกต้องเพียงอย่างเดียว แต่ควรส่งเสริมให้แก่ปัญหาด้วยการเดาและกระตุ้นให้ผู้เรียนวิเคราะห์หาค้นหาและเพื่อพิสูจน์ การเดาโดยใช้พื้นฐานการสังเกตและประสบการณ์ของผู้เรียน
2. ตั้งใจฟังและเอาใจใส่ต่อความคิดแปลกใหม่ของผู้เรียนด้วยใจเป็นกลาง เมื่อผู้เรียนแสดงความคิดเห็นเรื่องใดแม้จะไม่เคยได้ยินมาก่อนก็อย่าเพิ่งด่วนตัดสินใจ ให้รับฟังไว้ก่อน
3. กระตือรือร้นต่อคำถามที่แปลกใหม่ของผู้เรียนด้วยการตอบคำถามอย่างมีชีวิตชีวาหรือชี้แนะให้ผู้เรียนหาคำตอบจากแหล่งต่างๆ ด้วยตนเอง
4. แสดงและเน้นให้ผู้เรียนเห็นว่าความคิดของเขามีคุณค่า และนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความภาคภูมิใจและมีกำลังใจที่คิดต่อไป
5. กระตุ้นและส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง ควรให้ออกาสและเตรียมการให้ผู้เรียนเรียนด้วยตนเอง ลดการบรรยายลง เพิ่มกิจกรรมที่ทำด้วยตนเองมากขึ้น
6. เปิดโอกาสให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้ ค้นคว้าอย่างต่อเนื่องเสมอ โดยไม่ต้องใช้วิธีขู่ด้วยคะแนนหรือการสอบ

7. ควรใช้เวลาผู้เรียนในการคิด เพราะการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ต้องให้ค่อยเป็นค่อยไป

8. ส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้จินตนาการของตนเอง ยกย่องชมเชยผู้ที่มีจินตนาการแปลกและมีคุณค่า

วนิช สุธารัตน์ (2547, น.263-264) กล่าวถึง เทคนิคที่ใช้กระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ไว้ว่า ความคิดสร้างสรรค์ที่มีอยู่ในแต่ละคนนั้น มีวิธีการทำให้ความคิดสร้างสรรค์ปรากฏออกมาต้องอาศัยการกระตุ้นอย่างถูกวิธี ดังนี้

1. จะต้องทำตัวให้เป็นบุคคลที่มีความคิดในลักษณะยืดหยุ่น มีความคิดเห็นหลากหลาย ใจกว้าง
2. การพักผ่อน โดยการเดินเล่น เดินช้าๆ ปลดปล่อยความคิด และจิตใจให้เป็นอิสระจากเรื่องทั้งหลาย การพักผ่อนแบบผ่อนคลาย
3. การกระตุ้น โดยการเริ่มจากงานที่แต่ละคนสนใจเป็นพิเศษ คิดทำสิ่งแปลกๆ จากงานประจำได้สำเร็จ ความคิดสร้างสรรค์จะเพิ่มพูนขึ้น
4. การพยายามเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตที่ซ้ำซาก จำเจ จะทำให้มองเห็นความเปลี่ยนแปลง
5. การทำสมาธิหรือการทำจิตใจให้สงบด้วยการทำสมาธิและวิปัสสนา

จากแนวคิดการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ สรุปได้ว่าครูสามารถส่งเสริม และพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนได้ โดยการจัดบรรยากาศแบบผ่อนคลาย การทำจิตใจให้สงบ ยอมรับความคิดเห็นของผู้เรียน ส่งเสริมและกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดในรูปแบบที่หลากหลาย สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้

2.5 การเขียนเชิงสร้างสรรค์

ความหมายของการเขียนเชิงสร้างสรรค์

การเขียนเชิงสร้างสรรค์ เป็นทักษะที่ผู้เขียนจะต้องใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างสรรค์ผลงาน เป็นการถ่ายทอดความรู้สึก ความคิด ความรู้ ความเข้าใจออกมาเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจความหมายตามความต้องการของผู้เขียน นักวิชาการได้กล่าวถึงความหมายของคำว่าเขียนเชิงสร้างสรรค์ ไว้ดังนี้

ปาริชาติ มธุรสเลิศสกุล (2542, น.31) กล่าวว่า การเขียนเชิงสร้างสรรค์ หมายถึง การเขียนที่ผู้เขียนต้องใช้ความคิด และการจินตนาการที่เป็นของตนเองในการสร้างคา หรืองานเขียนที่แปลกใหม่จากของเดิมที่มีอยู่ โดยมีได้ลอกเลียนแบบจากผู้อื่น และงานเขียนที่สร้างสรรค์มานั้นจะ

แสดงออกถึงความรู้ ความคิด ความรู้สึก ความเห็นของผู้เขียนอย่างอิสระ โดยมีได้อยู่ได้กรอบข้อบังคับใดๆ

ถวัลย์ มาศจรัส (2545, น.4) กล่าวว่า การเขียนเชิงสร้างสรรค์ หมายถึง งานเขียนที่แสดงให้เห็นถึงความคิดสร้างสรรค์ของผู้เขียนที่เขียนด้วยสำนวนภาษาที่มีลักษณะเฉพาะเป็นของตนเอง หรือมีรูปแบบการเขียนที่มีความแปลกใหม่ มีคุณค่าและเป็นที่ยอมรับของสาธารณชน

อัจฉรา ชิวพันธ์ (2552, น.3) สรุปความหมายว่า การเขียนสร้างสรรค์เป็นการเขียนซึ่งมีลักษณะของการคิดริเริ่ม โดยที่ผู้เขียนจะต้องใช้จินตนาการและประสบการณ์ของตนมาเชื่อมโยงความคิดในการเขียน

วิไล ทองแห่งไทย (2549, น.1) งานเขียนที่เกิดจากความคิดสร้างสรรค์อย่างมีศิลปะเขียน แสดงความคิดและอารมณ์ออกมาอย่างประณีตบรรจง ทำให้ผู้อ่านได้รับอรรถรสของภาษาเกิดภาพพจน์และเพลิดเพลินไปกับความไพเราะของภาษา บางเรื่องอาจขาดเหตุผลผิดความเป็นจริงหรือไม่เป็นธรรมชาติ ทั้งนี้เพราะการเขียนเชิงสร้างสรรค์มุ่งแสดงออกทางความรู้สึกนึกคิดและอารมณ์เป็นจุดสำคัญ

สรุปได้ว่า การเขียนเชิงสร้างสรรค์ หมายถึง การเขียนที่สื่อความหมายให้เห็นถึงศิลปะในการสร้างคำหรือข้อความ โดยการใช้ความคิด จินตนาการหรือความคิดคำนึงในการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ผลงานในรูปแบบที่แปลกใหม่ มีลักษณะเฉพาะเป็นตัวของตัวเอง แสดงออกอย่างอิสระ ให้ความประทับใจ มีความเพลิดเพลินใจ สร้างสรรค์สติปัญญา ประเทืองอารมณ์แก่ผู้อ่าน ผู้ฟัง เป็นที่ยอมรับของสาธารณชน

ความสำคัญของการเขียนเชิงสร้างสรรค์

การเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็นการเขียนที่สื่อความหมายให้เห็นถึงศิลปะในการสร้างคำหรือข้อความ โดยการใช้ความคิด จินตนาการหรือความคิดคำนึงในการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ นักวิชาการได้กล่าวถึงความสำคัญของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ดังนี้

ถวัลย์ มาศจรัส (2545, น.4-5) กล่าวว่า การเขียนเชิงสร้างสรรค์มีความสำคัญต่อชีวิตบุคคล และสังคม โดยกล่าวสรุปดังนี้

1. ความสำคัญต่อชีวิต การเขียนเชิงสร้างสรรค์ทำให้เกิดภูมิปัญญาด้านสำนวนภาษาสำหรับติดต่อสื่อสารทันโลก ทันเหตุการณ์ เกิดอาชีพใหม่ๆ จากการใช้ภาษาเชิงสร้างสรรค์เกิดการสืบสานรากเหง้าทางวัฒนธรรม

2. ความสำคัญต่อบุคคล มีการพัฒนาสมองซีกขวาให้เรื่องความคิดสร้างสรรค์เกิดภูมิปัญญาด้านต่างๆ ด้วยตนเอง

3. ความสำคัญต่อสังคม เกิดรูปแบบใหม่ในการติดต่อสื่อสารของคนในสังคม และระหว่างสังคมต่อสังคม เกิดวัฒนธรรมและอารยธรรมใหม่ของการติดต่อสื่อสาร เป็นการจุดประกายความคิดให้เกิดสิ่งใหม่ในสังคมที่มาจากความคิด ความฝันและจินตนาการผ่านการนำเสนอในรูปแบบของการเขียนเชิงสร้างสรรค์

วนิจ จันทรวิมล (2549, น.1) กล่าวถึงความสำคัญของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ สรุปได้ว่าการเขียนเชิงสร้างสรรค์ เป็นทักษะพื้นฐานที่ช่วยให้เด็กได้กล้า แสดงออกในการถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึกนึกคิด จินตนาการ และประสบการณ์โดยเชื่อมโยงลำดับความคิดให้เป็นถ้อยคำที่ สละสลวย สามารถเขียนได้หลายมุม แปรค และไม่ซ้ำแบบใคร เพื่อสื่อความหมายให้ผู้อื่นได้เข้าใจ ตรงกับผู้เขียนต้องการ และได้ผลงานที่แปลกใหม่ไม่เหมือนใคร การเขียนเชิงสร้างสรรค์ช่วยในการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมของสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง และปัญหาแปลกใหม่ซึ่งเกิดขึ้น ตลอดเวลาได้อีก การที่จะดำรงชีวิตหรือปรับตัวให้อยู่ในสภาพของสังคมลักษณะนี้ได้ จะต้องอาศัย ทักษะที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ และความกล้าแสดงออกในด้านความคิดให้มากขึ้น โดยลำดับ การเขียนเชิงสร้างสรรค์ก็เป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้เขียนได้สะท้อนความคิดของตนเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคม และยังได้ใช้จินตนาการประสบการณ์ความรู้ที่มีอยู่ในตัวผู้เขียน เสนอแนวคิดในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์พร้อมกับกระตุ้นให้ผู้อ่านได้นำแนวคิดไปคิดสร้างสรรค์ในงานต่าง ๆ เช่น งานประดิษฐ์ งานประพันธ์บทเพลง คำขวัญ งานศิลปะและแนวทางในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น ทั้งในปัจจุบันและอนาคต เพื่อพัฒนาสภาพแวดล้อมของสังคมให้ดีขึ้นและเจริญก้าวหน้าต่อไป การเขียนเชิงสร้างสรรค์นอกจากจะทำให้ผู้เขียนเชิงสร้างสรรค์มีโอกาสได้ แสดงออก ได้ปรับตัวเข้ากับ สภาพแวดล้อมได้แล้ว ยังสามารถช่วยให้ผู้อ่านได้รับ ความเพลิดเพลินและนำความคิด ไปสานต่อ เพื่อพัฒนาสังคมให้มีความทันสมัย และดีกว่าที่เป็นอยู่ต่อไปได้อีกด้วย

จะเห็นได้ว่า การเขียนเชิงสร้างสรรค์นั้นมีความสำคัญ และมีประโยชน์ทั้งต่อตัวผู้เรียน และผู้สอน ทั้งยังมีประโยชน์ต่อชีวิตประจำวัน เช่น ทำให้นักเรียนมีโอกาสได้แสดงความคิด ความรู้สึกจากประสบการณ์ที่เคยผ่านมาตามความสนใจและความต้องการของเด็กเอง เป็นการ พัฒนาทั้งทักษะการคิด ความรู้สึก จินตนาการ สติปัญญา การแสดงออกทางด้านอารมณ์และสังคม รวมถึงทักษะการเขียน ฉะนั้นในกิจกรรมการเรียนการสอนจึงจำเป็นต้องส่งเสริม และหาเทคนิควิธีการที่หลากหลายแปลกใหม่ที่นำเสนอใจมากระตุ้นผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถ เขียนเชิงสร้างสรรค์ได้

หลักการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์

การเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็นการเขียนที่ยุ่งยากซับซ้อน เพราะนักเรียนต้องอาศัยประสบการณ์ ความประทับใจและความสามารถในการลำดับความคิดออกมาเป็นเรื่องราว รวมทั้งความสามารถในการใช้ภาษา ดังนั้นในการจัดกิจกรรมการเขียนเชิงสร้างสรรค์นั้น ครูเป็นผู้มีบทบาทที่สำคัญอย่างยิ่งในการจัดกิจกรรมแต่ละครั้ง

ถวัลย์ มาศจรัส (2545, น. 4-5) ได้สรุปหลักการเขียนเชิงสร้างสรรค์ไว้ ดังนี้

1. การให้นักเรียนได้แสดงแนวความคิดใหม่ และมีความหมายถือเป็นการกระทำที่สร้างสรรค์

2. การเขียนเชิงสร้างสรรค์ควรมีหลายแบบตามความต้องการของนักเรียน

3. สร้างบรรยากาศให้อบอุ่น สนับสนุนนักเรียนได้อย่างอิสระ

4. กระตุ้นให้นักเรียนนำประสบการณ์เดิมมาเขียน

อัจฉรา ชิวพันธ์ (2552, น.9) ได้สรุปหลักการจัดกิจกรรมการเขียนสร้างสรรค์ ดังนี้

1. กำหนดกิจกรรมการเขียนสร้างสรรค์ให้มีจุดหมายที่ชัดเจน โดยคำนึงถึงจุดหมายของหลักสูตรในระดับชั้นต่าง ๆ

2. จัดกิจกรรมเขียนสร้างสรรค์ให้มีความสัมพันธ์กับกลุ่มประสบการณ์ต่างๆ ด้วย

3. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน

4. ใช้สื่อที่จูงใจเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างสรรค์ผลงานใหม่และรักในการเขียน

5. ให้ผู้เรียนสามารถใช้จินตนาการในการแสดงความรู้สึกนึกคิดอย่างอิสระ

จากหลักการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ดังกล่าว พอสรุปได้ว่า การเขียนเชิงสร้างสรรค์จะบรรลุผลตามต้องการนั้นครูผู้สอนต้องกำหนดจุดหมายในการสอน จัดกิจกรรมที่หลากหลายตามความสนใจของผู้เรียน มีความเป็นกันเอง จัดกิจกรรมที่มีความยากง่ายพอเหมาะและให้สอดคล้องกับการเรียนในกลุ่มการเรียนรู้อื่นด้วย

แนวทางการพัฒนาการเขียนเชิงสร้างสรรค์

บันลือ พุกษะวัน (2545, น.7-8) ได้เสนอแนวคิดในการส่งเสริมการเขียนเชิงสร้างสรรค์พอสรุปได้ ดังนี้

1. ครูต้องเป็นผู้สร้างบรรยากาศโดยเป็นผู้ที่รักเมตตา มีความสัมพันธ์กับผู้เรียนอย่างใกล้ชิดเข้าใจและให้ความเห็นอกเห็นใจ ให้กำลังใจ ยกย่องชมเชยมากกว่าการตำหนิ

2. ให้อิสระในการทำงานแก่ผู้เรียนทั้งเรื่องเวลา ระเบียบและรูปแบบ

3. ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงจากการศึกษาสภาพแวดล้อมส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เลือกศึกษาค้นคว้าเพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์

4. ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนประสบการณ์โดยการเล่าเรื่อง การรายงาน ประเภทของการเขียนเชิงสร้างสรรค์

5. กระตุ้น ชี้นำผู้เรียนให้เกิดความอยากรู้อยากเห็นสร้างความแปลกใหม่อยู่เสมอ อัจฉรา ชิวพันธ์ (2552, น.5-7) ได้เสนอแนวทางในการสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งประกอบด้วย

1. ครูมีบุคลิกที่สร้างสรรค์ เช่น จัดกิจกรรมเร้าใจใหม่ๆ เปิดโอกาสได้แสดงออกด้านต่าง ๆ กระตุ้นให้แสดงออกความคิดเห็น รับฟังความคิดเห็นของทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน ชมเชยและให้กำลังใจ มีประชาธิปไตยในการสอน

2. จัดบรรยากาศเพื่อจูงใจให้เด็กให้รักการเขียนสร้างสรรค์ ไม่เคร่งเครียดเกินไป เช่น แบบฝึกหัดที่ใช้มีลักษณะจูงใจให้อยากทำ ไม่มากจนน่าเบื่อ เป็นกิจกรรมที่สนุกสนาน

3. เริ่มจากสิ่งใกล้ตัว เพราะจะช่วยเร้าความสนใจของเด็กให้อยากเรียน อยากเล่าในสิ่งที่เขามีประสบการณ์อยู่ ทำให้เกิดแรงบันดาลใจในการเขียนงานต่าง ๆ อย่างสบาย เช่น การเขียนเล่าเรื่องตนเอง การเขียนบันทึกประจำวัน การแต่งคำประพันธ์ในเรื่องที่ตนสนใจ การเขียนจดหมาย ฯลฯ

4. ช่วยให้ผู้มีความคิดที่แตกฉาน ได้แก่ คิดให้คล่อง ต้องยืดหยุ่นความคิด และรู้จักคิดประดิษฐ์ริเริ่ม

5. สนุกสนานในการเรียน โดยจัดกิจกรรมตามความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคล เปิดโอกาสให้แสดงความคิดและประสบการณ์ต่างๆ อย่างเต็มที่

6. ฝึกผู้เรียนให้เกิดทักษะต้องอาศัยการฝึกฝนบ่อยๆ พยายามปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องให้ดีขึ้นจะช่วยพัฒนาการเขียนได้

นลินี ดิยะสันต์ (2548, น.55-68) ได้เสนอแนวทางในการสอนเพื่อส่งเสริมการเขียนเชิงสร้างสรรค์ไว้ว่า ครูต้องฝึกการเขียนอย่างสม่ำเสมอสร้างบรรยากาศที่ดีกับผู้เรียน ให้กำลังใจจนเว้นการตำหนิ ให้อิสระในการทำงาน เปิดโอกาสให้คิดอย่างหลากหลาย รู้จักการยืดหยุ่นทั้งการใช้เวลา ระเบียบปฏิบัติ ส่งเสริมให้ใช้ประสบการณ์ สภาพแวดล้อม วัสดุที่มีอยู่ในการสร้างสรรค์ผลงานควรจัดโอกาสให้มีการแลกเปลี่ยน โดยการเล่าเรื่อง อภิปราย กระตุ้นให้แสดงออกอย่างอิสระ

สรุปได้ว่า การสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์นั้น ต้องมีจุดประสงค์ที่ชัดเจนว่าต้องการเขียนเพื่ออะไร ครูต้องจัดกิจกรรมที่เร้าให้ผู้เรียนเกิดการคิด จินตนาการ ช่วยให้นักเรียนคิดแตกแขนงย่อยๆ ออกไป มีความกล้าที่จะเริ่มลงมือเขียน นำข้อความมาเรียบเรียงเป็นเรื่องราวโดยใช้ภาษาที่เหมาะสมในการสื่อความหมาย โดยต้องผ่อนคลายกฎเกณฑ์ทางการเขียน ส่งเสริมให้นักเรียนฝึกเขียนบ่อยๆ นำความรู้ ประสบการณ์มาบูรณาการและครูต้องดูแลเอาใจใส่ตรวจผลงาน

2.6 แผนการจัดการเรียนรู้

ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้

รุจิรี ภูสาระ (2547, น.159) ได้กล่าวความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า เป็นเครื่องมือ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนตามที่กำหนดไว้ในสาระการเรียนรู้ของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามที่หลักสูตรกำหนดไว้

สำลี รักสุทธี (2548, น.42) ให้ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ คือ แผนการหรือโครงการ ที่จัดทำเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อใช้การปฏิบัติการสอนรายวิชาใดวิชาหนึ่ง เป็นการระดมสรรพวิธีที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากคำกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง แนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของแต่ละรายวิชาที่ครูผู้สอนได้กำหนดไว้ เพื่อให้การเรียนการสอนดำเนินไปด้วยความมีประสิทธิภาพ โดยยึดมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้

ชาญชัย อาจินสมาจร (2547, น.17) กล่าวถึงความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า

1. ความเจริญของงานทางการศึกษาของนักเรียนขึ้นอยู่กับ การคัดเลือกเนื้อหาวิชา กิจกรรมประสบการณ์ และวิธีสอนที่ดัดแปลงให้เข้ากับ ความสนใจ ความต้องการ ความสามารถ และระดับวุฒิภาวะ ครูที่วางแผนบทเรียนของตนเองเป็นอย่างดีจะได้รับผลดีที่สุดในการสอน

2. แผนการจัดการเรียนรู้ รวมถึงการจัดทำกรอบของจุดมุ่งหมาย แล้วเลือกเนื้อหาวิชา ระเบียบแบบแผน วัสดุอุปกรณ์ และเทคนิคการประเมิน

3. การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับการคาดคะเนว่าอะไรจะเกิดขึ้น และเลือกประสบการณ์ที่จะเปลี่ยนเด็กให้ดีขึ้น การคาดคะเนจึงช่วยให้เกิดการสอนที่ดีซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายของครูทุกคน การทำแผนการจัดการเรียนรู้จะกระตุ้นให้ครูมีความคิดสร้างสรรค์

4. แผนการจัดการเรียนรู้ใช้เป็นคู่มือสำหรับครูฝึกสอน เนื่องจากมีหลายเรื่องในใจของนักศึกษาฝึกสอน อาจลืมเนื้อหาวิชาหรือลำดับของเนื้อหาวิชาที่สอน แผนการจัดการเรียนรู้จึงทำหน้าที่เป็นผู้เตือน

5. การวางแผนช่วยป้องกันการสูญเสียเวลา โดยปกติแล้วมักจะเกิดขึ้นกับการสอน ที่ไม่ได้จัดระเบียบ แผนการจัดการเรียนรู้ช่วยให้ครูมีระบบระเบียบ และยังช่วยให้ครูตัดสินใจว่าจะสอนอย่างไรจึงจะไม่มากไม่น้อยเกินไป

6. แผนการจัดการเรียนรู้ป้องกันไม่ให้ออกนอกเนื้อหาวิชา โดยทำให้ครูตระหนักถึงสิ่งที่จะต้องทำให้สำเร็จในวันนั้น ซึ่งคำถามบางอย่างอาจทำให้การอภิปรายนำไปสู่นอกบทเรียนแต่แผนการจัดการเรียนรู้จะทำให้ครูเข้าสู่บทเรียน

7. แผนการจัดการเรียนรู้ให้ความรู้สึกในความมั่นคง โดยเฉพาะต่อครูใหม่ที่มีมักมีความรู้สึกประหม่าและเครียด แผนการจัดการเรียนรู้ที่เตรียมมาอย่างดี จะช่วยเพิ่มความมั่นใจให้กับตนเองและลดความรู้สึกไม่มั่นใจ

8. หลักการของการทำกิจกรรมด้วยตนเอง ประยุกต์ใช้ทั้งกับครูและนักเรียน ถ้าเด็กเรียนด้วยการกระทำ ครูก็จะสอนด้วยการกระทำ เช่นเดียวกับการทำแผนการจัดการเรียนรู้ ครูจะเป็นครูที่มีประสิทธิผลกว่า โดยการเตรียมการสอนที่ดีจะช่วยประกันถึงการสอนที่ดี

9. แผนการจัดการเรียนรู้ในอดีตจะเป็นประโยชน์กับครูที่ช่วยสอนแทน โดยยึดเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในเวลานั้น

จากคำกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้มีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับครูผู้สอนที่จะต้องนำกระบวนการมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักคิด รู้จักแก้ปัญหา แสวงหาความรู้ และลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ซึ่งประเด็นสำคัญอยู่ที่ว่า ได้มีการเตรียมการสอนอย่างดี ก่อนที่จะดำเนินการสอน ย่อมจะทำให้เกิดการจัดการเรียนการสอน มีประสิทธิภาพมากกว่าการดำเนินการสอนที่ไม่ได้มีการเตรียมการล่วงหน้า

รูปแบบของแผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้มีหลายรูปแบบขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของหน่วยงานต้นสังกัดสถานศึกษาหรือผู้สอนที่จะเลือกใช้รูปแบบใดที่คิดว่าเหมาะสม และสะดวกต่อการนำไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยรูปแบบที่นิยมกันโดยทั่วไปมีดังนี้ (ชาญชัย อาจินสมาจร, 2547, น.18)

1. แผนการจัดการเรียนรู้แบบบรรยายหรือแบบเรียงหัวข้อ แผนการจัดการเรียนรู้ชนิดนี้จะเป็นการเขียนรายละเอียดขององค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ตามลำดับโดยใช้ความเรียงเป็นรูปแบบที่ได้รับความนิยมแต่มีข้อจำกัดในกรณีที่รายละเอียดอยู่คนละหน้า เนื่องจากยากต่อการมองเห็นความสัมพันธ์ของแต่ละองค์ประกอบ

2. แผนการจัดการเรียนรู้แบบตาราง แผนการจัดการเรียนรู้ชนิดนี้เป็นการนำรายละเอียดของแต่ละองค์ประกอบมาเขียนลงในตารางภายในหน้าเดียวกัน เพื่อให้ง่ายต่อการมองเห็นความสัมพันธ์ แต่มีข้อจำกัดในด้านพื้นที่ในการเขียนและภาระในการทำตาราง

จากข้อมูลข้างต้นสรุปได้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้ไม่มีรูปแบบตายตัวขึ้นอยู่กับครูผู้สอนว่าจะเลือกใช้รูปแบบใดหรืออาจนำหลายๆ แบบมารวมกันก็ได้ ทั้งนี้ต้องมียุทธศาสตร์ประกอบ

หลัก คือ จุดประสงค์การเรียนรู้ (ตัวชี้วัด) สาระสำคัญ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนการสอน และการวัดและการประเมินผล

2.7 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

พรณี ลีกิจวัฒน์ (2549, น.3) ได้กล่าวถึง ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เอาไว้ว่า หมายถึง ความสามารถของนักเรียน ทั้งด้านความรู้ ด้านทักษะกระบวนการ ด้านเจตคติ และค่านิยม อันเป็นผลมาจากการเรียนการสอน

พิมพ์นธ์ เดชะคุปต์ (2550, น.125) ได้กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ขนาดของความสำเร็จที่ได้จากกระบวนการเรียนการสอน

จันทร์เพ็ญ สาลี (2550, น.19) ได้กล่าวไว้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนั้นเป็นส่วนที่มีความสำคัญในกระบวนการเรียนการสอน เพราะจะเป็นตัวชี้ให้ทราบว่า การเรียนการสอนที่ผ่านมา ประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด ทั้งครู และนักเรียนจะต้องปรับปรุงพัฒนาในส่วนใดบ้าง จุดมุ่งหมายสำคัญของการสอน ก็คือจะช่วยพัฒนาให้นักเรียนสามารถบรรลุจุดประสงค์ที่วางไว้

สุคนธ์ สิทธิพานนท์ (2551, น.42) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสามารถ หรือผลสำเร็จที่ได้รับจากกิจกรรมของการเรียนการสอน เป็นการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมและประสบการณ์เรียนรู้ทางด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย และยังได้จำแนก ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ตามลักษณะของวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนที่แตกต่างกัน

ปัทมา ผาสุขมุล (2552, น.64) ได้สรุปผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่า หมายถึงความรู้หรือ ทักษะ ซึ่งเกิดจากการทำงานที่ประสานกัน และต้องอาศัยความพยายามอย่างมาก ทั้งองค์ประกอบ ทางด้านสติปัญญา และองค์ประกอบที่ไม่ใช่สติปัญญา แสดงออกในรูปของความสำเร็จ สามารถวัด โดยใช้แบบสอบถามหรือคะแนนที่ครูให้

จากคำกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ผลของการทดสอบ ความรู้ ความสามารถทางด้านวิชาการ รวมทั้งความพยายามที่จะพยายามเข้าถึงความรู้ หลังจากที่ ผู้เรียนได้รับการศึกษาอบรมไประยะหนึ่ง ซึ่งเกิดจากการประสานงานขององค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง กับสติปัญญา และองค์ประกอบที่ไม่ใช่สติปัญญา ออกมาในรูปของความสำเร็จ สามารถสังเกตและ วัดได้ด้วยเครื่องมือทางจิตวิทยาหรือแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทั่วไป

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นแบบทดสอบที่ใช้วัดด้านความรู้ ด้านทักษะ และความสามารถทางวิชาการที่นักเรียนได้เรียนรู้มาแล้วว่าบรรลุผลสำเร็จตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยมีผู้กล่าวถึงแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดังนี้

ปีทมา ผาสุขมูล (2552, น.59) ได้กล่าววว่า แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึงแบบทดสอบ หรือชุดของข้อสอบที่ใช้วัดความสำเร็จ หรือความสามารถในการทำกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน ที่เป็นผลมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูผู้สอนว่าผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ตั้งไว้เพียงใด แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ประเภทที่ครูสร้างมีหลายแบบแต่ที่นิยมใช้มี 6 แบบ ดังนี้

1. ข้อสอบแบบอัตนัยหรือแบบความเรียง (Subjective or Essay Test) เป็นข้อสอบที่มีเฉพาะคำถาม แล้วให้นักเรียนเขียนคำตอบได้อย่างเสรี เขียนบรรยายตามความรู้ และความคิดเห็นของแต่ละคน

2. ข้อสอบแบบกาถูก-ผิด (True-False Test) คือ ข้อสอบแบบเลือกตอบที่มี 2 ตัวเลือก แต่ตัวเลือกดังกล่าวเป็นแบบคงที่ และมีความหมายตรงกันข้าม เช่น ถูก-ผิด, ใช่-ไม่ใช่, จริง-ไม่จริง, เหมือนกัน-ต่างกัน เป็นต้น

3. ข้อสอบแบบเติมคำ (Completion Test) เป็นข้อสอบที่ประกอบไปด้วยประโยค หรือข้อความที่ยังไม่สมบูรณ์ แล้วให้ตอบเติมคำหรือประโยค หรือข้อความลงในช่องว่างที่เว้นไว้ เพื่อให้มีใจความสมบูรณ์และถูกต้อง

4. ข้อสอบแบบตอบสั้นๆ (Short Answer Test) เป็นข้อสอบคล้ายข้อสอบแบบเติมคำ แต่แตกต่างกันที่ข้อสอบแบบตอบสั้นๆ เขียนเป็นประโยคคำถามสมบูรณ์ (ข้อสอบเติมคำเป็นประโยค หรือข้อความที่ยังไม่สมบูรณ์) แล้วให้ผู้ตอบเขียนตอบ คำตอบที่ผู้ออกข้อสอบต้องการ จะสั้น และกะทัดรัด ได้ใจความสมบูรณ์ ไม่ใช่เป็นการบรรยายแบบข้อสอบอัตนัยหรือความเรียง

5. ข้อสอบแบบจับคู่ (Matching Test) เป็นข้อสอบแบบเลือกตอบชนิดหนึ่งโดยมีคำหรือข้อความแยกออกจากกันเป็น 2 แล้วให้ผู้ตอบเลือกจับคู่ว่าแต่ละข้อความในชุดหนึ่งจะคู่กับคำหรือข้อความใดในอีกชุดหนึ่ง ซึ่งมีความสัมพันธ์กันอย่างไรอย่างหนึ่งตามที่ผู้ออกข้อสอบกำหนด

6. ข้อสอบแบบเลือกตอบ (Multiple Choice Test) คำถามแบบเลือกตอบโดยทั่วไปจะประกอบด้วย 2 ตอน คือ ตอนนำหรือคำถาม (Stem) กับตัวเลือก (Choice) ซึ่งในตัวเลือกนั้นจะประกอบด้วยตัวเลือกที่เป็นคำตอบถูก และตัวเลือกลวง ปกติจะมีคำถามที่กำหนดให้พิจารณา แล้วหาตัวเลือกที่ถูกต้องมากที่สุดเพียงตัวเลือกเดียวจากตัวเลือกอื่นๆ และคำถามแบบเลือกตอบที่ดีนิยมใช้ตัวเลือกที่ใกล้เคียงกัน

ชวาล แพร์ติกุล (2552, น.74) กล่าวว่า ความหมายของแบบทดสอบประเภทความสัมฤทธิ์ หมายถึง แบบทดสอบที่วัดความรู้ ทักษะและสมรรถภาพสมองด้านต่างๆ ที่เด็กได้รับจากประสบการณ์ทั้งปวง ทั้งจากทางโรงเรียนและทางบ้าน ยกเว้น การวัดทางด้านร่างกาย ความถนัด และทางบุคลิก-สังคม อันได้แก่ อารมณ์ และการปรับ

เกียรติสุดา ศรีสุข (2552, น.125) ได้กล่าวว่า แบบทดสอบ (Testing) เป็นชุดของข้อคำถาม เงื่อนไข หรือสถานการณ์ที่เร้าให้ผู้สอบได้แสดงความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาบางอย่างที่ต้องการศึกษา แบบทดสอบมักนิยมวัดความรู้-ความเข้าใจในเนื้อหาต่างๆ วัดการคิด เช่น การคิดวิเคราะห์ การคิดวิจารณ์ เป็นต้น โดยทั่วไปแบบทดสอบแบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ

1. แบบทดสอบปรนัย (Objective Test) เป็นแบบทดสอบชนิดที่มีคำตอบถูกต้องเพียงคำตอบเดียว แบ่งออกเป็น 4 ลักษณะ คือ แบบเติมคำ (Short Answer), แบบถูกผิด (True-False), แบบจับคู่ (Matching), แบบเลือกตอบ (Multiple Choice)

2. แบบทดสอบอัตนัย (Subjective Test/Essay Test) เป็นแบบทดสอบที่มีคำตอบถูกหลายคำตอบ เน้นการถามความรู้ ความเข้าใจในเชิงการคิดขั้นสูง โดยในการตอบเน้นให้ผู้สอบตอบคำถาม โดยการเขียนตอบด้วยภาษาของตนเอง บางทีถูกเรียกว่า แบบทดสอบความเรียง

เขาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี (2552, น.14) ได้กล่าวว่า แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ (Achievement Test) ส่วนมากจะเป็นเครื่องมือสำหรับช่วยให้ครูสามารถตัดสินผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะเป็นวิธีการประเมินพฤติกรรมของนักเรียนที่มีความเป็นอิสระได้มากกว่า วิธีอื่น เมื่อเทียบกับกระบวนการสอนที่มีอยู่ แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ที่ใช้ในโรงเรียนมุ่งวัดความรู้ในแต่ละวิชา และทักษะต่างๆ โดยมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญอยู่ 2 ประการ คือ ประการแรก เพื่อเป็นเครื่องมือในการวัดผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน อันเป็นข้อมูลที่ได้รับสำหรับการประเมินผลการเรียนการสอนเป็นรายบุคคล ประการที่สอง เพื่อเป็นการตรวจสอบความสามารถของนักเรียนแต่ละคนซึ่งแตกต่างกันโดยธรรมชาติ

การสร้างแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ที่ดี จะต้องมีการเตรียมตัวและมีการวางแผน โดยปกติกรรมวิธีในการสร้างแบบสอบผลสัมฤทธิ์สามารถแบ่งได้เป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 กำหนดวัตถุประสงค์ทั่วไปของการสอบให้อยู่ในรูปแบบของวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม โดยระบุเป็นข้อๆ และให้วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมเหล่านั้นสอดคล้องกับเนื้อหาสาระทั้งหมดที่จะทำการทดสอบ

ขั้นที่ 2 กำหนดโครงเรื่องของเนื้อหาสาระที่จะทำการทดสอบให้ครบถ้วน

ขั้นที่ 3 เตรียมตารางเฉพาะ หรือผังของแบบทดสอบเพื่อแสดงถึงน้ำหนัก

ของเนื้อหาวิชาแต่ละส่วน และพฤติกรรมต่างๆ ที่ต้องการทดสอบให้เด่นชัด สั้น กะทัดรัด

และมีความชัดเจน

ขั้นที่ 4 สร้างข้อกระทงทั้งหมดที่ต้องการจะทดสอบให้เป็นไปตามสัดส่วนของน้ำหนักที่ระบุไว้ในตารางเฉพาะ

การสร้างแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ควรคำนึงถึงข้อตกลงเบื้องต้น 3 ข้อ คือ

1. เนื้อหา หรือทักษะภายในขอบเขตที่ใช้วัด จะต้องจำกัดอยู่ในรูปของพฤติกรรมที่มีความหมายเฉพาะเจาะจงในลักษณะที่สามารถสื่อสารไปยังบุคคลอื่นได้

2. ผลผลิตหรือสิ่งที่ต้องการวัด จะต้องเกิดจากการเรียนการสอนตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

3. การนำผลสอบไปเปรียบเทียบกันจะต้องมั่นใจว่า ผู้เข้าสอบทุกคน ได้มีโอกาสเรียนรู้ในสิ่งที่นำมาสอบโดยเท่าเทียมกัน

จากข้อมูลข้างต้น สรุปได้ว่า แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ หมายถึงแบบทดสอบที่ใช้วัดผลการเรียนรู้ด้านเนื้อหาวิชาและทักษะต่างๆ ของแต่ละวิชา ลักษณะของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีทั้งที่เป็นปรนัยเลือกตอบ อัตนัยข้อเขียน และที่เป็นภาคปฏิบัติ

- ประเภทของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

มีนักการศึกษาได้กล่าวถึงประเภทของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ไว้ดังนี้
ขนาด เชื้อสุวรรณทวิ (2548, น.113-114) ได้กล่าวไว้ว่า แบบทดสอบที่นิยมใช้ในปัจจุบันแบ่งเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ

1. แบบทดสอบอัตนัย (Subjective Test or Essay Test) เป็นแบบทดสอบที่กำหนดปัญหาหรือคำถาม โดยมุ่งหวังทดสอบผู้เรียนในด้านของการใช้ภาษา การจัดระเบียบของความรู้ การเรียบเรียง การสังเคราะห์ การแสดงออก ขั้นตอนกระบวนการคิดแก้ปัญหา แสดงความคิดเห็น เจตคติต่างๆ ผู้ตอบจะต้องแสดงความรู้ ความเข้าใจ ความคิดอย่างเป็นระบบ เป็นขั้นตอน ส่งเสริมให้มีทักษะในการเขียน และการแสดงเหตุผล

2. แบบทดสอบปรนัย (Objective Test) รูปแบบข้อสอบแบบปรนัยมีหลายแบบ คือ

2.1 แบบเลือกตอบ (Multiple Choices)

2.2 แบบเติมคำ (Completion) หรือแบบตอบสั้นๆ (Short Answer)

2.3 แบบถูกผิด (True-False)

2.4 แบบจับคู่ (Matching)

2.5 แบบจัดลำดับ (Rearrangement)

จากข้อมูลข้างต้น สรุปได้ว่าแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ที่นิยมใช้ในปัจจุบัน มี 2 แบบ คือ แบบทดสอบแบบอัตนัย และแบบทดสอบแบบปรนัย

- วิธีสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

นักการศึกษาได้กล่าวถึง วิธีสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ไว้ดังนี้ สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (2546, น.29) ได้กล่าวไว้ว่า การสร้างแบบทดสอบมีขั้นตอนสำคัญดังต่อไปนี้

1. ศึกษาจุดมุ่งหมายของ มาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง และมโนทัศน์ของแต่ละเรื่อง
2. กำหนดสาระการเรียนรู้และผลการเรียนรู้ที่คาดหวังที่ต้องการวัด
3. เลือกประเภทของแบบทดสอบอย่างหลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาส แสดงความรู้ ความสามารถอย่างเต็มศักยภาพ
4. กำหนดจำนวนข้อสอบ การกระจายของเนื้อหาสาระที่ต้องการทดสอบ และเวลาที่ใช้ทดสอบ
5. สร้างแบบทดสอบตามคุณลักษณะที่กำหนด โดยคำนึงถึงเทคนิคการสร้างแบบทดสอบ และความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย
6. การตรวจสอบความเที่ยงตรง และความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ สำหรับแบบทดสอบบางแบบ อาจต้องตรวจสอบความเป็นปรนัยด้วย

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า วิธีการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ต้องพิจารณาจุดประสงค์การเรียนรู้ หรือจุดมุ่งหมาย ต้องคำนึงถึงเนื้อหา ซึ่งจะเป็นสื่อที่จะให้นักเรียน บรรลุตามจุดมุ่งหมายนั้นๆ ควบคู่กันไป

- องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

นักการศึกษาได้กล่าวถึง องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ไว้ดังนี้ ชาวาล แพร์ตกุล (2552, น.74-75) ได้กล่าวว่า องค์ประกอบที่มีอิทธิพลกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนั้นมีองค์ประกอบมากมายหลายอย่าง ดังต่อไปนี้

1. ด้านคุณลักษณะการจัดระบบในโรงเรียน ตัวแปรด้านนี้จะประกอบไปด้วยขนาดของโรงเรียน อัตราส่วนนักเรียนต่อครู อัตราส่วนของนักเรียนต่อห้อง ซึ่งตัวแปรเหล่านี้มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน
2. ด้านคุณลักษณะของครู ตัวแปรทางด้านคุณลักษณะของครู จะประกอบไปด้วยอายุ วุฒิครู ประสบการณ์ของครู การฝึกอบรมของครู จำนวนวันลาของครู จำนวนคาบที่สอนในหนึ่งสัปดาห์ของครู ความเอาใจใส่ในหน้าที่ ซึ่งตัวแปรเหล่านี้ล้วนมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้งสิ้น

3. ด้านคุณลักษณะของนักเรียน ประกอบด้วย ตัวแปรที่เกี่ยวกับตัวนักเรียน เช่น เพศ อายุ สถิติปัญญา การเรียนพิเศษ การได้รับความช่วยเหลือเกี่ยวกับการเรียน สมาชิกในครอบครัว ระดับการศึกษาของบิดามารดา อาชีพของผู้ปกครอง ความพร้อมในเรื่องอุปกรณ์การเรียน ระยะเวลาไปเรียน อาหารกลางวันรับประทาน ความเอาใจใส่ในการเรียน ทักษะคิดเกี่ยวกับการเรียนการสอน ฐานะทางครอบครัว การขาดเรียน การเข้าร่วมกิจกรรมที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น ตัวแปรเหล่านี้ก็มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

4. ด้านภูมิหลังทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมของนักเรียน การศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ส่วนใหญ่เป็นการศึกษาในต่างประเทศ ซึ่งประกอบด้วย ขนาดครอบครัว ภาษาที่พูดในบ้าน ถิ่นที่ตั้งบ้าน การมีสื่อทางการศึกษาต่างๆ ระดับการศึกษาของบิดามารดา ฯลฯ ผลการศึกษาค้นคว้าที่ผ่านมาพบว่า สิ่งเหล่านี้มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

เยาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี (2552, น.14) กล่าวว่า มีองค์ประกอบหลายประการที่ทำให้เกิดผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คือ ด้านตัวนักเรียน เช่น สถิติปัญญา อารมณ์ ความสนใจ เจตคติต่อการเรียน ด้านตัวครู เช่น คุณภาพของครู การจัดระบบ การบริหารของผู้บริหาร อีกทั้งด้านสังคม เช่น สภาพเศรษฐกิจ และสังคมของครอบครัวนักเรียน เป็นต้น แต่ปัจจัยที่มีผลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก็คือ การสอนของครูนั่นเอง

จากข้อมูลข้างต้น สรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นสมรรถภาพทางสมองของนักเรียนในด้านความรู้ ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่าว่าหลังจากการเรียนแล้ว นักเรียนมีความรู้ ความสามารถในด้านต่างๆ มากน้อยเพียงใด มีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมตามจุดมุ่งหมายของวิชานั้นๆ เพียงใด

2.8 ความพึงพอใจ

- ความหมายของความพึงพอใจ

พิน กงพูน (2549, น.389) ได้ให้ความหมายว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกรักชอบ ยินดี เต็มใจ หรือเจตนาที่ดีของบุคคลที่เขาได้รับการกระทำนั้นๆ

สมศักดิ์ อภิบาลศรี (2550, น.54) ได้กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิด หรือ เจตคติของบุคคลที่มีต่อการทำงาน หรือปฏิบัติกิจกรรมในเชิงบวก

นวรรตน์ วิทยาคม (2550, น.14) ได้กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึก หรือ ทักษะคิดของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง อันเกิดจากพื้นฐานของการรับรู้ ค่านิยม ประสบการณ์ที่แต่ละบุคคลได้รับ และจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อสิ่งนั้นสามารถตอบสนองความต้องการให้แก่บุคคลนั้นได้

เป็นความรู้สึกมีความสุข เมื่อเราได้รับผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย ซึ่งในระดับความพึงพอใจ แต่ละบุคคลย่อมมีความแตกต่างกัน ความพึงพอใจเป็นเรื่องเกี่ยวกับอารมณ์ ความรู้สึก จากสิ่งเร้าและจิตใจ ซึ่งแสดงออกทางพฤติกรรม ในลักษณะความชอบ และไม่ชอบ ที่จะเลือกสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

เกริก ท่วมกลาง และจินตนา ท่วมกลาง (2555, น.273) ได้กล่าวไว้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกชอบ ความรู้สึกที่ดี ที่ประทับใจ หรือเจตคติที่ดีของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ได้รับในเชิงบวก โดยสิ่งนั้นสามารถตอบสนองความต้องการทางด้านร่างกาย และจิตใจ บุคคลทุกคน มีความต้องการหลายสิ่งหลายอย่าง และมีความต้องการหลายระดับ ซึ่งหากได้รับการตอบสนอง ก็จะก่อให้เกิดความพึงพอใจ ลักษณะความพึงพอใจมี 2 ลักษณะ ดังนี้

1. ความพึงพอใจที่นำไปสู่การเรียนรู้หรือการทำงาน เป็นการตอบสนองความต้องการของผู้เรียนหรือผู้ปฏิบัติงานจนเกิดความพึงพอใจ จะทำให้เกิดแรงจูงใจในการเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้หรือการทำงานที่สูงกว่า ส่วนผู้ที่ไม่ได้รับการตอบสนอง ย่อมส่งผลต่อประสิทธิภาพ การทำงานที่ลดลง หมายความว่า ครูผู้สอนที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจต่อกิจกรรม การเรียนรู้ที่จะนำไปสู่ผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด จึงต้องคำนึงถึงการจัดบรรยากาศ และสถานการณ์ รวมทั้งสื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอนที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ เพื่อตอบสนองความพึงพอใจของผู้เรียน ให้มีแรงจูงใจในการศึกษาและทำกิจกรรม จนบรรลุตามวัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนรู้

2. ผลของการเรียน/การปฏิบัติงานนำไปสู่ความพึงพอใจ เป็นความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจและผลการปฏิบัติงานที่ถูกเชื่อมโยงด้วยปัจจัยอื่นๆ ผลการเรียนรู้/การปฏิบัติงานที่ดี ที่ประทับใจจะนำไปสู่ผลตอบแทนที่เหมาะสมคุ้มค่า และนำไปสู่การตอบสนองความพึงพอใจ ของผลการเรียน การปฏิบัติงานย่อมได้รับการตอบสนองในรูปความพึงพอใจ รางวัล สิ่งตอบแทน ซึ่งแบ่งออกเป็นผลการตอบแทนภายใน (Intrinsic Rewards) และผลตอบแทนภายนอก (Extrinsic Rewards) ผ่านการรับรู้ปริมาณของผลตอบแทนที่ผู้เรียน/ผู้ปฏิบัติงานได้รับ นั่นคือ ความพึงพอใจในงานของผู้เรียน/ผู้ปฏิบัติงาน หมายความว่า ครูผู้สอนที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้โดยสื่อ/นวัตกรรมที่สร้างขึ้นแล้วเกิดความพึงพอใจ การเรียนรู้ที่จะนำไปสู่ผลสำเร็จได้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด จึงต้องคำนึงถึงคุณภาพของสื่อ/นวัตกรรม การจัดประสบการณ์หรือกิจกรรมในการใช้สื่อ/นวัตกรรม รวมทั้งสิ่งที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ด้วยสื่อ/นวัตกรรม เพื่อตอบสนองต่อการใช้สื่อ/นวัตกรรมของผู้เรียนแล้วนำไปสู่ความพึงพอใจของผู้เรียน

จากคำกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึก อารมณ์หรือเจตคติของบุคคลที่มีต่อกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง ความรู้สึกพึงพอใจเกิดขึ้นเมื่อบุคคลได้รับในสิ่งที่ตน

ต้องการหรือเป็นไปตามเป้าหมายที่ตนเองต้องการ ซึ่งเป็นสภาพความรู้สึกในเชิงบวก และต้องการดำเนินกิจกรรมนั้นให้ไปสู่ความสำเร็จ

- แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ

ในการปฏิบัติงานใดๆ การที่ผู้ปฏิบัติงานจะเกิดความพึงพอใจต่อการทำงานนั้นมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับสิ่งจูงใจในงานที่มีอยู่ นักการศึกษาได้ศึกษาค้นคว้าและตั้งทฤษฎีเกี่ยวกับการจูงใจในการทำงานไว้ ดังนี้

เฮอริเบอร์ก (Herzberg, 1959, p.113-115) ได้ศึกษาทฤษฎีที่เป็นมูลเหตุ ทำให้เกิดความพึงพอใจและได้กล่าวถึงปัจจัยที่ทำให้เกิดความพึงพอใจในการทำงานดังนี้

1. ปัจจัยกระตุ้น เป็นปัจจัยที่เกี่ยวกับการงาน ซึ่งมีผลก่อให้เกิดความพึงพอใจ ในการทำงาน เช่น ความสำเร็จของงาน การได้รับการยอมรับนับถือ ความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่
2. ปัจจัยค้ำจุน เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมในการทำงาน และทำให้บุคคล เกิดความพึงพอใจในการทำงาน เช่น เงินเดือน โอกาสที่จะก้าวหน้าในอนาคต สถานะของอาชีพ และสภาพการทำงาน เป็นต้น

แมคเกรเกอร์ (McGregor, 1966, p.33-55) ได้ศึกษาธรรมชาติของมนุษย์ และอธิบายถึงเรื่องลักษณะของมนุษย์ว่ามี 2 ประเภท คือ

1. คนประเภทเอกซ์ (X) มีลักษณะดังนี้
 - 1.1 มีสัญชาตญาณที่จะหลีกเลี่ยงการทำงานทุกอย่าง
 - 1.2 มีความรับผิดชอบน้อย
 - 1.3 ชอบให้สั่งการ
 - 1.4 ไม่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการปรับปรุงองค์กร
 - 1.5 มีความปรารถนาให้ตอบสนองความต้องการด้านร่างกายและความปลอดภัย
2. คนประเภทวาย (Y) มีลักษณะดังนี้
 - 2.1 ชอบทำงาน เห็นว่าการทำงานเป็นของสนุก เหมือนการเล่นหรือการพักผ่อน
 - 2.2 มีความรับผิดชอบในการทำงาน
 - 2.3 มีความทะเยอทะยานและกระตือรือร้น
 - 2.4 สั่งการตนเองและสามารถควบคุมตนเองได้
 - 2.5 มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการปรับปรุงงานและพัฒนาวิธีทำงาน
 - 2.6 ปรารถนาเกียรติยศ ชื่อเสียง และความสำเร็จในชีวิต

มาสโลว์ (Maslow, 1970, p.69-80) ได้เสนอทฤษฎีความต้องการของมนุษย์มีลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ความต้องการทางด้านร่างกาย เป็นความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ เน้นสิ่งจำเป็นในการดำเนินชีวิต ได้แก่ อาหาร อากาศ ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค ความต้องการพักผ่อน ความต้องการทางเพศ เป็นต้น

2. ความต้องการความปลอดภัย ความมั่นคงในชีวิตที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน และอนาคต ความเจริญก้าวหน้า ความอบอุ่นใจ

3. เพื่อให้ได้ผลในการสร้างสิ่งจูงใจภายในเป้าหมายของงาน จะต้องมียุทธศาสตร์ดังนี้

3.1 คนทำงานมีส่วนในการตั้งเป้าหมาย

3.2 ผู้ปฏิบัติได้รับทราบผลสำเร็จในการทำงานโดยตรง

3.3 งานนั้นสามารถทำให้สำเร็จได้

เพชฌัญญู กิจระการ (2550, น.7) ได้กล่าวถึง แนวคิดของแฮทฟิลด์ และฮิวส์แมน ที่ได้ทำการพัฒนาแนวคิดของนักวิจัยต่างๆ มาเป็นเครื่องมือวัดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน พบว่าองค์ประกอบหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจ ซึ่งเป็นที่นิยมแพร่หลายในปัจจุบันประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 ประการ คือ

ตัวแปรที่ 1 องค์ประกอบเกี่ยวกับงานในปัจจุบัน แบ่งเป็น

1. ความตื่นเต้น/น่าเบื่อ
2. ความสนุกสนาน/ความไม่สนุกสนาน
3. ความโล่ง/ความกลัว
4. ความท้าทาย/ไม่ท้าทาย
5. มีความพอใจ/ไม่พอใจ

ตัวแปรที่ 2 องค์ประกอบทางด้านค่าจ้าง ประกอบด้วย

1. ถือว่าเป็นรางวัล/ไม่เป็นรางวัล
2. มาก/น้อย
3. ยุติธรรม/ไม่ยุติธรรม
4. เป็นทางบวก/เป็นทางลบ

ตัวแปรที่ 3 องค์ประกอบทางการเลื่อนตำแหน่ง

1. ยุติธรรม/ไม่ยุติธรรม
2. เชื่อถือได้/เชื่อถือไม่ได้
3. เป็นเชิงบวก/เป็นเชิงลบ
4. เป็นเหตุผล/ไม่เป็นเหตุผล

ตัวแปรที่ 4 องค์ประกอบทางด้านผู้นิเทศ/ผู้บังคับบัญชา

1. อยู่ใกล้/อยู่ไกล
2. ยุติธรรมแบบจริงจัง/ยุติธรรมแบบไม่จริงจัง
3. เป็นมิตร/ค่อนข้างไม่เป็นมิตร
4. เหมาะสมทางคุณสมบัติ/ไม่เหมาะสมทางคุณสมบัติ

ตัวแปรที่ 5 องค์ประกอบทางด้านเพื่อนร่วมงาน

1. เป็นระเบียบเรียบร้อย/ไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย
2. จงรักภักดีต่อสถานที่ทำงาน/ไม่จงรักภักดีต่อสถานที่ทำงานและเพื่อนร่วมงาน
3. สนุกสนานร่าเริง/ดูไม่มีชีวิตชีวา
4. น่าสนใจเอาใจ/ไม่น่าเบื่อหน่าย

จากข้อมูลข้างต้น สรุปได้ว่า ความพึงพอใจในการเรียน และผลการเรียนจะมีความสัมพันธ์กันทางบวก ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับกิจกรรมที่ผู้เรียนได้ปฏิบัติ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้เกิดความสมบูรณ์ของชีวิต นั่นคือสิ่งที่ครูผู้สอนจะต้องคำนึงถึงองค์ประกอบต่างๆ ที่นำมาใช้ในจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อเสริมสร้างความพึงพอใจในการเรียนให้กับผู้เรียน

2.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ประยุทธ สุวรรณศรี (2540, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลการใช้รูปแบบการสอนเน้นการคิดนอกกรอบที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ของนักศึกษาช่างอุตสาหกรรมระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ กลุ่มตัวอย่างนักศึกษาช่างอุตสาหกรรมระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 แผนกช่างกลโรงงาน สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตพระนครเหนือ ปีการศึกษา 2540 จำนวน 60 คน ผลการวิจัยพบว่า คะแนนการคิดนอกกรอบและความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์หลังการทดลองของกลุ่มทดลองสูงกว่าคะแนนการคิดนอกกรอบและคะแนนความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์หลังการทดลองของกลุ่มควบคุม และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ฤทธิไกร ตูลวรรธนะ และ ปรียานันท์ สุขปลื้ม (2546, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการใช้เทคนิคการคิดนอกกรอบเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักศึกษา : กรณีศึกษาคณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาคณะนิเทศศาสตร์ ชั้นปีที่ 1 สาขาการโฆษณา มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ จำนวน 30 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2546 ผลการวิจัยพบว่า คะแนนเฉลี่ยการคิดนอกกรอบของนักศึกษาหลังการทดลอง สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนการทดลองและแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และคะแนนเฉลี่ยความคิดสร้างสรรค์

จึงนักศึกษาล้างการทดลอง สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนการทดลองและแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อุดม หอมคำ (2546, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยผลของระดับความคิดสร้างสรรค์และรูปแบบการฝึกคิดนอกกรอบด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์แบบเลี้ยงแนวคิดครอบงำและแบบสร้างแนวคิดที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีระดับความคิดสร้างสรรค์ต่างกัน เมื่อได้รับการฝึกคิดนอกกรอบด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ โดยมีความคิดสร้างสรรค์แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ปองทิพย์ เทพอารีย์ (2549, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องผลการใช้แบบฝึกความคิดนอกกรอบและการให้รางวัลต่อความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 ในกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนโรงเรียนเอกชน ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 30 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกความคิดนอกกรอบและได้รับรางวัลมีผลต่างของคะแนนความคิดสร้างสรรค์ก่อนและหลังการฝึกสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการฝึกความคิดนอกกรอบอย่างเดียวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และผลต่างของคะแนนความคิดสร้างสรรค์ก่อนและหลังการฝึกของกลุ่มที่ได้รับการฝึกความคิดนอกกรอบอย่างเดียว ไม่ต่างจากกลุ่มควบคุม แสดงว่าการฝึกความคิดนอกกรอบและให้รางวัลสามารถเพิ่มคะแนนความคิดสร้างสรรค์ได้มากกว่าความคิดนอกกรอบอย่างเดียว และมากกว่าการไม่มีการฝึกความคิดนอกกรอบ

ลัดดา พลหาญ (2550, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การสร้างแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ในรายวิชาภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนพุทธโสธร อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 30 คนภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 ผลการวิจัยพบว่า แบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ในรายวิชาภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพ 88.78/90.33 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ และการเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์หลังการใช้แบบฝึกสูงกว่าก่อนใช้แบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ในรายวิชาภาษาไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สุภานันท์ ชาทอง (2551, 70) ได้ศึกษาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอน โดยใช้ชุดฝึกความคิดนอกกรอบ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่นจำนวน 37 คน ผลการศึกษา พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอน โดยใช้ชุดฝึกความคิดแบบนอกกรอบในลักษณะของหน่วย กลุ่มหรือพวก ความสัมพันธ์ ระบบ การแปลงรูปและการประยุกต์ มีคะแนนทักษะทางการ

เขียนเชิงสร้างสรรค์หลังการฝึกสูงกว่าก่อนการฝึกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยชุดฝึกความคิดแบบบอเนกนัยพบว่า

โดยภาพรวม นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

ทศพล ศิลลา (2553, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลการสอนแบบคิดนอกกรอบบนเว็บที่มีต่อการสร้างสรรค์งานกราฟิกสามมิติด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีแบบการเรียนต่างกัน กลุ่มตัวอย่างนักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2553 ของโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายมัธยม จำนวน 120 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนโดยวิธีการสอนบนเว็บด้วยการสอนแบบคิดนอกกรอบมีผลคะแนนการสร้างสรรค์สูงกว่าผู้เรียนที่เรียนด้วยวิธีปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผู้เรียนที่มีแบบการเรียนต่างกันเมื่อเรียนโดยวิธีการสอนบนเว็บด้วยการสอนแบบคิดนอกกรอบแล้วมีผลคะแนนการคิดสร้างสรรค์ไม่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ศิริวรรณ ไกลบาป (2555, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านคำแคนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า

1. ประสิทธิภาพของชุดฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านคำแคน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 มีค่าประสิทธิภาพ 86.27/85.72 เป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80

2. การพัฒนาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านคำแคน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานีเขต 2 ทั้ง 4 ชุดฝึกพบว่า

2.1 ผลการสอนหลังการจัดกิจกรรมตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1-5 ประจำชุดฝึกทักษะที่ 1 ค่าคะแนนเฉลี่ยของการสอนระหว่างเรียนมีค่าเท่ากับ 25.18, 23.68, 25.84, 28.50 และ 25.55 จากคะแนนเต็ม 30, 30, 30, 30 และ 30 คะแนนตามลำดับ คิดเป็นร้อยละ 83.94, 78.94, 86.14, 95.00 และ 85.15 ตามลำดับ นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนประจำชุดฝึก มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 29.00 คิดเป็นร้อยละ 96.67 ของคะแนนเต็ม

2.2 ผลการสอนหลังการจัดกิจกรรมตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6-10 ประจำชุดฝึกทักษะที่ 2 ค่าคะแนนเฉลี่ยของการสอนระหว่างเรียนมีค่าเท่ากับ 24.86, 23.89, 24.52, 25.59 และ 26.00 จากคะแนนเต็ม 30, 30, 30, 30 และ 30 คะแนนตามลำดับ คิดเป็นร้อยละ 82.88, 79.62, 81.74, 85.30 และ 86.67 ตามลำดับ นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนประจำชุดฝึก มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 26.86 คิดเป็นร้อยละ 89.55 ของคะแนนเต็ม

2.3 ผลการสอนหลังการจัดกิจกรรมตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 11-14 ประจำชุดฝึกทักษะที่ 3 ค่าคะแนนเฉลี่ยของการสอนระหว่างเรียน มีค่าเท่ากับ 24.27, 25.14, 25.73 และ 25.09 จากคะแนนเต็ม 30, 30, 30 และ 30 คะแนน ตามลำดับ คิดเป็นร้อยละ 80.91, 83.79, 85.76 และ 83.64 ตามลำดับ นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนประจำชุดฝึก มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 26.55 คิดเป็นร้อยละ 88.48 ของคะแนนเต็ม

2.4 ผลการสอนหลังการจัดกิจกรรมตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 15-20 ประจำชุดฝึกทักษะที่ 4 ค่าคะแนนเฉลี่ยของการสอนระหว่างเรียน มีค่าเท่ากับ 24.14, 25.36, 23.27, 24.55, 24.64 และ 24.55 จากคะแนนเต็ม 30, 30, 30, 30, 30 และ 30 คะแนนตามลำดับ คิดเป็นร้อยละ 80.45, 84.55, 77.58, 81.82, 82.12 และ 81.82 ตามลำดับ นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนประจำชุดฝึก

2.5 คะแนนของการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ หลังเรียนมีคะแนนเฉลี่ย 102.86 คิดเป็นร้อยละ 85.72 ของคะแนนเต็ม

เลขา มากสังข์ (2555, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานที่มีต่อความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านทุ่งนารี อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง ผลการวิจัยพบว่า คะแนนความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ภาษาไทยของนักเรียน ที่เรียนจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาความคิดสร้างสรรค์จำแนกตามประเภททั้งด้านความคิดคล่อง ความคิดริเริ่ม ความคิดยืดหยุ่น และความคิดละเอียดลออ อยู่ในระดับดีทั้งหมด และพฤติกรรมการเรียนระหว่างเรียนของนักเรียนในด้านความสนใจกระตือรือร้นในการเรียนและการถาม-ตอบในชั้นเรียนเพิ่มขึ้นจากทุกครั้งที่ทำการศึกษา โดยมีความเฉลี่ยอยู่ในระดับดีเช่นกัน

ประยงค์ รอนไพริน (2555, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบความสามารถในการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับวิธีสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานกับโดยใช้ชินเนคติกส์ ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีความสามารถในการคิดเชิงสร้างสรรค์และการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ที่ได้รับวิธีสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานกับโดยใช้ชินเนคติกส์
2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีความสามารถในการคิดเชิงสร้างสรรค์และการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มที่ได้รับวิธีสอนโดยใช้ ปัญหาเป็นฐานกับกลุ่มวิธีสอนโดยใช้ชินเนคติกส์ ไม่แตกต่างกัน

สุกัญญา มณีโชติ (2555, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ตามทฤษฎีโครงสร้างทางสติปัญญาของกิลฟอร์ด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า

1. ชุดฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ มีประสิทธิภาพ 83.52/82.44 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด
2. ผลสัมฤทธิ์การเขียนเชิงสร้างสรรค์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ระดับความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 อยู่ในระดับมากที่สุด

อาจิสยา หลิมกุล (2556, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตที่จัดการเรียนการสอนตามรูปแบบซินเนคติกส์ ผลการวิจัยพบว่า 1) ความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตที่จัดการเรียนการสอนตามรูปแบบซินเนคติกส์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 2) นักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบซินเนคติกส์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

Moir (1986) ได้ศึกษาผลการใช้ความคิดนอกกรอบเพื่อกระตุ้นนักศึกษาให้เกิดการสร้างความคิดนอกเนกนัย โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง 72 คน แบ่งเป็นกลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม ซึ่งได้รับการสอนโดยคิดในกรอบ และกลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม โดยแต่ละกลุ่มได้รับการสอนโดยใช้การใช้เทคนิคการคิดนอกกรอบของ De Bono กลุ่มที่ 1 เป็นการสอนโดยตรง และกลุ่มที่ 2 เป็นการสอนโดยอ้อม และเปรียบเทียบคะแนนในด้านความคิดคล่อง ความคิดยืดหยุ่น และความคิดละเอียดลออ ผลการศึกษพบว่า กลุ่มที่ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคการคิดนอกกรอบมีคะแนนสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการสอนโดยการใช้เทคนิคการคิดในกรอบ ในด้านความคิดคล่องและคิดริเริ่ม และคะแนนของกลุ่มที่ได้รับการสอนโดยตรงและโดยอ้อมไม่แตกต่างกัน

Stump-Zimmerman (1989) ได้ศึกษาผลความสามารถในการคิดนอกกรอบที่มีต่อการสรุปประเด็นที่มีความคลุมเครือ และการตัดสินใจของกลุ่มขนาดเล็ก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความแตกต่างในการสื่อสารภายในกลุ่มที่สมาชิกมีความสามารถในการคิดนอกกรอบสูงกับกลุ่มที่สมาชิกมีความสามารถในการคิดนอกกรอบต่ำ โดยใช้แบบสอบถามเพื่อคัดเลือกความสามารถในการคิดนอกกรอบ แล้วจึงแบ่งคะแนนกลุ่มตัวอย่างออกเป็นกลุ่มสูง กลุ่มกลาง และกลุ่มต่ำ แล้วให้กลุ่มตัวอย่างร่วมกันอภิปรายถึงกรณีปัญหาหนึ่ง และสังเกตการณ์สรุป แบบของการสรุป การตอบโต้ และการจัดการ ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มที่มีความสามารถในการคิดนอกกรอบสูงมีการสนทนาที่มีคุณภาพมากกว่า มีการท้าทายและการรับฟังมากกว่า รวมทั้งมีความยืดหยุ่นกับข้อสรุปมากกว่ากลุ่มที่มีความสามารถในการคิดนอกกรอบต่ำ แสดงให้เห็นว่า ความสามารถในการคิดนอกกรอบมีผลต่อการสรุปอ้างอิง ทั้งในการใช้ถ้อยคำ เพื่อค้นหาคำตอบในการสรุปอ้างอิงและการจัดการกับข้อสรุป

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องของนักการศึกษาหลายๆ ท่านที่กล่าวมาข้างต้นพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์จะสูงขึ้นเมื่อได้รับการสอนด้วยการคิดนอกกรอบ จึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการเรียนรู้ของผู้เรียนและช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้นมีประโยชน์ต่อการเรียนการสอนทุกวิชาทุกระดับชั้น และทุกยุคทุกสมัยสามารถนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดีเพื่อพัฒนาความคิดนอกกรอบ ฝึกฝนทักษะจนเกิดความชำนาญและคล่องแคล่ว ผู้วิจัยจึงเชื่อว่า การพัฒนาความคิดนอกกรอบ วิชาภาษาไทย (สาระที่ 2 การเขียน) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จะช่วยให้ให้นักเรียนได้แสดงความสามารถในการคิดนอกกรอบและเขียนถึงขั้นการเขียนเชิงสร้างสรรค์ออกมาได้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เพื่อพัฒนาความคิดนอกกรอบ วิชาภาษาไทย (สาระที่ 2 การเขียน) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการเรียนรู้แบบคิดนอกกรอบ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้
- 3.3 การสร้างเครื่องมือ
- 3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมประชาณีเวศน์ สำนักงานเขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร ที่เรียนวิชาภาษาไทย ท21102 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 ทั้งหมดจำนวน 9 ห้องเรียน รวม 345 คน

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/6 โรงเรียนมัธยมประชาณีเวศน์ สำนักงานเขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร ที่เรียนวิชาภาษาไทย ท21102 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 30 คน โดยได้มาจากวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

3.2 เครื่องมือที่ใช้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

1. แผนการจัดการเรียนรู้
2. แบบทดสอบวัดความคิดนอกกรอบ ก่อนเรียน และหลังเรียน
3. แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ วิชาภาษาไทย (สาระที่ 2 การเขียน) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการเรียนรู้แบบคิดนอกกรอบ

4. สมุดบันทึกการเรียนของนักเรียนที่เรียนรู้วิชาภาษาไทย (สาระที่ 2 การเขียน) โดย การเรียนรู้แบบคิดนอกกรอบ

5. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย (สาระที่ 2 การเขียน) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการเรียนรู้แบบคิดนอกกรอบ

3.3 การสร้างเครื่องมือ

3.3.1 การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาการเขียนสร้างสรรค์ วิชาภาษาไทย (สาระที่ 2 การเขียน) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการเรียนรู้แบบคิดนอกกรอบ ผู้วิจัยดำเนินการ สร้างดังนี้

1. ศึกษาวิธีสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ ศึกษาหลักสูตรแกนกลางศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรโรงเรียนมัธยมประชาณีเวศน์ พุทธศักราช 2552 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2558) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการ- เรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สาระที่ 2 การเขียน

2. วิเคราะห์สาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และจุดประสงค์การเรียนรู้ใน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

3. ดำเนินการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ โดยได้ประยุกต์แนวคิดการสร้างแผนการ จัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้เข้ากับรูปแบบ และขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ของ โรงเรียน มัธยมประชาณีเวศน์ โดยยึดตัวชี้วัดในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย รายวิชา ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 โดยการเรียนรู้แบบคิดนอกกรอบ สำหรับการเรียนรู้ 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. การเสนอปัญหา
2. การกำหนดปัญหา
3. การเสนอวิธีการแก้ปัญหา
4. การประเมินวิธีการแก้ปัญหา

4. สร้างและจัดหาสื่อประกอบการเรียนรู้ ที่มีความเหมาะสม และสัมพันธ์กับเนื้อหา การเรียนในสาระที่ 2 การเขียน

5. นำแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการเขียนสร้างสรรค์ ด้วยการเรียนแบบคิดนอก กรอบ เสนอที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องตามหลักการสร้าง การครอบคลุมเนื้อหา ความสอดคล้องระหว่างกิจกรรมการเรียนรู้กับจุดประสงค์ และสำนวนภาษาที่ใช้ เพื่อให้เกิดความ สมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยจัดทำแบบประเมินความสอดคล้อง (IOC) ของแผนการจัดการเรียนรู้ โดย กำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

- + 1 เมื่อแน่ใจว่าแผนการจัดการเรียนรู้สอดคล้อง ถูกต้อง และเหมาะสม
- 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าแผนการจัดการเรียนรู้สอดคล้อง ถูกต้อง และเหมาะสม
- 1 เมื่อแน่ใจว่าแผนการจัดการเรียนรู้ไม่สอดคล้อง ถูกต้อง และเหมาะสม

นำข้อมูลที่รวบรวมจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญนำมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence) ซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.66 – 1.00 ถือว่ามีความสอดคล้องอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้

6. ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาการเขียนสร้างสรรค์ ด้วยการคิดนอกกรอบ ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้

3.3.2 การสร้างแบบทดสอบวัดความคิดนอกกรอบ ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้แบบทดสอบอัตนัยจำนวน 2 ชุด ใช้เวลาครั้งละ 40 นาที สำหรับแบบทดสอบวัดความคิดนอกกรอบ ก่อนเรียน และหลังเรียน ผู้วิจัยดำเนินการสร้าง ดังนี้

1. ศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบวัดความคิดนอกกรอบ จากเอกสารต่างๆ เกี่ยวกับการสร้างและพัฒนาวัดความคิดนอกกรอบ

2. สร้างแบบทดสอบวัดความคิดนอกกรอบ แบบอัตนัย โดยใช้แนวคิดของ กิลด์ฟอร์ด (Guilford) ในการวัดความคิดนอกกรอบ ดังนี้

- ความคิดริเริ่ม (Originality) – ความแปลกใหม่
- ความคิดคล่องแคล่ว (Fluency) – ความฉับไวในการเขียนอย่างสร้างสรรค์ให้

ได้มากที่สุดในเวลาที่กำหนด

- ความยืดหยุ่น (Flexibility) – การเสนอวิธีการที่หลากหลาย
- ความคิดละเอียดลออ (Elaboration) – ความสามารถให้รายละเอียดได้อย่าง

ชัดเจน

3. นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้น เสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบรูปแบบ ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยพิจารณาจากดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยกำหนดคะแนนตามเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ให้คะแนน +1 แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดตรงกับจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ระบุไว้

ให้คะแนน 0 ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดตรงกับจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ระบุไว้

ให้คะแนน -1 แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดไม่ตรงกับจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ระบุไว้

นำข้อมูลที่รวบรวมจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญนำมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence) ซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.66 – 1.00 ถือว่ามีความสอดคล้องอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้

4. เลือกแบบทดสอบที่มีค่าของดัชนีความสอดคล้อง ระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์ ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป

5. สร้างเกณฑ์การให้คะแนนแบบทดสอบวัดความคิดนอกกรอบ เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการพิจารณาให้คะแนน

6. นำแบบทดสอบปรับปรุงแก้ไขในด้านภาษาและเกณฑ์การให้คะแนนตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญไปตรวจความถูกต้องและปรับปรุงให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น แล้วนำไปทดลองใช้

3.3.3. แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ เป็นแบบทดสอบที่ใช้หลังเรียนเพื่อพัฒนาการเขียนสร้างสรรค์ ด้วยการคิดนอกกรอบเป็นการเขียนเรื่องจากภาพโดยใช้จินตนาการ จำนวน 1 เรื่อง โดยเขียนเรื่องจากภาพที่กำหนดให้ ใช้เวลาทั้งหมด 40 นาที สำหรับวัดผลสัมฤทธิ์การเขียนเชิงสร้างสรรค์หลังเรียน ผู้วิจัยดำเนินการสร้าง ดังนี้

1. ศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากเอกสารต่างๆ เกี่ยวกับการสร้างและพัฒนาแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ หลักการสร้างแบบทดสอบชนิดอัตนัย

2. วิเคราะห์หลักสูตรรายวิชา จุดประสงค์การเรียนรู้ และเนื้อหาที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างแบบทดสอบให้มีความเที่ยงตรงตามเนื้อหาและจุดประสงค์

3. สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบอัตนัย จำนวน 1 ข้อ โดยใช้เกณฑ์การประเมินผลการเขียนสร้างสรรค์ ซึ่งใช้เกณฑ์ประเมินแบบรูบริกส์และกำหนดหัวข้อในการให้คะแนน ดังนี้

- เนื้อหาสอดคล้องกับภาพ
- การเรียบเรียงลำดับความคิด
- ความถูกต้องเหมาะสมของการใช้ภาษา
- ความแปลกใหม่น่าสนใจ

4. นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้น เสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบรูปแบบ ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยพิจารณาจากดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยกำหนดคะแนนตามเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ให้คะแนน +1 แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดตรงกับจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ระบุไว้

ให้คะแนน 0 ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดตรงกับจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ระบุไว้

ให้คะแนน -1 แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดไม่ตรงกับจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ระบุไว้

นำข้อมูลที่รวบรวมจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญนำมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence) ซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.66 – 1.00 ถือว่ามีความสอดคล้องอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้

5. เลือกแบบทดสอบที่มีค่าของดัชนีความสอดคล้อง ระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์ ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป

6. นำแบบทดสอบปรับปรุงแก้ไขในด้านภาษาและเกณฑ์การให้คะแนนตาม คำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญไปตรวจความถูกต้องและปรับปรุงให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น แล้วนำไปใช้กับกลุ่ม ตัวอย่าง

3.3.4 สมุดบันทึกการเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนรู้วิชาภาษาไทย (สาระที่ 2 การเขียน) โดยการเรียนรู้แบบคิดนอกกรอบ

1. ศึกษาค้นคว้า เอกสาร หนังสือ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นข้อมูลและแนวทาง ในการสร้างสมุดบันทึกการเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนรู้โดยการคิดนอกกรอบ

2. สร้างสมุดบันทึกการเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนรู้โดยการคิดนอกกรอบ ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยกำหนดหัวข้อในการบันทึกตามหัวข้อที่เรียนทั้ง 12 คาบ

3. นำสมุดบันทึกการเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนรู้โดยการคิดนอกกรอบ ของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1 สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาความเหมาะสม ตรวจสอบความถูกต้อง เสนอแนะ และปรับปรุงแก้ไขตามข้อแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

4. นำสมุดบันทึกการเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนรู้โดยการคิดนอกกรอบ ของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1 เสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจให้คะแนนความสอดคล้องระหว่างหัวข้อกับเนื้อหาที่เรียน โดยกำหนดเกณฑ์การพิจารณาดังนี้

+1 หมายถึง แน่ใจว่ามีความสอดคล้อง

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่ามีความสอดคล้อง

-1 หมายถึง แน่ใจว่าไม่มีความสอดคล้อง

นำข้อมูลที่รวบรวมจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่าดัชนีความ สอดคล้อง (IOC) โดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence) ซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.66 – 1.00 ถือว่ามีความสอดคล้องอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้

5. นำสมุดบันทึกการเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนรู้โดยการคิดนอกกรอบ ที่ปรับปรุงแก้ไข ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ และนำไปใช้ในการดำเนินการวิจัยต่อไป

3.3.5 การสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนมีต่อการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย (สาระที่ 2 การเขียน) โดยการเรียนรู้แบบคิดนอกกรอบ ขั้นตอนการสร้างดังนี้

1. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ วิธีการวัดความพึงพอใจ และการสร้าง แบบสอบถามความพึงพอใจ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. สร้างแบบสอบถามวัดความพึงพอใจให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์บทเรียน 1 ฉบับ แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนด้วยการคิดนอกกรอบ โดยวัดเป็นรายด้าน ในที่นี้คือ 1) ด้านเนื้อหาสาระการเรียนรู้ 2) ด้านการจัดการเรียนรู้ 3) ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ รวมทั้งหมด 12 ข้อ โดยสร้าง แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามวิธีของ ลิกิรท์ (Likert Scale อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2545) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

พึงพอใจระดับมากที่สุด	ให้ค่าระดับเท่ากับ	5
พึงพอใจระดับมาก	ให้ค่าระดับเท่ากับ	4
พึงพอใจระดับปานกลาง	ให้ค่าระดับเท่ากับ	3
พึงพอใจระดับน้อย	ให้ค่าระดับเท่ากับ	2
พึงพอใจระดับน้อยที่สุด	ให้ค่าระดับเท่ากับ	1

ในการแปลความหมายของแบบสอบถามความพึงพอใจ ใช้คะแนนเฉลี่ยที่ได้จากวิเคราะห์ข้อมูลมาเทียบเกณฑ์ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.50 - 5.00	พึงพอใจระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.50 - 4.49	พึงพอใจระดับมาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.50 - 3.49	พึงพอใจระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.50 - 2.49	พึงพอใจระดับน้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 - 1.49	พึงพอใจระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 2 เป็นข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อให้ นักเรียนแสดงความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนด้วยการคิดนอกกรอบ

3. นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเหมาะสมของข้อคำถาม ด้านการใช้ภาษา และความชัดเจนของข้อคำถาม จากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไข นำข้อมูลที่รวบรวมจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญนำมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence) ซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.66 – 1.00 ถือว่ามีความสอดคล้องอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้

4. นำแบบสอบถามความพึงพอใจที่ได้ผ่านการตรวจสอบ และแก้ไขเรียบร้อยแล้วไปให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามแสดงความพึงพอใจ

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีดำเนินการวิจัยทดลองการพัฒนาความคิดนอกกรอบ วิชาภาษาไทย (สาระที่ 2 การเขียน) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมประชานิเวศน์ สำนักงานเขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 30 คน มีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ขั้นเตรียม

1.1 ชี้แจงวัตถุประสงค์ ขั้นตอน และรายละเอียดเกี่ยวกับการเรียนแก่นักเรียนเกี่ยวกับการเรียนการพัฒนาความคิดนอกกรอบ วิชาภาษาไทย (สาระที่ 2 การเขียน) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

1.2 ทำการทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) โดยใช้แบบทดสอบวัดความคิดนอกกรอบ วิชาภาษาไทย (สาระที่ 2 การเขียน) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 บันทึกผลการทดสอบเพื่อใช้ในการเปรียบเทียบ และวิเคราะห์

2. ขั้นทดลอง การวิจัยในครั้งนี้ดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 โดยผู้วิจัยดำเนินการสอนตามแผนจัดการเรียนรู้ความคิดนอกกรอบ วิชาภาษาไทย (สาระที่ 2 การเขียน) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 แผนจัดการเรียนรู้ รวม 12 คาบ และจากสมุดบันทึกการเรียนของนักเรียนที่เรียนรู้โดยการคิดนอกกรอบ

3. ขั้นหลังการทดลอง หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ครบตามแผนจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

3.1 ทำการทดสอบหลังเรียน (Post-test) โดยใช้แบบทดสอบวัดความคิดนอกกรอบ วิชาภาษาไทย (สาระที่ 2 การเขียน) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

3.2 นักเรียนทำแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย (สาระที่ 2 การเขียน) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการเรียนรู้แบบคิดนอกกรอบ

3.3 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมดเพื่อนำไปวิเคราะห์

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.5.1 ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูล และประมวลผลโดยใช้สถิติ

3.5.2 ประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล

3.5.3 สรุปอภิปรายผล โดยใช้ตารางและการพรรณนา

3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.6.1 การวิเคราะห์เปรียบเทียบผลความสามารถทางความคิดนอกกรอบก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้ คะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการหาค่าทางสถิติ (Paired t-test)

3.6.2 การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยการคิดค่าร้อยละ

3.6.3 การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) เพื่อใช้ทดสอบค่าความสัมพันธ์กันระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ กับคะแนนความสามารถในการคิดนอกกรอบ โดยไม่สนใจว่าตัวแปรใดเป็นสาเหตุหรือตัวแปรใดเป็นผล

การพิจารณาความสัมพันธ์ของค่าสัมประสิทธิ์ (Correlation Coefficient) หรือค่า r จะพิจารณา จาก (ยูทธ ไกยวรรณ, 2552)

ถ้าค่า r เท่ากับ 1 จะมีความสัมพันธ์กันอย่างสมบูรณ์

ถ้าค่า r เข้าใกล้ 1 จะมีความสัมพันธ์กันมาก

ถ้าค่า r เข้าใกล้ 0 จะมีความสัมพันธ์กันน้อยมาก

ถ้าค่า r เท่ากับ 0 จะไม่มีความสัมพันธ์กันของตัวแปร

เมื่อคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของ Pearson (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) ได้แล้ว นำเอาค่าไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ ดังรายละเอียดต่อไปนี้ (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2550)

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.71-1.00 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันสูง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.31-0.70 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันปานกลาง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.01-0.30 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันต่ำ

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.00 หมายถึง ไม่มีความสัมพันธ์กัน

3.6.4 การวิเคราะห์แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการคิดนอกกรอบ ใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.) และการแปลความหมายโดยใช้เกณฑ์ของเบส(Best W. John, 1997) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00 หมายถึง ระดับความพึงพอใจมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49 หมายถึง ระดับความพึงพอใจมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49 หมายถึง ระดับความพึงพอใจปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49 หมายถึง ระดับความพึงพอใจน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49 หมายถึง ระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าคะแนนเฉลี่ย (Arithmetic Mean) โดยใช้สูตร (สมบัติ ท้ายเรือคำ, 2553)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

\bar{X}	แทน	คะแนนค่าเฉลี่ย
$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
N	แทน	จำนวนนักเรียนทั้งหมด

2. หาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

$$S.D. = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

$S.D.$	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
$(\sum X)^2$	แทน	ผลรวมของนักเรียนแต่ละคนยกกำลังสอง
N	แทน	จำนวนนักเรียนทั้งหมด

3. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพื่อหาค่าความเที่ยงตรงของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยการหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับตัวชี้วัด (Index of item -Objective Congruence หรือ IOC) คำนวณค่า IOC ดังนี้ (Rovinelli & Hambleton, 1977)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำถาม
R	แทน	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
$\sum R$	แทน	ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

เกณฑ์ ค่า IOC มากกว่า 0.5 หมายความว่า ผ่านเกณฑ์

4. การวิเคราะห์เปรียบเทียบผลความสามารถทางความคิดนอกรอบก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้สถิติ Paired t-test (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2540)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N\sum D^2 - (\sum D)^2}{(N-1)}}}$$

t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบกับค่าวิกฤติเพื่อทราบความมีนัยสำคัญ
D	แทน	ความแตกต่างของคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนแต่ละคน
N	แทน	จำนวนนักเรียน
$\sum D$	แทน	ผลรวมของความแตกต่างของคะแนนก่อนและหลังเรียนของนักเรียนทุกคน
$\sum D^2$	แทน	ผลรวมของความแตกต่างของคะแนนก่อนเรียนและ หลังเรียนของนักเรียนแต่ละ คนยกกำลังสอง
$(\sum D)^2$	แทน	ผลรวมของความแตกต่างของคะแนนก่อนเรียนและ หลังเรียนของนักเรียนทุกคนยกกำลังสอง

5. การหาค่าสัมประสิทธิ์ระหว่างคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับคะแนนความสามรถทางการคิดวิเคราะห์ เป็นการทดสอบหาค่าความสัมพันธ์ของ ตัวแปรสองกลุ่ม โดยใช้ค่าสหสัมพันธ์อย่างง่าย เพียร์สัน(Pearson Correlation) (กัลยา วาณิชย์, 2545)

$$r_{xy} = \frac{N \sum XY - (\sum X)(\sum Y)}{\sqrt{[N \sum X^2 - (\sum X)^2][N \sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

เมื่อ	r_{xy}	เป็น	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน
	$\sum X$	เป็น	ผลรวมของข้อมูลที่วัดได้จากตัวแปรตัวที่ 1 (X)
	$\sum Y$	เป็น	ผลรวมของข้อมูลที่วัดได้จากตัวแปรตัวที่ 2 (Y)
	$\sum XY$	เป็น	ผลรวมของผลคูณระหว่างข้อมูลตัวแปรที่ 1 และ 2
	$\sum X^2$	เป็น	ผลรวมของกำลังสองของข้อมูลที่วัดได้จากตัวแปรตัวที่ 1
	$\sum Y^2$	เป็น	ผลรวมของกำลังสองของข้อมูลที่วัดได้จากตัวแปรตัวที่ 2
	N	เป็น	ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N \sum D^2 - (\sum D)^2}{n-1}}}$$

เมื่อ $df = n - 1$

t	แทน	ค่าที่ใช้ในการพิจารณา (t-test Dependent)
$\sum D$	แทน	ผลรวมของความแตกต่างการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

$\sum D^2$ แทน ผลรวมของความแตกต่างการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน
ของนักเรียนแต่ละคนยกกำลังสอง
n แทน จำนวนผู้เรียน

สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ

หาค่าความเที่ยงตรงเชิงพินิจ ของแผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียน และแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน โดยคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง
คำนวณจากสูตร (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2550, น.251) ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องที่บ่งชี้ความเที่ยงตรงเชิงพินิจ
 $\sum R$ แทน ผลรวมทั้งหมดของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยคำนวณจากสูตร KR
20 แบบคูเดอร์-ริชาร์ดสัน (Kuder - Richardson) (อนุวัติ คุณแก้ว, 2555, น.148)

$$r_{KR-20} = \frac{K}{K-1} \left[1 - \frac{\sum pq}{s^2} \right]$$

เมื่อ r_{KR-20} แทน ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
K แทน จำนวนข้อสอบ
p แทน สัดส่วนของผู้ทำได้ในข้อหนึ่งๆ เท่ากับจำนวนคนทำถูกหารด้วย
จำนวนคนสอบทั้งหมด
q แทน สัดส่วนของผู้ทำผิดในข้อหนึ่งๆ หรือ 1-p
 s^2 แทน คะแนนความแปรปรวนของแบบทดสอบ

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การวิจัยเรื่องการพัฒนาความคิดนอกกรอบ วิชาภาษาไทย (สาระที่ 2 การเขียน) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถการคิดนอกกรอบ วิชาภาษาไทย (สาระที่ 2 การเขียน) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการเรียนรู้แบบคิดนอกกรอบ 2) เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ วิชาภาษาไทย (สาระที่ 2 การเขียน) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการเรียนรู้แบบคิดนอกกรอบ 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย (สาระที่ 2 การเขียน) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการเรียนรู้แบบคิดนอกกรอบ ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/6 ที่เรียนวิชาภาษาไทย ท21102 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 30 คน โรงเรียนมัธยมประชานิเวศน์ สำนักงานเขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ 2) แบบทดสอบวัดความคิดนอกกรอบ ก่อนเรียนและหลังเรียน 3) แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ วิชาภาษาไทย (สาระที่ 2 การเขียน) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการเรียนรู้แบบคิดนอกกรอบ 4) สมุดบันทึกการเรียน ของนักเรียนที่เรียนรู้วิชาภาษาไทย (สาระที่ 2 การเขียน) โดยการเรียนรู้แบบคิดนอกกรอบ ผลการศึกษา มีรายละเอียดการนำเสนอตามลำดับดังนี้

4.1 ผลการเปรียบเทียบความสามารถการคิดนอกกรอบ วิชาภาษาไทย (สาระที่ 2 การเขียน) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนเรียนและหลังเรียน

4.2 ผลการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในงานเขียนเชิงสร้างสรรค์

4.3 ผลการเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างการคิดนอกกรอบ กับผลสัมฤทธิ์ในงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ วิชาภาษาไทย (สาระที่ 2 การเขียน) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

4.4 ผลการศึกษาข้อมูลที่ได้จากสมุดบันทึกการเรียนของนักเรียนที่เรียนรู้วิชาภาษาไทย (สาระที่ 2 การเขียน) โดยการเรียนรู้แบบคิดนอกกรอบ

4.5 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย (สาระที่ 2 การเขียน) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการเรียนรู้แบบคิดนอกกรอบ

4.1 ผลการเปรียบเทียบความสามารถการคิดนอกกรอบ วิชาภาษาไทย (สาระที่ 2 การเขียน) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนเรียนและหลังเรียน

ตารางที่ 4.1 เปรียบเทียบความสามารถการคิดนอกกรอบ วิชาภาษาไทย (สาระที่ 2 การเขียน) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนเรียนและหลังเรียน

แบบทดสอบ	จำนวนนักเรียน	คะแนนเต็ม	\bar{X}	S.D.	t	sig
ก่อนเรียน	30	20	12.80	1.24	7.95	0.00*
หลังเรียน			15.17	1.64		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.1 เปรียบเทียบความสามารถการคิดนอกกรอบวิชาภาษาไทย (สาระที่ 2 การเขียน) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่านักเรียนได้คะแนนเฉลี่ย 12.80 จากก่อนเรียน ($\bar{X} = 12.80$, S.D. = 1.24) ได้คะแนนเฉลี่ย 15.17 จากหลังเรียนเรียน ($\bar{X} = 15.17$, S.D. = 1.64) และเมื่อทดสอบทางสถิติ Paired t-test ความสามารถการคิดนอกกรอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = 7.95$, Sig = 0.00) ซึ่งยอมรับสมมติฐานการวิจัย

ตารางที่ 4.2 ผลการเปรียบเทียบความสามารถการคิดนอกกรอบวิชาภาษาไทย (สาระที่ 2 การเขียน) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยแยกตามเกณฑ์การให้คะแนน

เกณฑ์	ก่อนเรียน		หลังเรียน		sig
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
1 ความคิดริเริ่ม	2.66	0.81	3.43	1.04	.000
2 ความคิดคล่องแคล่ว	3.93	0.79	4.86	0.34	.000
3 ความคิดยืดหยุ่น	3.00	0.82	3.46	0.81	.522
4 ความคิดละเอียดลออ	3.00	0.65	3.40	0.67	.000

จากตารางที่ 4.2 ผลการศึกษาความสามารถในการคิดนอกกรอบ วิชาภาษาไทย (สาระที่ 2 การเขียน) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนเรียนและหลังเรียน จำนวน 30 คน โดยแยกตามเกณฑ์การให้คะแนน พบว่าผลคะแนนก่อนเรียนนักเรียนได้คะแนนมากที่สุดคือ ความคิดคล่องแคล่ว ($\bar{x} = 3.93$, S.D. = 0.79) คะแนนรองลงมาคือ คะแนนความคิดละเอียดลออและคะแนนความคิดยืดหยุ่นที่ ($\bar{x} = 3.00$, S.D. = 0.65) และ ($\bar{x} = 3.00$, S.D. = 0.82) ตามลำดับ และลำดับสุดท้ายคือ ความคิดริเริ่มที่ ($\bar{x} = 2.66$, S.D. = 0.81)

ผลคะแนนหลังเรียนพบว่า นักเรียนได้คะแนนมากที่สุดคือ ความคิดคล่องแคล่ว ($\bar{x} = 4.86$, S.D. = 0.34) คะแนนรองลงมาคือ คะแนนความคิดยืดหยุ่นที่ ($\bar{x} = 3.46$, S.D. = 0.81) ตามด้วยความคิดริเริ่ม ($\bar{x} = 3.43$, S.D. = 1.04) และลำดับสุดท้ายคือ ความคิดละเอียดลออที่ ($\bar{x} = 3.40$, S.D. = 0.67)

จากการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย \bar{x} ก่อนเรียนและหลังเรียน ทุกเกณฑ์มีค่าเฉลี่ยสูงขึ้น ลำดับที่หนึ่งคือ ความคิดคล่องแคล่วสูงขึ้นจาก \bar{x} 3.39 เป็น 4.68 ลำดับที่สองความคิดริเริ่มสูงขึ้นจาก \bar{x} 2.66 เป็น 3.43 ลำดับที่สามความคิดยืดหยุ่นสูงขึ้นจาก \bar{x} 3.00 เป็น 3.46 ลำดับสุดท้ายคือความคิดละเอียดลออสูงขึ้นจาก \bar{x} 3.00 เป็น 3.40

นอกจากนี้ยังพบว่าผลคะแนนของนักเรียนในเกณฑ์ 3 เกณฑ์ หลังเรียนอันได้แก่ ความคิดคล่องแคล่ว ความคิดละเอียดลออ และความคิดริเริ่ม สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อย่างไรก็ตามคะแนนของนักเรียนในเกณฑ์ความคิดยืดหยุ่น ได้ค่า p-value มากกว่า 0.05 จึงถือว่าไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4.2 ผลการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในงานเขียนเชิงสร้างสรรค์

ตารางที่ 4.3 แสดงคะแนน/ ร้อยละ ผลการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ วิชาภาษาไทย (สาระที่ 2 การเขียน) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 30 คน

ลำดับที่	คะแนน	ร้อยละ	ผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 75	ลำดับที่	คะแนน	ร้อยละ	ผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 75
1	15	75	ผ่าน	16	12	60	ไม่ผ่าน
2	15	75	ผ่าน	17	15	75	ผ่าน
3	14	70	ไม่ผ่าน	18	10	50	ไม่ผ่าน

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ลำดับ ที่	คะแนน 20	ร้อยละ	ผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 75	ลำดับ ที่	คะแนน 20	ร้อยละ	ผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 75
4	15	75	ผ่าน	19	15	75	ผ่าน
5	13	65	ไม่ผ่าน	20	16	80	ผ่าน
6	15	75	ผ่าน	21	10	50	ไม่ผ่าน
7	10	50	ไม่ผ่าน	22	11	55	ไม่ผ่าน
8	12	60	ไม่ผ่าน	23	14	70	ไม่ผ่าน
9	15	75	ผ่าน	24	15	75	ผ่าน
10	16	80	ผ่าน	25	11	55	ไม่ผ่าน
11	15	75	ผ่าน	26	15	75	ผ่าน
12	15	75	ผ่าน	27	16	80	ผ่าน
13	15	75	ผ่าน	28	15	75	ผ่าน
14	14	70	ไม่ผ่าน	29	18	90	ผ่าน
15	13	65	ไม่ผ่าน	30	14	70	ไม่ผ่าน
คะแนนรวมเฉลี่ย			13.97				
คะแนนรวมเฉลี่ยร้อยละ			69.83				

จากตารางที่ 4.3 ตารางแสดงคะแนน/ ร้อยละ ผลการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ วิชาภาษาไทย (สาระที่ 2 การเขียน) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 30 คนพบว่านักเรียนมีคะแนนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 75 จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 56.67 มีนักเรียนไม่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 75 ของคะแนนเต็มจำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 43.33

ตารางที่ 4.4 ผลการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในงานเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยแยกตามเกณฑ์การให้คะแนน

เกณฑ์		\bar{X}	S.D.
1	เนื้อหาสอดคล้องกับภาพ	3.80	0.48
2	การเรียบเรียงลำดับความคิด	3.43	0.57
3	ความถูกต้องเหมาะสมของการใช้ภาษา	3.00	0.59
4	ความแปลกใหม่น่าสนใจ	3.77	1.04

จากตารางที่ 4.4 ผลการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในงานเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยแยกตามเกณฑ์การให้คะแนน จำนวน 30 คน พบว่านักเรียนได้คะแนนมากที่สุดคือ เนื้อหาสอดคล้องกับภาพ ($\bar{X}=3.80$, S.D. = 0.48) คะแนนรองลงมาคือ คะแนนความแปลกใหม่น่าสนใจ และคะแนนการเรียบเรียงลำดับความคิด ($\bar{X}=3.77$, S.D. = 1.04) และ ($\bar{X}=3.43$, S.D. = 0.57) ตามลำดับ และลำดับสุดท้ายคือ ความถูกต้องเหมาะสมของการใช้ภาษา ($\bar{X}=3.00$, S.D. = 0.59)

4.3 ผลการเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างการคิดนอกกรอบ กับผลสัมฤทธิ์ในงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ วิชาภาษาไทย (สาระที่ 2 การเขียน) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ตารางที่ 4.5 การเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างการคิดนอกกรอบ กับผลสัมฤทธิ์ในงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 วิชาภาษาไทย (สาระที่ 2 การเขียน)

คะแนน	จำนวนนักเรียน	คะแนนเต็ม	\bar{X}	ค่าสหสัมพันธ์ (r)	sig
ความสามารถการคิดนอกกรอบ	30	20	15.17	.357	0.05*
ผลสัมฤทธิ์ในงานเขียนเชิงสร้างสรรค์			13.19		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.5 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน พบว่าการคิดนอกกรอบ มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง ($r = .357$) กับผลสัมฤทธิ์ในงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ วิชาภาษาไทย (สาระที่ 2 การเขียน) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

4.4 ผลการศึกษาข้อมูลที่ได้จากสมุดบันทึกการเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนรู้วิชาภาษาไทย (สาระที่ 2 การเขียน) โดยการเรียนรู้แบบคิดนอกกรอบ

ผลการศึกษาข้อมูลที่ได้จากสมุดบันทึกการเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนรู้โดยการคิดนอกกรอบ วิชาภาษาไทย (สาระที่ 2 การเขียน) ด้วยการวิเคราะห์แบบพรรณนามีผลที่น่าสนใจ ดังนี้

1. การเรียนการเขียนโดยการเรียนรู้แบบความคิดนอกกรอบช่วยกระตุ้นให้นักเรียนเกิดจินตนาการได้ง่ายขึ้น และรวดเร็วขึ้น

ตัวอย่างเช่น นักเรียนแสดงความเห็นในสมุดบันทึกไว้ว่า

“การใช้กิจกรรมในแต่ละคาบเรียนช่วยให้ผมฝึกใช้จินตนาการ อย่างเช่นการฟังเพลง บรรเลงในคาบเรียนที่ 4 กระตุ้นให้ผมเกิดจินตนาการ ผมสามารถนึกคิดภาพ ความรู้สึกได้อย่างอิสระ ความคิดที่ผมมีไม่จำเป็นต้องเหมือนเพื่อน ผมฟังเพลงแล้วรู้สึกอย่างไร คิดถึงอะไร ผมก็สามารถเขียนถ่ายทอดออกมาได้เลย”

2. การเรียนการเขียนโดยการเรียนรู้แบบความคิดนอกกรอบช่วยสร้างบรรยากาศการเรียนที่ผ่อนคลาย

ดังเช่น นักเรียนได้กล่าวไว้ว่า

“การเรียนวิชานี้ไม่เครียด เพราะคำตอบอย่างไรก็ไม่ผิด อาจารย์บอกว่าหนูจะคิดอย่างไร เขียนอย่างไรก็ได้ ขอให้มีความสุข นอกจากนี้การเรียนที่ใช้กิจกรรมการฟังเพลง ดูภาพ ตอบคำถามแบบอิสระช่วยให้รู้สึกผ่อนคลาย”

นอกจากนี้ นักเรียนยังกล่าวถึงข้อดีของการเรียนแบบผ่อนคลายไว้ว่า ผู้เรียนสามารถเกิดความคิด จินตนาการได้ดีกว่าการเรียนแบบเคร่งเครียด

นักเรียนได้ยังกล่าวเพิ่มเติมว่า

“เวลาเรียนการเขียนโดยใช้กิจกรรมเสริมสร้างความคิดนอกกรอบ ไม่เพียงแต่ให้ผมรู้สึกสนุก ผ่อนคลาย ยังช่วยให้ผมเกิดจินตนาการได้ง่าย และน่าสนใจ อาจเป็นเพราะผมรู้สึกสนุกที่จะคิด และไม่กลัวที่จะคิดและถ่ายทอดมันออกมา”

3. การเรียนการเขียนโดยการเรียนรู้แบบความคิดนอกกรอบช่วยฝึกการคิดวิเคราะห์ และหาเหตุผล

นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นไว้ว่า การเรียนการเขียนโดยการเรียนรู้แบบความคิดนอกกรอบไม่เพียงแต่ช่วยให้เกิดความคิดนอกกรอบและสร้างสรรค์เท่านั้น หากยังช่วยพัฒนาความคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนด้วย

“การเรียนวิชานี้ช่วยให้หนูเกิดความคิดแปลกใหม่ และมีทักษะการสร้างเหตุผล เพื่อจะบอกเพื่อน และครูได้ว่า ทำไมจึงคิดเช่นนั้น อย่างเช่น กิจกรรมการฟังเพลงบรรเลง หนูเขียนเกี่ยวกับความรักที่สมหวัง เพื่อนๆ หลายคนถามหนูว่า ทำไมจึงสมหวัง เพลงซำขนาดนั้น หนูบอกเพื่อนไปว่า ถึงแม้ท่านองจะซำ แต่หนูได้ยินเหมือนเสียงฝนที่กำลังจะหยุดตก หนูได้ยินเสียงน้ำฝนลำธาร หนูได้ยินเสียงนกร้อง บรรยากาศแบบนี้ทำให้นึกถึง คำว่า ฟ้าหลังฝน อุปสรรคที่เคยมีกำลังจะหมดไป ความทุกข์จากความรักกำลังจะหายไป และความสมหวังจะเข้ามาแทนที่”

4. การสร้างทักษะในการเขียนเชิงสร้างสรรค์มาจากการสอนควบคู่กับการฝึกด้วยตนเอง

นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นว่า เขาได้ทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ และสามารถคิดนอกกรอบได้ เพราะการสอนและการแนะนำจากครูผู้สอน

“การที่อาจารย์ใช้คำถามคำตอบ ฝึกให้เราคิดแบบนอกกรอบ รวมถึงการสอนกลยุทธ์ในการคิด ไม่ว่าจะเป็นการมองสิ่งหนึ่งให้แตกต่างจากคนอื่น ๆ การใช้ภาพพจน์ หรือความเปรียบที่แปลกใหม่ การสอนให้คิดต่างจากคนอื่น ผ่านกิจกรรมการคิดคำ การตีความหมาย การคาดเดาเหตุ และผลของเหตุการณ์ให้น่าสนใจ กิจกรรมเหล่านี้ช่วยให้หนูคิดนอกกรอบมากขึ้น วันแรกที่หนูเรียนวิชานี้ หนูจำได้ว่า เวลาเห็นสิ่งกลมๆ หนูคิดถึงแต่ลูกบอล แต่มาวันนี้หนูสิ่งกลมๆ ในความคิด หนูไปไกลกว่าลูกบอลมาก หนูคิดไปถึงจักรวาล ที่มีดวงดาวมากมาย มีโลก มีดาวเคราะห์ และผูกเรื่องราวออกถึงมนุษย์ต่างดาว จินตนาการของหนูไกลออกไปๆ”

5. กิจกรรมที่ใช้การวิจารณ์งานจากเพื่อน (Peer Feedback) และการตรวจงานด้วยตัวเอง (Self evaluation) ช่วยสร้างทักษะการสื่อสาร (Interpersonal Communication Skills) การจัดกระบวนการคิดแบบนอกกรอบ และการรู้ความสามารถของตนเอง (Self Efficacy)

นักเรียนแสดงความคิดเห็นว่า กิจกรรมที่ใช้การวิจารณ์งานจากเพื่อน ช่วยสร้างทักษะการสื่อสาร โดยเฉพาะการสื่อสารระหว่างบุคคล (Interpersonal Communication Skills)

“การวิพากษ์งานเขียน เป็นงานกลุ่มครั้งแรก ทุกคนต้องอ่านงานเขียนของเพื่อนให้เข้าใจก่อน ก่อนที่จะช่วยกันเสนอว่า ตรงไหนดี หรือยังต้องปรับอีก ที่นี้การจะพูดให้เพื่อนไม่โกรธ เราต้องมีกลวิธีการพูดที่ดี ชั่วโมงแรก เราก็ไม่รู้จะพูดอย่างไร แต่ต่อมาเราก็พูดวิจารณ์เพื่อนได้ดีขึ้น”

นักเรียนได้กล่าวถึง การจัดกระบวนการคิดแบบนอกกรอบ และการรู้ความสามารถของตนเอง (Self Efficacy) ไว้ว่า

“ได้อ่านเรื่องของเพื่อนแต่ละคน ไม่ซ้ำกันเลย รู้ทันทีว่าเพื่อนแต่ละคนคิดอย่างไร และเราคิดไปถึงไหน เมื่อเทียบกับความคิดเพื่อน อย่างงานเขียนเรื่องจากภาพ เราารู้เลยว่าเราคิดแค่การวิเคราะห์โดยดูจากภาพว่าภาพที่เห็นเชื่อมโยง สัมพันธ์กับอะไร เรายังไม่ได้สร้างจินตนาการอะไรที่ไกลออกไป แต่เพื่อนข้างโต๊ะเราไปไกลกว่านั้นแล้ว เค้าโยงไปในสิ่งที่มองไม่เห็น สิ่งนี้ออกเราว่าเราต้องคิดไกลว่าการวิเคราะห์”

4.5 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย (สาระที่ 2 การเขียน) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการเรียนรู้แบบคิดนอกกรอบ

ตารางที่ 4.6 ตารางผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย (สาระที่ 2 การเขียน) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการเรียนรู้แบบคิดนอกกรอบ จำนวน 30 คน

ลำดับ	รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
ด้านเนื้อหาสาระการเรียนรู้		4.21	0.18	มาก	2
1	เนื้อหาเหมาะสมกับจุดประสงค์สาระการเรียนรู้	4.20	0.61	มาก	2
2	เนื้อหาในบทเรียนช่วยให้มีความคิดที่หลากหลาย	4.03	0.61	มาก	3
3	เนื้อหาในบทเรียนส่งเสริมและพัฒนางานที่น่าสนใจ	4.40	0.50	มาก	1
ด้านการจัดการเรียนรู้		4.19	0.40	มาก	3
4	กิจกรรมช่วยให้นักเรียนกล้าคิดในสิ่งที่แตกต่างจากคนอื่นบนพื้นฐานของเหตุผล	3.87	0.68	มาก	5
5	กิจกรรมกระตุ้นให้นักเรียนสนใจฝึกคิดเชิงสร้างสรรค์	4.43	0.63	มาก	2
6	กิจกรรมเปิดโอกาสให้นักเรียนพัฒนาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์	4.07	0.74	มาก	3
7	กิจกรรมเปิดโอกาสให้นักเรียนร่วมกันประเมินผลงานซึ่งกันและกัน	4.63	0.49	มากที่สุด	1
8	ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม	4.00	0.74	มาก	4

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

ลำดับ	รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้		4.24	0.41	มาก	1
9	นักเรียนสามารถนำทักษะการคิดนอกกรอบไปปรับใช้กับการเรียนในวิชาอื่นๆได้	4.70	0.47	มากที่สุด	1
10	นักเรียนสามารถคิดแก้ปัญหาสิ่งต่างๆได้เร็วขึ้นและตรงจุด	4.13	0.73	มาก	3
11	นักเรียนสามารถคิดอย่างมีเหตุผลมากขึ้นและยกเหตุผลสนับสนุนได้	3.98	0.61	มาก	4
12	นักเรียนมีทักษะวิพากษ์วิจารณ์เพื่อรักษาสัมพันธ์กับผู้อื่น	4.50	0.51	มากที่สุด	2
รวมเฉลี่ย		4.21	0.13	มาก	

จากตารางที่ 4.6 ตารางผลการศึกษาคความพึงพอใจ ที่มีต่อการเรียนรู้โดยการคิดนอกกรอบ วิชาภาษาไทย (สาระที่ 2 การเขียน) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 1 ชุด นักเรียนจำนวน 30 คน พบว่าภาพรวมของความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.13) เมื่อพิจารณารายด้าน ทุกด้านมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก คือ ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.41) ด้านเนื้อหาสาระการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = 0.18) ด้านการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = 0.40) ตามลำดับ แต่ละด้านเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อมีรายละเอียดดังนี้

ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ ข้อที่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดคือ นักเรียนสามารถนำทักษะการคิดนอกกรอบไปปรับใช้กับการเรียนในวิชาอื่นๆได้ ($\bar{X} = 4.07$, S.D. = 0.47) นักเรียนมีทักษะวิพากษ์วิจารณ์เพื่อรักษาสัมพันธ์กับผู้อื่น ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.51) ความพึงพอใจอยู่ในระดับมากคือ นักเรียนสามารถคิดแก้ปัญหาสิ่งต่างๆได้เร็วขึ้นและตรงจุด ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.73) นักเรียนสามารถคิดอย่างมีเหตุผลมากขึ้นและยกเหตุผลสนับสนุนได้ ($\bar{X} = 3.98$, S.D. = 0.61)

ด้านเนื้อหาสาระการเรียนรู้ ข้อที่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากคือ เนื้อหาในบทเรียนส่งเสริมและพัฒนางานที่น่าสนใจ ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.50) เนื้อหาเหมาะสมกับจุดประสงค์สาระการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.61) เนื้อหาในบทเรียนช่วยให้มีความคิดที่หลากหลาย ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = 0.61)

ด้านการจัดการเรียนรู้ ข้อที่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดคือ กิจกรรมเปิดโอกาสให้นักเรียนร่วมกันประเมินผลงานซึ่งกันและกัน ($\bar{x} = 4.63$, S.D. = 0.49) ความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดคือ กิจกรรมกระตุ้นให้นักเรียนสนใจฝึกคิดเชิงสร้างสรรค์ ($\bar{x} = 4.43$, S.D. = 0.63) กิจกรรมเปิดโอกาสให้นักเรียนพัฒนาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ($\bar{x} = 4.07$, S.D. = 0.74) ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม ($\bar{x} = 4.00$, S.D. = 0.74) กิจกรรมช่วยให้นักเรียนกล้าคิดในสิ่งที่แตกต่างจากคนอื่นบนพื้นฐานของเหตุผล ($\bar{x} = 3.87$, S.D. = 0.68)

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง เรื่องการพัฒนาความคิดนอกกรอบ วิชาภาษาไทย (สาระที่ 2 การเขียน) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สรุปผลการศึกษาลำดับได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถการคิดนอกกรอบ วิชาภาษาไทย (สาระที่ 2 การเขียน) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการเรียนรู้แบบคิดนอกกรอบ
2. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ วิชาภาษาไทย (สาระที่ 2 การเขียน) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการเรียนรู้แบบคิดนอกกรอบ
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย (สาระที่ 2 การเขียน) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการเรียนรู้แบบคิดนอกกรอบ

สมมติฐานของการวิจัย

1. นักเรียนที่เรียนรู้การคิดนอกกรอบ สามารถพัฒนาความคิดนอกกรอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ .05
2. นักเรียนที่เรียนรู้การคิดนอกกรอบ มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ วิชาภาษาไทย (สาระที่ 2 การเขียน) ไม่ต่ำกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75
3. คะแนนความสามารถในการคิดนอกกรอบและคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ วิชาภาษาไทย (สาระที่ 2 การเขียน) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการเรียนรู้แบบคิดนอกกรอบ มีความสัมพันธ์กัน
4. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย (สาระที่ 2 การเขียน) โดยการเรียนรู้แบบคิดนอกกรอบ อยู่ในระดับมาก

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมประชาณีเวศน์ สำนักงานเขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร ที่เรียนวิชาภาษาไทย ท21102 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 ทั้งหมดจำนวน 9 ห้องเรียน รวม 345 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/6 โรงเรียนมัธยมประชาณีเวศน์ สำนักงานเขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร ที่เรียนวิชาภาษาไทย ท21102 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 30 คน โดยได้มาจากวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น

การเรียนรู้แบบคิดนอกกรอบ

ตัวแปรตาม

1. การพัฒนาความคิดนอกกรอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ วิชาภาษาไทย (สาระที่ 2 การเขียน) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
3. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยการเรียนรู้แบบคิดนอกกรอบ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

1. แผนการจัดการเรียนรู้
2. แบบทดสอบวัดความคิดนอกกรอบ ก่อนเรียน และหลังเรียน
3. แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ วิชาภาษาไทย (สาระที่ 2 การเขียน) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการเรียนรู้แบบคิดนอกกรอบ
4. สมุดบันทึกการเรียนของนักเรียนที่เรียนรู้วิชาภาษาไทย (สาระที่ 2 การเขียน) โดยการเรียนรู้แบบคิดนอกกรอบ
5. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย (สาระที่ 2 การเขียน) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการเรียนรู้แบบคิดนอกกรอบ

ขั้นตอนการรวบรวมข้อมูล

วิธีดำเนินการวิจัยทดลองการพัฒนาความคิดนอกกรอบ วิชาภาษาไทย (สาระที่ 2 การเขียน) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมประชานิเวศน์ สำนักงานเขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 30 คน มีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ขั้นเตรียม

1.1 ชี้แจงวัตถุประสงค์ ขั้นตอน และรายละเอียดเกี่ยวกับการเรียนแก่นักเรียนเกี่ยวกับการเรียนการพัฒนาความคิดนอกกรอบ วิชาภาษาไทย (สาระที่ 2 การเขียน) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

1.2 ทำการทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) โดยใช้แบบทดสอบวัดความคิดนอกกรอบ วิชาภาษาไทย (สาระที่ 2 การเขียน) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 บันทึกผลการทดสอบเพื่อใช้ในการเปรียบเทียบ และวิเคราะห์

2. ขั้นทดลอง การวิจัยในครั้งนี้ดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 โดยผู้วิจัยดำเนินการสอนตามแผนจัดการเรียนรู้ความคิดนอกกรอบ วิชาภาษาไทย (สาระที่ 2 การเขียน) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 แผนจัดการเรียนรู้ รวม 12 คาบ และจากสมุดบันทึกการเรียนของนักเรียนที่เรียนรู้โดยการเรียนรู้แบบคิดนอกกรอบ

3. ขั้นหลังการทดลอง หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ครบตามแผนจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

3.1 ทำการทดสอบหลังเรียน (Post-test) โดยใช้แบบทดสอบวัดความคิดนอกกรอบ วิชาภาษาไทย (สาระที่ 2 การเขียน) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

3.2 นักเรียนทำแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยการเรียนรู้แบบคิดนอกกรอบ วิชาภาษาไทย (สาระที่ 2 การเขียน) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

3.3 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมดเพื่อนำไปวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมทางสถิติสำเร็จรูป ดังนี้

1. การวิเคราะห์เปรียบเทียบผลความสามารถทางความคิดนอกกรอบก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้ คะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการหาค่าทางสถิติ (Paired t-test)

2. การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยการคิดคำร้อยละ

3. การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) เพื่อใช้ทดสอบค่าความสัมพันธ์กันระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ กับคะแนนความสามารถในการคิดนอกกรอบ โดยไม่สนใจว่าตัวแปรใดเป็นสาเหตุหรือตัวแปรใดเป็นผล

4. การวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการคิดนอกกรอบ ใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

5. สรุปผลและอภิปรายผลโดยใช้ตาราง และการพรรณนา

5.1 สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาการพัฒนาความคิดนอกกรอบ วิชาภาษาไทย (สาระที่ 2 การเขียน) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

สรุปผลได้ดังนี้

1. ผลการเปรียบเทียบความสามารถการคิดนอกกรอบวิชาภาษาไทย (สาระที่ 2 การเขียน) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนเรียนและหลังเรียน

1.1 ผลการเปรียบเทียบความสามารถการคิดนอกกรอบวิชาภาษาไทย (สาระที่ 2 การเขียน) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่านักเรียนได้คะแนนเฉลี่ย 12.80 จากก่อนเรียน ($\bar{X} = 12.80$, S.D. = 1.24) ได้คะแนนเฉลี่ย 15.17 จากหลังเรียน ($\bar{X} = 15.17$, S.D. = 1.64) และเมื่อทดสอบทางสถิติ Paired t-test ความสามารถในการคิดนอกกรอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = 7.95$, Sig = 0.00) ซึ่งยอมรับสมมติฐานการวิจัย

1.2 ผลการเปรียบเทียบความสามารถการคิดนอกกรอบวิชาภาษาไทย (สาระที่ 2 การเขียน) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยแยกตามเกณฑ์ พบว่าการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยก่อนเรียนและหลังเรียน ทุกเกณฑ์มีค่าเฉลี่ยสูงขึ้น ลำดับที่หนึ่งคือ ความคิดคล่องแคล่วสูงขึ้นจาก 3.39 เป็น 4.68 ลำดับที่สองความคิดริเริ่มสูงขึ้นจาก 2.66 เป็น 3.43 ลำดับที่สามความคิดยืดหยุ่นสูงขึ้นจาก 3.00 เป็น 3.46 ลำดับสุดท้ายคือความคิดละเอียดลออสูงขึ้นจาก 3.00 เป็น 3.40

นอกจากนี้ยังพบว่าผลคะแนนของนักเรียนในเกณฑ์ 3 เกณฑ์ หลังเรียนอันได้แก่ ความคิดคล่องแคล่ว ความคิดละเอียดลออ และความคิดริเริ่ม สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อย่างไรก็ตามมีคะแนนนักเรียนในเกณฑ์ความคิดยืดหยุ่น ได้ผลการศึกษาวิจัยที่ได้ค่า p-value มากกว่า 0.05 ซึ่งถือว่าไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2. ผลการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ วิชาภาษาไทย (สาระที่ 2 การเขียน) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

2.1 ผลการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ วิชาภาษาไทย (สาระที่ 2 การเขียน) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 30 คนพบว่านักเรียนมีคะแนนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 75 จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 56.67 มีนักเรียนไม่ผ่านเกณฑ์จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 43.33

2.2 ผลการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยแยกตามเกณฑ์การให้คะแนน จำนวน 30 คน พบว่านักเรียนได้คะแนนมากที่สุดคือเนื้อหาสอดคล้องกับภาพ ($\bar{X}=3.80$, S.D. = 0.48) คะแนนรองลงมาคือ คะแนนความแปลกใหม่ที่น่าสนใจและคะแนนการเรียบเรียงลำดับความคิดที่ ($\bar{X}=3.77$, S.D. = 1.04) และ ($\bar{X}=3.43$, S.D. = 0.57) ตามลำดับ และลำดับสุดท้ายคือความถูกต้องเหมาะสมของการใช้ภาษาที่ ($\bar{X}=3.00$, S.D. = 0.59)

3. ผลเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการคิดนอกกรอบและคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ วิชาภาษาไทย (สาระที่ 2 การเขียน) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการเรียนรู้แบบคิดนอกกรอบ ด้วยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน พบว่าการคิดนอกกรอบ มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางกับผลสัมฤทธิ์ในงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ วิชาภาษาไทย (สาระที่ 2 การเขียน) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

4. ผลการศึกษาข้อมูลที่ได้จากสมุดบันทึกการเรียนของนักเรียนที่เรียนรู้วิชาภาษาไทย (สาระที่ 2 การเขียน) โดยการเรียนรู้แบบคิดนอกกรอบ การเรียนการเขียนโดยการเรียนรู้แบบความคิดนอกกรอบช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดจินตนาการได้ง่ายขึ้น และรวดเร็วขึ้น ช่วยสร้างบรรยากาศการเรียนที่ผ่อนคลาย และยังช่วยฝึกการคิดวิเคราะห์ และหาเหตุผล การสร้างทักษะในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ต้องมาจากการสอนควบคู่กับการฝึกด้วยตนเอง และกิจกรรมที่ใช้การวิจารณ์งานจากเพื่อน (Peer Feedback) และการตรวจงานด้วยตัวเอง (Self-evaluation) ช่วยสร้างทักษะการสื่อสาร และการจัดกระบวนการคิดแบบนอกกรอบ

5. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย (สาระที่ 2 การเขียน) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการเรียนรู้แบบคิดนอกกรอบ จำนวน 1 ชุด นักเรียนจำนวน 30 คน พบว่าภาพรวมของความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.13) เมื่อพิจารณารายด้าน ทุกด้านมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก คือ ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.41) ด้านเนื้อหาสาระการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = 0.18) ด้านการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = 0.40)

5.2 อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาความคิดนอกกรอบ วิชาภาษาไทย (สาระที่ 2 การเขียน) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. จากการเปรียบเทียบความสามารถการคิดนอกกรอบวิชาภาษาไทย (สาระที่ 2 การเขียน) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่านักเรียนได้คะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจาก ความคิดนอกกรอบเป็นสิ่งที่สอนได้ (teachable) ดังที่ Appleman (2011) และ Milton, Rohl & House (2007) ได้กล่าวไว้ว่า ความคิดนอกกรอบไม่ใช่พรสวรรค์เพียงอย่างเดียว หากสามารถเป็นทักษะที่เกิดขึ้นและพัฒนาจากการฝึกและการเรียนรู้ นอกจากนี้ Appleman (2011) ยังได้แนะนำเพิ่มเติมว่า ถึงแม้ความคิดนอกกรอบเป็นสิ่งที่สอนได้ แต่ครูผู้สอนต้องไม่มุ่งสอนแบบตรงไปตรงมา (explicit teaching) ก็คือแนะนำให้คิดตามกฎ หรือหลักการ หรือคิดไปตามคำตอบที่ครูเตรียมไว้ หากต้องกระตุ้นให้ผู้เรียนฝึกคิดตามผ่านกิจกรรมต่างๆ เช่นการตั้งคำถาม การให้ดูตัวอย่าง การระดมความคิด หรือการกระตุ้นให้คิด

ประการที่สองการพยายามสอนให้ ผู้เรียนฝึกคิดในกิจกรรมที่หลากหลาย รู้จักการตั้งคำถาม กำหนดปัญหา และประเมินปัญหา ล้วนเป็นการฝึกฝนโดยให้เวลานักเรียนได้ฝึกการคิดอย่างสร้างสรรค์ ดังที่ Milton , Rohl& House (2010) ได้เสนอแนะว่า ความคิดนอกกรอบเป็นทักษะที่ต้องใช้การฝึกฝนและใช้ระยะเวลา การเรียนการสอนของผู้วิจัย ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนมีแบบฝึกมากกว่า 10 ชิ้น เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนการใช้ความคิดนอกกรอบ และการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ผลการวิจัยที่ได้นักเรียนมีคะแนนทั้งความสามารถการคิดนอกกรอบและการเขียนเชิงสร้างสรรค์หลังเรียนสูงขึ้น

ประการที่สามการพัฒนาความคิดนอกกรอบของนักเรียนมีคะแนนความสามารถความคิดนอกกรอบหลังเรียนสูงขึ้น เนื่องจากกิจกรรมในลักษณะการตอบแบบเปิดกว้าง (opened end task) เช่น การตั้งคำถามปลายเปิด การตอบอย่างอิสระ การตอบตามความคิดและจินตนาการ เพื่อเน้นให้นักเรียนคิดแตกต่างจากผู้อื่นอย่างอิสระช่วยให้ผู้เรียนเกิดความคิดนอกกรอบเพราะมีโอกาสคิดแตกต่าง ตามจินตนาการของตนเอง สอดคล้องกับความคิดของ Emerson (2007) ได้เสนอแนะว่า การตั้งคำถามปลายเปิดสามารถช่วยให้นักเรียนเกิดทักษะการคิดในระดับสูงอันได้แก่ การคิดวิเคราะห์ และการคิดสร้างสรรค์ หรือการให้เขียนแสดงจินตนาการ โดยดูจากภาพ ที่สอดคล้องกับ Labov (1974) ที่แนะนำว่า การเขียนเรื่องจากภาพโดยใช้ การถ่ายทอดจินตนาการและความรู้สึก ช่วยเสริมสร้างความคิดนอกกรอบได้ดี นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับความคิดของ Schroedor & Adesope (2014) ได้เสนอแนะไว้ การตอบคำถามได้อย่างอิสระ จะได้คำตอบและการแสดงความคิดเห็นที่หลากหลายตามความสามารถของนักเรียน และยังทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมใน

การทำงานมากขึ้นซึ่งจะส่งผลให้การทำงานในชั้นเรียนมีความสมบูรณ์เพราะนักเรียนได้แสดงความสามารถของนักเรียนอย่างเต็มที่

เมื่อพิจารณาตามเกณฑ์การให้คะแนนในเกณฑ์ทั้ง 4 เกณฑ์ อันได้แก่ ความคิดริเริ่ม ความคิดคล่องแคล่ว ความคิดยืดหยุ่น และความคิดละเอียดลออ พบว่าความคิดคล่องแคล่วสูงขึ้น จาก 3.39 เป็น 4.68 ลำดับที่สองความคิดริเริ่มสูงขึ้นจาก 2.66 เป็น 3.43 ลำดับที่สามความคิดยืดหยุ่นสูงขึ้นจาก 3.00 เป็น 3.46 ลำดับสุดท้ายคือความคิดละเอียดลออสูงขึ้นจาก 3.00 เป็น 3.40 การที่คะแนนทุกเกณฑ์สูงขึ้นหลังเรียน แสดงให้เห็นว่าความคิดนอกกรอบเป็นทักษะที่สามารถสอน แนะนำ และฝึกฝนได้

อย่างไรก็ตาม มีเกณฑ์ความคิดยืดหยุ่น ซึ่งหมายถึงการเสนอวิธีการที่หลากหลาย ในมุมมองใหม่ๆ มีค่า $p\text{-value} = 0.557$ ซึ่งถือว่าไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ การที่มีผลทางสถิติเช่นนี้อาจเป็นเพราะการเสนอวิธีการที่หลากหลายและการให้เหตุผล เป็นทักษะการคิดวิเคราะห์มากกว่าจะเป็นการคิดนอกกรอบ ดังที่ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2549, น.5) และ ราชบัณฑิตยสถาน (2546, น.1071) และเกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2549, น.24) และสุวิทย์ มูลคำ (2550, น.9) กล่าวว่า การคิดวิเคราะห์เป็นการระบุเรื่องหรือปัญหา จำแนกแยกแยะ เปรียบเทียบ ข้อมูลเพื่อจัดกลุ่มอย่างเป็นระบบ ระบุเหตุผลหรือเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของข้อมูล และตรวจสอบข้อมูลหรือหาข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อให้เพียงพอในการตัดสินใจ

2. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ วิชาภาษาไทย (สาระที่ 2 การเขียน) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่านักเรียนมีคะแนนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 75 จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 56.67 สอดคล้องกับความคิดของ Kartik Prabhakar (2011) และ Drew Boyd (2014) ที่ได้กล่าวว่า รูปแบบการเรียนรู้กระตุ้นให้คิดในการแก้ปัญหาผ่านสถานการณ์และกิจกรรมที่หลากหลาย และให้อิสระทางความคิด สามารถช่วยทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์และสร้างงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้

อย่างไรก็ตามผลการวิจัยพบว่ามึนักเรียนไม่ผ่านเกณฑ์จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 43.33 การที่จำนวนร้อยละนักเรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์สูง ทั้งนี้เนื่องจากระยะเวลาที่ใช้เพียง 12 คาบ ถือว่าไม่เพียงพอที่จะพัฒนาความคิดนอกกรอบ และความสามารถในการใช้ภาษาไทยให้ดี จุดอ่อนจุดนี้สอดคล้องกับข้อเสนอแนะ Martin (1993) และ Hayashi (2001) ที่ได้กล่าวว่า การเปิดโอกาสให้นักเรียนได้คิดสร้างสรรค์ จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องใช้ระยะเวลาในกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสม เพราะการใช้ระยะเวลาที่น้อยเกินไป หรือไม่เพียงพอไม่สามารถทำให้นักเรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ขึ้นมาได้ รวมถึงสอดคล้องกับความคิดของ สุทธิวงศ์ พงศ์ไพบูลย์ (2531) การ

เขียนทุกประเภทเป็นทักษะที่ค่อนข้างยากเพราะต้องอาศัยหลักวิชาและศิลปะต้องใช้ความคิดความรู้
 ในด้านการเขียน และในด้านอื่นๆ ประกอบกันในการฝึกฝนเป็นระยะเวลานาน

3. ผลเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนความสามารถในการคิดนอกกรอบกับ
 คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ วิชาภาษาไทย (สาระที่ 2 การเขียน) ของ
 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการเรียนรู้แบบคิดนอกกรอบ พบว่ามีความสัมพันธ์ทางบวกใน
 ระดับปานกลาง ผลที่ได้นี้สอดคล้องกับข้อเสนอแนะของ Adrian (2016) กล่าวคือ การสอนให้คิด
 แบบนอกกรอบสามารถช่วยให้นักเรียนเชื่อมโยงการคิดและการเขียนอย่างสร้างสรรค์ได้
 ความสามารถในการคิดนอกกรอบและความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์จะพัฒนาไปด้วยกัน
 นอกจากนี้การที่ความสัมพันธ์ทางบวกของคะแนนความคิดนอกกรอบและผลสัมฤทธิ์ในงานเขียน
 เชิงสร้างสรรค์อยู่ในระดับกลาง อาจจะเป็นเพราะปัจจัยเรื่องของระยะเวลาในการเรียนการสอนด้วย
 ความคิดนอกกรอบเช่นกัน

นอกจากนี้หากพิจารณาการให้คะแนนในงานเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยแยกตามเกณฑ์
 การให้คะแนน พบว่านักเรียนได้คะแนนมากที่สุดคือ เนื้อหาสอดคล้องกับภาพ ($\bar{x}=3.80$, S.D. =
 0.48) คะแนนรองลงมาคือ คะแนนความแปลกใหม่ น่าสนใจและคะแนนการเรียบเรียงลำดับ
 ความคิด ($\bar{x}=3.77$, S.D. = 1.04) และ ($\bar{x}=3.43$, S.D. = 0.57) ตามลำดับ และลำดับสุดท้ายคือความ
 ถูกต้องเหมาะสมของการใช้ภาษา ($\bar{x}=3.00$, S.D. = 0.59)

การที่คะแนนความแปลกใหม่ น่าสนใจอยู่ที่ ($\bar{x}=3.77$, S.D. = 1.04) ซึ่งถือว่าสูงเป็น
 ลำดับที่สองถือเป็นสิ่งที่สนับสนุนว่านักเรียนมีพัฒนาการในการคิดนอกกรอบ และเมื่อพัฒนาที่จะ
 สามารถสร้างผลงานการเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้

4. จากการพิจารณาความเห็นของนักเรียนผ่านสมุดบันทึกการเรียน พบว่าการเรียน โดย
 การเรียนรู้แบบความคิดนอกกรอบช่วยกระตุ้นให้นักเรียนเกิดจินตนาการได้ง่ายขึ้น และรวดเร็วขึ้น
 ช่วยสร้างบรรยากาศการเรียนที่ผ่อนคลาย และยังช่วยฝึกการคิดวิเคราะห์ และหาเหตุผล การสร้าง
 ทักษะในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ต้องมาจากการสอนควบคู่กับการฝึกด้วยตนเอง มีประโยชน์กับ
 นักเรียนดังต่อไปนี้

ประการแรก กิจกรรมที่ใช้การวิจารณ์งานจากเพื่อน (Peer Feedback) กิจกรรมนี้ทุกคน
 ต้องอ่านงานเขียนของเพื่อนให้เข้าใจก่อน ก่อนที่จะช่วยกันเสนอว่า ตรงไหนน่าสนใจ หรือยังต้อง
 ปรับแก้ไข สอดคล้องกับความคิดของ Steve Mueller (2015) ที่ได้เสนอแนะไว้ว่า การรับฟัง
 ข้อเสนอแนะหรือคำวิจารณ์จากผู้อื่นช่วยพัฒนางานของตนเองได้ และประเมินค่างานของตนเอง

ประการที่สอง การตรวจงานด้วยตัวเอง (Self -evaluation) การประเมินตนเองเป็นสิ่ง
 สำคัญเนื่องจากการเปิดโอกาสให้นักเรียนคิดอย่างวิเคราะห์ว่านักเรียนได้เรียนรู้อะไร มี

กระบวนการเรียนรู้อย่างไร และพัฒนางานเขียนไปได้มากขึ้นเพียงใด ดังที่ Naama Mayselless (2015) ได้เสนอแนะว่า นักเรียนต้องเรียนรู้วิธีการในการประเมินความคิดในงานนั้นๆ เพื่อที่จะได้รู้ระดับความสามารถของตนเอง และเปรียบเทียบระดับความสามารถของตนเองกับผู้อื่น อันจะนำไปสู่การพัฒนาการสร้งงานของตน

นอกจากนี้ การตรวจงานด้วยตัวเอง (Self -evaluation) ยังช่วยให้นักเรียนรู้จักกลยุทธ์การสร้งกระบวนการคิดแบบนอกรอบ หรือ การรู้จักควบคุมการรู้คิดของตนเอง คือรู้ว่าตนเองควรคิดอะไร อย่างไรให้แปลกใหม่ และสามารถควบคุมและประเมินการคิดของตนเองได้ (ทิสนา แฉมมณี และคณะ, 2544) กลยุทธ์ที่นักเรียนใช้ ได้แก่ การประเมินตนเอง (Self-appraisal) โดยผู้เรียนตรวจงานด้วยตนเอง และประเมินผลงานที่แสดงความคิดนอกรอบของตน และวิธีที่จะทำให้งานเขียนของตนเองแปลกใหม่ น่าสนใจมากขึ้น นอกจากนี้ยังมีการจัดการตนเอง (Self-management) คือนักเรียนรู้จักการวางแผนในการคิดและการเขียนเพื่อให้ผลงานดีขึ้นในครั้งต่อไป ส่งผลให้นักเรียนรู้ความสามารถของตนเอง (Self-Efficacy)

5. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย (สาระที่ 2 การเขียน) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการคิดนอกรอบ พบว่าภาพรวมของความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.13) เมื่อพิจารณารายด้านจากมากไปหาน้อยพบว่า ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือด้านเนื้อหาสาระการเรียนรู้ และด้านการจัดการเรียนรู้ เป็นลำดับสุดท้าย

จะเห็นได้ว่าความพึงพอใจในการเรียน และผลการเรียนจะมีความสัมพันธ์กันทางบวก ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับกิจกรรมที่ผู้เรียนได้ปฏิบัติ ฝึกคิด ฝึกประเมินตนเอง การใช้คำถามปลายเปิดเพื่อกระตุ้นให้คิด เกิดการเรียนรู้ร่วมกันอย่างสนุกสนานและผ่อนคลายขณะเรียน ซึ่งครูผู้สอนจะต้องคำนึงถึงองค์ประกอบต่างๆ ที่นำมาใช้ในจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อเสริมสร้างความพึงพอใจในการเรียนให้กับผู้เรียน สอดคล้องกับแนวคิดของ เกริก ท่วมกลาง และจินตนา ท่วมกลาง (2555) กล่าวว่า ความพึงพอใจที่นำไปสู่การเรียนหรือการทำงาน เป็นการตอบสนองความต้องการของนักเรียนหรือผู้ปฏิบัติงานจนเกิดความพึงพอใจ จะทำให้เกิดแรงจูงใจในการเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนหรือการทำงานที่สูงกว่า และผลของการเรียน/การปฏิบัติงานนำไปสู่ความพึงพอใจ เป็นความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจและผลการปฏิบัติงานที่ถูกเชื่อมโยงด้วยปัจจัยอื่นๆ ผลการเรียน/การปฏิบัติงานที่ดี ที่ประทับใจจะนำไปสู่ผลตอบแทนที่เหมาะสมคุ้มค่า และนำไปสู่การตอบสนองความพึงพอใจของผลการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย สุภานันท์ ซาทอง (2551) ได้ศึกษาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอน โดยใช้ชุดฝึกความคิดอเนกนัย พบว่าโดยภาพรวมนักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

5.3 ข้อค้นพบ

1. การเรียนรู้โดยการเรียนแบบคิดนอกกรอบ ครู จะทำหน้าที่เป็นโค้ช (Coach) ที่ชี้แนะและแนะนำนักเรียนผ่านกิจกรรมและแบบฝึก โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนทำกิจกรรมด้วยตนเองตลอดทั้งคาบเรียน ไม่ว่าจะเป็นการเสนอปัญหา การกำหนดปัญหา การแก้ปัญหา หรือการประเมินปัญหา การที่ครูผู้สอนทำหน้าที่โค้ชไม่ตีกรอบคำตอบ หากแต่ใช้คำถามปลายเปิดให้ผู้เรียนสามารถตอบได้ตามจินตนาการช่วยให้นักเรียนแสดงความสามารถออกมาได้อย่างเต็มที่อย่างอิสระ

2. การจัดการเรียนรู้แบบความคิดนอกกรอบควรสร้างบรรยากาศการเรียนแบบผ่อนคลายเพื่อให้นักเรียนกล้าคิด และกล้าเขียน ดังที่นักเรียนที่ร่วมงานวิจัยคนหนึ่งได้กล่าวว่า “ หนูชอบที่ห้องเราเรียนไม่เครียด ครูไม่บอกว่าผิด หรือถูก ครูแค่พูดว่าน่าสนใจ แปลก หรือคิดไกลอีกความคิดที่หนูมีไม่จำเป็นต้องเหมือนเพื่อน หนูฟังเพลงแล้วรู้สึกอย่างไร คิดถึงอะไร หนูก็สามารถเขียนถ่ายทอดออกมาได้เลย”

3. ความคิดนอกกรอบสามารถเรียนรู้และสอนได้นั้น นักเรียนจะต้องใช้ระยะเวลาในการเรียนรู้และฝึกฝน การได้ฝึกให้นักเรียนเกิดความสามารถในการคิดนอกกรอบ แบบฝึกในการคิดนอกกรอบ ต้องเปิดโอกาสให้นักเรียนฝึกคิด กระตุ้นให้คิดต่าง เห็นได้จากแบบฝึกที่ครูได้นำไปใช้กับนักเรียนกว่า 12 คาบเรียน ดังเช่น การเขียนเรื่องตามจินตนาการ การเขียนจินตนาการจากความรู้สึก จินตนาการที่ได้จากเพลง การฟังเพลงบรรเลง การเขียนเรื่องจากภาพ การตอบคำถามปลายเปิด

4. จากการศึกษาคะแนนของนักเรียนในเกณฑ์ความคิดยืดหยุ่น ได้ค่า p-value มากกว่า 0.05 ซึ่งถือว่าไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สามารถชี้แนะผู้วิจัยได้ว่า ความคิดยืดหยุ่น ซึ่งหมายถึงการเสนอวิธีการที่หลากหลาย ในมุมมองใหม่ๆ และการให้เหตุผล อาจจะเป็นเกณฑ์ที่ไม่เหมาะกับการวัดความคิดนอกกรอบ เนื่องจากความคิดยืดหยุ่นมีลักษณะเป็นการคิดแบบวิเคราะห์มากกว่า นอกจากนี้ในแผนและกิจกรรมการเรียนการสอนผู้วิจัยในฐานะผู้สอนจัดกิจกรรมที่เน้นการคิดแปลกใหม่ ใช้จินตนาการ และนอกกรอบมากกว่าจะแสวงหาเหตุผลของคำตอบ กิจกรรมเหล่านี้จึงไม่สามารถพัฒนาการคิดแบบวิเคราะห์ได้ ฉะนั้นการเลือกใช้เกณฑ์ความคิดยืดหยุ่นจึงถือว่าสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนรู้

5. การใช้กิจกรรมการวิพากษ์วิจารณ์งานเขียนซึ่งกันและกัน และระดมความคิดร่วมกัน ช่วยให้นักเรียนพัฒนากลยุทธ์เพื่อการคิดแบบนอกกรอบ และทักษะการสื่อสารระหว่างบุคคล อันนำไปสู่การสร้างการเขียน และการวิพากษ์วิจารณ์งานอย่างสร้างสรรค์

5.4 ข้อเสนอแนะ

5.4.1 ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1. การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ความคิดนอกกรอบ ครูควรทำหน้าที่เป็นโค้ช (coach) ชี้แนะแนวทางรวมทั้งการใช้สื่อการเรียนการสอนผ่านกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนเกิดการคิดนอกกรอบ

2. ครูควรออกแบบกิจกรรมให้เป็นคำถามปลายเปิด เพื่อให้เกิดการคิดและเขียนอย่างอิสระ และกระตุ้นการความคิดนอกกรอบให้สอดคล้องกับบทเรียนเพื่อสร้างความคุ้นเคยในกระบวนการจัดการเรียนรู้ และนักเรียนเข้าใจก่อนลงมือปฏิบัติ สามารถทำกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างถูกต้องตามขั้นตอน

3. กิจกรรมที่สำคัญอย่างหนึ่งคือการเปิดโอกาสให้นักเรียนประเมินผลงานตัวเอง ตรวจสอบงานด้วยตัวเอง และให้เพื่อนประเมินผลงานซึ่งกันและกัน เพื่อให้นักเรียนเรียนรู้กลยุทธ์เพื่อการคิดแบบนอกกรอบ และความสามารถของตนเอง (Self-Efficacy) รวมทั้งพัฒนาทักษะการสื่อสารเพื่อการวิพากษ์วิจารณ์อย่างกัลยาณมิตร

5.4.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเทคนิคการสอนแบบคิดนอกกรอบแบบต่างๆ เพื่อเปรียบเทียบหาเทคนิคการคิดนอกกรอบที่เหมาะสมในการจัดการเรียนการสอน

2. ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการฝึกการคิดเป็นรายบุคคล ดังนั้นการวิจัยครั้งต่อไปควรมีการศึกษาเทคนิคการฝึกการคิดแบบอื่นๆ ที่เน้นการคิดเป็นกลุ่ม

3. ควรมีการศึกษาระยะเวลาในการเรียนที่เหมาะสมกับวัย เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพได้อย่างเต็มที่

4. ควรแยกเกณฑ์ในสมุดบันทึกการเรียนของนักเรียนที่เรียนรู้โดยการเรียนรู้แบบคิดนอกกรอบให้สอดคล้องกับเกณฑ์ที่ใช้วัดความคิดนอกกรอบ เพื่อให้สมุดบันทึกเป็นเครื่องมือที่เสริมหรือสนับสนุนคำตอบของการพัฒนาความคิดนอกกรอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กองส่งเสริมวิชาการ. (2554). *คู่มือกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2555)*. นราธิวาส : งานหลักสูตรและพัฒนาอาจารย์ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์.
- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2545). *หลักสถิติ*. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เกริก ท่วมกลาง และจินตนา ท่วมกลาง. (2555). *การพัฒนาสื่อวัตกรรมการเพื่อเลื่อนวิทยฐานะ*. กรุงเทพมหานคร : เอลโล่การพิมพ์ (1988).
- เกียรติสุดา ศรีสุข. (2552). *ระเบียบวิธีวิจัย*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). เชียงใหม่ : ครองช่างพรินต์ติ้ง.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2549). *การคิดเชิงมโนทัศน์*. กรุงเทพมหานคร : ชัคเชส มีเดีย.
- จันทร์เพ็ญ สาลี. (2550). *รายงานการใช้แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำประกอบแผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1*. ลำพูน : โรงเรียนอนุบาลลำพูน อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน.
- ชมนาด เชื้อสุวรรณทวี. (2548). *การสอนคณิตศาสตร์*. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชลธิป ชาญชัยฤกษ์. (2558). *Think outside the box*. สืบค้นจาก <http://www.culi.chula.ac.th>.
- ชวาล แพรัตกุล. (2552). *เทคนิคการวัดผล*. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์. (2546). *ความคิดสร้างสรรค์*. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชาญชัย อาจินสมาจร. (2547). *หลักการสอนทั่วไป*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ชูศรี วงศ์รัตนะ. (2550). *เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย*. นนทบุรี : ไทเนรมิตกิจ อินเตอร์ โพรแกรสซฟ.
- เดือนใจ ทรงกำพล. (2550). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเขียนสร้างสรรค์และเจตคติต่อวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อสิ่งพิมพ์กับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). พระนครศรีอยุธยา : มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- ถวัลย์ มาศจรัส. (2545). *การเขียนเชิงสร้างสรรค์เพื่อการศึกษาและอาชีพ*. กรุงเทพมหานคร : 21 เซ็นจูรี่.
- ทศพล ศิลลา. (2553). *ผลของการสอนแบบคิดนอกกรอบบนเว็บที่มีต่อการสร้างสร้งงานกราฟิกสามมิติด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีแบบการเรียนรู้ต่างกัน*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทอม วุจก. (2552). *อัจฉริยะฉลาดคิด*. แปลโดย อมรลักษณ์ คลธา. กรุงเทพมหานคร : เอ็กซ์เปอร์เน็ท.
- ทิสนา แจมณี และคณะ. (2544). *วิทยาการด้านการคิด*. กรุงเทพมหานคร : เดอะมาสเตอร์กรุ๊ป.
- นลินี ดิยสันต์. (2548). *การใช้ภาพจากสื่อสิ่งพิมพ์พัฒนาการเขียนเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 1 สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตปทุมธานี*. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- นวรรตน์ วิทยาคม. (2550). *การศึกษาและเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนโปรแกรมวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง*. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.
- บันลือ พุกกะวัน. (2535). *ทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.
- บุปผา บุญทิพย์. (2543). *การเขียน*. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ. (2553). *การพัฒนาการคิด*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัด 9119 เทคนิคพรินติ้ง.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ประภาศรี สีหอำไพ. (2542). *การเขียนแบบสร้างสรรค์*. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประยงค์ รอนไพริน. (2555). *การเปรียบเทียบความสามารถในการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับวิธีสอนโดยใช้ ปัญหาเป็นฐานกับโดยใช้ชินเนคติกส์*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). ลพบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- ประยุทธ์ สุวรรณศรี. (2540). *ผลการใช้รูปแบบการสอนเน้นการคิดนอกกรอบที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ของนักศึกษาช่างอุตสาหกรรม ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปองทิพย์ เทพอารีย์. (2549). *ผลของการใช้แบบฝึกความคิดนอกกรอบและการให้รางวัลต่อความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 ในกรุงเทพมหานคร*. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต) กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปัทมา ภาสุขมุล. (2552). *การพัฒนาแบบฝึกการเขียนสะกดคำสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านคำแย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 1. อุบลราชธานี : โรงเรียนบ้านคำแย จังหวัดอุบลราชธานี*.
- ปาริชาติ มธุรสเลิศสกุล. (2542). *หลักการเขียนสร้างสรรค์เชิงวารสารศาสตร์*. กรุงเทพมหานคร : คณะวิทยาการจัดการ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา.
- เผชิญ กิจระการ. (2550). *การวิจัยและเทคโนโลยีการศึกษา*. มหาสารคาม : ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พรรณี ลีกิจวัฒน์. (2549). *วิธีการวิจัยทางการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร : คณะครุศาสตร์ อุตสาหกรรมสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- พัฒนา มรกตสินธุ์. (2558). *คิดนอกกรอบ...จุดเริ่มต้นของความเปลี่ยนแปลง*. สืบค้นจาก <http://www.oknation.net>.
- พิน คงพูน. (2549). *ความพึงพอใจที่มีต่อบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดใน 14 จังหวัดภาคใต้*. (ปริญญาานิพนธ์หลักสูตรการศึกษา มหาบัณฑิต). กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- พิมพ์พันธ์ เฉชะคุปต์. (2550). *การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง*. กรุงเทพมหานคร : เดอะมาสเตอร์กรุ๊ป แบนเนจเม้นท์.
- ยุดา รักไทย และชนิกานต์ มาชะศิริานนท์. (2547). *คิดแนวข้าง*. กรุงเทพมหานคร : ธรรมมถการพิมพ์.
- ยุทธ ไถยวรรณ. (2548). *สถิติเพื่อการวิจัย*. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- เขาวดี รวงชัยกุล วิบูลย์ศรี. (2552). *การวัดผลและการสร้างแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์*. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร : นานมีบุ๊คพับลิเคชั่นส์.
- รุจิร ภู่อสาระ. (2547). *ปฏิวัติการศึกษาไทย*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร : มติชน.
- ฤทธิไกร ตูลาวรรณะ และปริยานันท์ สุธปลั้ม. (2546). *การศึกษาผลการใช้เทคนิคการคิดนอกกรอบเพื่อพัฒนาการคิดสร้างสรรค์ของนักศึกษา : กรณีศึกษาคณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต*. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2540). *เทคนิคการวิจัยการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพมหานคร : ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- ลัดดา พลหาญ. (2550). *การสร้างแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ในรายวิชาภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). ฉะเชิงเทรา : มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- เลขา มากสังข์. (2555). *ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานที่มีต่อความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านทุ่งนารี อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง*. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วนิจ จันทรวิมล. (2550). *การใช้แบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4*. สืบค้นจาก <http://www.thaiedresearch.org>.
- วิไล ทองแท่งไทย. (2550). *ความรู้พื้นฐานการอ่านการเขียนการพัฒนาทักษะการเขียน*. สืบค้นจาก <http://72.14.253.104/search.htm>.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). *วิธีการสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- วิทย์ วิศทเวทย์. (2544). *ปรัชญาการศึกษาไทย 2411-2475*. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริวรรณ ไกลบาป. (2555). *การพัฒนาชุดฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านคำแคน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานีเขต 2*. (ปริญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สถาบันห้องเรียนแห่งอนาคต, บริษัท. (2557). *การสอนแบบใช้ความคิดสร้างสรรค์เป็นฐาน*. ม.ป.ท.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2546). *การสร้างแบบทดสอบ*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สมบัติ ท้ายเรือคำ. (2551). *ระเบียบวิธีวิจัยสำหรับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*. ภาพพิมพ์ : ประสานการพิมพ์.
- สมศักดิ์ อภิบาลศรี. (2550). *การผลิตชุดการสอน*. นครราชสีมา : คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- สลิลลา พันชนะ. (2546). *การใช้กลวิธีที่เน้นการตั้งคำถามเพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์*. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุกัญญา มณีโชติ. (2555). *การพัฒนาชุดฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ตามทฤษฎีโครงสร้างทางสติปัญญาของกิลฟอร์ด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). นครปฐม : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- สุคนธ์ ลิธพานนท์. (2551). *การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ*. กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์.
- สุทธิวงศ์ พงศ์ไพบูลย์. (2531). *การเขียน*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.
- สุกานันท์ ชาทอง. (2551). *การศึกษาทักษะทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดฝึกความคิดแบบอเนกนัย*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุวิทย์ มูลคำ. (2547). *กลยุทธ์การสอนคิดสร้างสรรค์*. กรุงเทพมหานคร : ภาพพิมพ์.
- สุวิทย์ มูลคำ. (2550). *21 วิธีจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาระบบความคิด*. กรุงเทพมหานคร : ภาพพิมพ์.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2553). *ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง* (พ.ศ.2552-2561). กรุงเทพมหานคร : พริกหวานกราฟฟิคจำกัด.
- ลำลี รักสุทธิ. (2548). *ทางก้าวหน้าสู่ครุมีอาชีพ*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพมหานคร : พัฒนาการศึกษา.
- อนุวัติ คุณแก้ว. (2555). *การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ผู้ผลงานทางวิชาการเพื่อการเลื่อนวิทยฐานะ*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อนันต์ สว่างกุล และ ปิยพันธ์ กลิ่นสิงห์. (2558). *การคิดนอกกรอบ*. สืบค้นจาก <http://www.bablog.mju.ac.th>
- อัจฉรา ชิวพันธ์. (2552). *กิจกรรมการเขียนเชิงสร้างสรรค์ในชั้นประถมศึกษา*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อาจิยา หลิมกุล. (2556). *การศึกษาความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตที่จัดการเรียนการสอนตามรูปแบบชินเนกติกส์*. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร).
- อารี พันธุ์ณี. (2546). *ฝึกคิดให้เป็น คิดให้สร้างสรรค์*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร : ไยใหม่.
- อารี รังสินันท์. (2532). *ความคิดสร้างสรรค์*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร : ข้าวฟ่าง.
- อุดม หอมคำ. (2546). *ผลของระดับความคิดสร้างสรรค์และรูปแบบการฝึกคิดนอกกรอบด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์แบบเลี้ยงแนวคิดครอบงำและแบบสร้างแนวคิดที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุณบัณฑิต) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Adrian. (2016). *Exploring connections between creative thinking and higher attaining writing*. สืบค้นจาก <http://www.tandfonline.com>.
- Amabile. (1997). *Influence Of Personal Preferred Creative Problem-Solving Style And Organisational Creativity Factors On Types Of Lateral Thinking*. สืบค้นจาก <http://psasir.upm.edu>.
- De Bono, E. (1990). *Lateral Thinking: Creativity Step by Step*. New York: Harper & Row Puhlshed. สืบค้นจาก <http://www.amazon.com>.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- De Bono, Edward. (1982). *Lateral Thinking : A Text book of Creativity*. Harondswort : Penquin Book.
- Drew Boyd. (2014). *Thinking Outside the Box: A Misguided Idea*. สืบค้นจาก <https://www.psychologytoday.com>.
- Emerson. (2007). *Thinking outside the "box"-the ultrasound contrast controversy*. สืบค้นจาก <https://www.ncbi.nlm.nih>.
- Guilford, J.P. (1967). *The Nature of Human Intelligence*. New York : Mc Graw-Hill Book Company.
- Guilford, J. P. & Hoepfner, R. (1971). *The Analysis of Intelligence*. New York : McGraw-Hill.
- Ha Trinh & Daren Edge. (2011). *Thinking Outside the Box: Co-planning Scientific Presentations with Virtual Agents*. College of Computer and Information Science. USA : Northeastern University Boston, MA.
- Hayashi. (2001). *Is think outside the box 21st century code for imagination, innovation, creativity, critical thinking, intuition*. สืบค้นจาก <http://www.freepatentsonline.com>.
- Herzberg, Frederick. (1959). *The Motivation to Work*. New York : John Wiley.
- Hoenby Albert, A.S. (1995). *Oxford Advanced learner' Dictionary of Current English*. Oxford : Oxford University Press.
- John W. Best. (1997). *Research in Education, 4 th ed*. New Jersey : Prentice – Hall Inc.
- Jung. (2001). *Influence Of Personal Preferred Creative Problem-Solving Style And Organisational Creativity Factors On Types Of Lateral Thinking*. สืบค้นจาก <http://psasir.upm.edu>.
- Kartik Prabhakar. (2011). *Thinking Outside the Idiot Box*. New York : W.W. Norton
- Martin. (1993). *Influence Of Personal Preferred Creative Problem-Solving Style And Organisational Creativity Factors On Types Of Lateral Thinking*. สืบค้นจาก <http://psasir.upm.edu>.
- Maslow, A.H. (1970). *Motivation and personality*. New York : Harper&Row Publisher.
- McGregor, Douglas M. (1966). *The Humam Side of Enterprise*. New York : McGraw Hill book Company.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- Milton, Rohl & House. (2007). *Secondary Beginning Teacher's Preparedness to Teach Literacy and Numeracy: A Survey*. สืบค้นจาก <http://files.eric.ed>.
- Milton, Rohl & House. (2010). *The Competencies of an English Teacher: Beginning Student Teachers' Perceptions*. สืบค้นจาก <http://ro.ecu.edu.au>.
- Moir, P.E. (1986). *Training continuing educators for divergent thinking*. Dissertation Abstract International.
- Mumford, E. (1972). *Job satisfaction*. London : Longman.
- Naama Mayseless. (2015). *On the Brain Activity That Makes That Happen Best*. สืบค้นจาก <http://www.asuh.org>.
- Nickerson. (2004). *Doing Counseling Research*. London : Sage.
- Osborn, A. (1963). *Applied imagination, principles, and procedures of creative problems solving. 3rd ed.* New York : Charles Scribers.
- Rovinelli, R. J., & Hambleton, R. K. (1977). *On the use of content specialists in the Assessment of criterion-referenced test item validity*. Dutch Journal of Educational Research.
- Sahlberg, P. (2012). *A Model Lesson. Finland shows us how equal opportunity looks like*. American Educator, 36(2), 20-27.
- Smith, R. H., and Others. (2013). *Measurement : Making Organization Perform*. New York : Macmillan
- Starko, A. J. (2010). *Creativity in the classroom - schools of curious delight*. New York : Routledge.
- Steve Mueller. (2015). *How to Think Outside the Box*. สืบค้นจาก <http://www.planetofsuccess.com>
- Stump-Zimmerman. A.L. (1989). *Lateral thinking ability and its effect on the occurrence of questionable inferences in small group decision-making (Volumes I and II)*. สืบค้นจาก <http://thailis.uni.nat.th>.
- Torrance,E.P. (1964). *Education and the Creative Potential*. Minneapolis : the Lund Pren.
- Torrance,E.P. (1973). *Encouraging creativity in the classroom*. USA : Wm.C.Brown.

กรม
พาณิชย์
และ
อุตสาหกรรม

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การพัฒนาความคิดนอกกรอบ วิชาภาษาไทย (สาระที่ 2 การเขียน) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

การพัฒนาความคิดนอกกรอบ วิชาภาษาไทย (สาระที่ 2 การเขียน)	คาบสอน	เรื่อง	เกณฑ์การประเมิน
	คาบที่ 1	สอบก่อนเรียนความสามารถในการคิดนอกกรอบ	
ความคิดนอกกรอบ 1 การเสนอปัญหา 2 การกำหนดปัญหา 3 การแก้ไขปัญหา 4 การประเมินปัญหา	คาบที่ 2	เขียนเรื่องตามจินตนาการ	ใช้แนวคิดของ กิลด์ฟอร์ด (Guilford) 1. ความคิดริเริ่ม 2. ความคิดคล่องแคล่ว 3. ความยืดหยุ่น 4. ความคิดละเอียดลออ
	คาบที่ 3	จินตนาการจากความรู้สึก	
	คาบที่ 4	จินตนาการที่ได้จากเพลง	
	คาบที่ 5	แสดงความคิดเห็นจากข่าว	
	คาบที่ 6	แสดงความคิดเห็นจากเหตุการณ์	
	คาบที่ 7	สร้างบทสนทนา	
	คาบที่ 8	การใช้ภาพพจน์	
	คาบที่ 9	โฆษณา	
	คาบที่ 10	แสดงความคิดเห็น	
	คาบที่ 11	วิพากษ์วิจารณ์งานเขียน	
	คาบที่ 12	แสดงความคิดเห็นจากภาพ	
	คาบที่ 13	วิพากษ์วิจารณ์งานเขียน	
		คาบที่ 14	
	คาบที่ 15	สอบการเขียนเชิงสร้างสรรค์	1. เนื้อหาสอดคล้องกับภาพ 2. การเรียบเรียงลำดับความคิด 3. ความแปลกใหม่น่าสนใจ 4. ความถูกต้องเหมาะสมของการใช้ภาษา

2. ถ้านักเรียนติดอยู่บนเกาะร้าง นักเรียนคิดว่าจะควรมีใครอยู่เป็นเพื่อนด้วย ระหว่างครู ทนายความ นักร้อง นักบิน กับสถาปนิก จงเลือก 3 อย่างโดยเรียงลำดับตามความสำคัญ และตอบว่าเพราะอะไร จึงคิดเช่นนั้น ให้เวลาตอบ 10 นาที จะเป็นผู้ให้สัญญาณหมดเวลา

3. ให้นักเรียนอ่านเรื่องที่กำหนดแล้วเขียนเรื่องให้จบ โดยใช้จินตนาการของท่าน เวลาเขียน 25 นาที จะเป็นผู้ให้สัญญาณหมดเวลา

ในที่สุดวันที่ฉันรอคอยก็มาถึง เป็นวันที่เขาสัญญากับฉันว่าจะพาไปเที่ยวทะเล ฉันตื่นเต้นมาก เตรียมตัวแต่เช้า ระหว่างที่รอเขาฉันก็มองเข็มนาฬิกาไปด้วย อีก 10 นาที รถเขาจะมารับ ตึก ตีอก ๆ ๆ ๆ อีก 5 นาที ตึก ตีอก ๆ ๆ ๆ ตอนนี้เลยเวลานัดของเราไปแล้วสิบนาที ปกติเขาไม่เคยมาสาย ไม่เคยเลย ตึก ตีอก ๆ ๆ เวลาผ่านไปแล้ว สามสิบนาที อยู่ๆ ฉันก็รู้สึกหนาว ตึก ตีอก ๆ ๆ เวลาผ่านไปแล้ว หนึ่งชั่วโมง ฉันหมุนโทรศัพท์ไปหาเขา “ตู้ด ๆ ๆ ๆ ๆ ขอโทษค่ะ หมายเลขที่ท่านเรียกไม่มีสัญญาณ” และแล้วก็มี.....

3.1 ควรตั้งชื่อเรื่องว่าอย่างไร

3.2 นักเรียนคิดว่า ทำไมเขาผัดน้ำคั้น หึงคนนั้นจะทำอย่างไรต่อไป

3.3 ให้นักเรียนใช้จินตนาการเขียนเรื่องนี้ให้จบ ความยาว 10 บรรทัด

แผนการจัดการเรียนรู้การพัฒนาความคิดนอกกรอบ

แผนการจัดการเรียนรู้ วิชาภาษาไทย ท21102

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ชื่อกิจกรรม การเขียนเรื่องตามจินตนาการ

ระยะเวลา 50 นาที

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถเขียนเรื่องตามจินตนาการจากคำที่กำหนดได้
2. นักเรียนสามารถคิดคำตอบได้อย่างคล่องแคล่ว
3. นักเรียนสามารถคิดได้ละเอียดลออ

กระบวนการเรียนรู้

ขั้นนำ

1. ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้และกิจกรรมให้นักเรียนทราบ
2. ครูให้นักเรียนแลกเปลี่ยนความรู้เรื่องคำประสม ครูอธิบายคำประสมเพิ่มเติมเพื่อให้นักเรียนเข้าใจมากยิ่งขึ้น

นักเรียนเข้าใจมากยิ่งขึ้น

ขั้นสอน

1. ครูแจกใบงาน
2. นักเรียนทำใบงาน ตามคำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนเรื่องตามจินตนาการ ให้มีคำว่า ใจ, แม่, หัว อย่างละไม่น้อยกว่า 5 คำ โดยคำที่กำหนดให้จะต้องสร้างเป็นคำประสม ภายในเวลา 30 นาที
3. ครูสุ่มตัวอย่างนำเสนอใบงาน จำนวน 5 คน โดยนำเสนอทีละคน

ขั้นสรุป

นักเรียนร่วมกันอภิปรายปัญหาและวิธีการแก้ปัญหาในการทำใบงาน

สื่อการสอน/แหล่งเรียนรู้

ใบงาน

การวัดผลและการประเมินผล

แบบประเมินใบงาน

แผนการจัดการเรียนรู้การพัฒนาความคิดนอกกรอบ

แผนการจัดการเรียนรู้ วิชาภาษาไทย ท21102

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ชื่อกิจกรรม จินตนาการจากความรู้สึก

ระยะเวลา 50 นาที

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถเขียนถ่ายทอดความรู้สึกโดยใช้จินตนาการที่ได้จากภาพ
2. นักเรียนสามารถหาคำตอบในมุมมองที่หลากหลาย
3. นักเรียนสามารถพิจารณาคำตอบอย่างละเอียดรอบคอบ

กระบวนการเรียนรู้

ขั้นนำ

1. ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้และกิจกรรมให้นักเรียนทราบ
2. ครูให้นักเรียนแลกเปลี่ยนความรู้การเขียนจินตนาการจากความรู้สึก หลังจากนั้นครูอธิบายเพิ่มเติมเพื่อให้นักเรียนเข้าใจมากยิ่งขึ้น

ขั้นสอน

1. ครูแจกใบงาน
2. นักเรียนทำใบงาน ตามคำชี้แจง ให้นักเรียนถ่ายทอดความรู้สึกโดยใช้จินตนาการที่ได้จากภาพ ตามความคิดอย่างอิสระของนักเรียน ความยาวไม่ต่ำกว่า 5 บรรทัด ภายในเวลา 30 นาที
3. นักเรียนจับคู่เพื่อผลัดกันอธิบายคำตอบของตนเองให้คู่ฟังและช่วยกันตรวจสอบ
4. ครูขออาสาสมัครตัวแทนนักเรียน ออกมานำเสนอคำตอบในใบงานหน้าชั้นเรียน
5. ครูและนักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นและตรวจสอบความถูกต้อง จากนั้นให้ตัวแทนนักเรียนเก็บรวบรวมใบงานส่งครูตรวจ

ขั้นสรุป

นักเรียนร่วมกันอภิปรายปัญหาและวิธีการแก้ปัญหาในการทำใบงาน

สื่อการสอน/แหล่งเรียนรู้
ใบงาน

การวัดผลและการประเมินผล
แบบประเมินใบงาน

ใบงาน

ชื่อ _____ ชั้น _____ เลขที่ _____

คำชี้แจง ให้นักเรียนถ่ายทอดความรู้สึกโดยใช้จินตนาการที่ได้จากภาพตามความคิดอย่างอิสระ
ความยาวไม่ต่ำกว่า 5 บรรทัด ภายในเวลา 30 นาที

แผนการจัดการเรียนรู้การพัฒนาความคิดนอกกรอบ

แผนการจัดการเรียนรู้ วิชาภาษาไทย ท21102

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ชื่อกิจกรรม จินตนาการที่ได้จากเพลง

ระยะเวลา 50 นาที

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนเข้าใจหลักการเขียนพรรณนา
2. นักเรียนสามารถใช้ภาพพจน์มาประกอบในการเขียนพรรณนาได้
3. นักเรียนสามารถคิดอย่างหลากหลายในระยะเวลาที่กำหนด

กระบวนการเรียนรู้

ขั้นนำ

1. ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้และกิจกรรมให้นักเรียนทราบ
2. ครูให้นักเรียนฟังเพลงบรรเลง
3. ให้ความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการพรรณนาและซักถามนักเรียนเพื่อตรวจสอบความเข้าใจ

ขั้นสอน

1. ครูแจกใบงาน
2. นักเรียนทำใบงาน ตามคำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนพรรณนาจากจินตนาการที่ได้จากเพลงบรรเลง ที่ฟังทั้งนี้ นักเรียนต้องใช้ภาพพจน์ไม่ต่ำกว่า 3 ภาพพจน์ และตั้งชื่อเรื่องได้อย่างอิสระ

ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปจากเรื่องการเขียนพรรณนา

สื่อการสอน/แหล่งเรียนรู้

1. เพลงบรรเลง
2. ใบงาน

การวัดผลและการประเมินผล

แบบประเมิน ใบงาน

ใบงาน

ชื่อ _____ ชั้น _____ เลขที่ _____

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนพรรณนาจากจินตนาการที่ได้จากเพลงบรรเลง ที่ฟังทั้งนี้ นักเรียนต้องใช้ภาพพจน์ไม่ต่ำกว่า 3 ภาพพจน์ และตั้งชื่อเรื่องได้อย่างอิสระ

เรื่อง _____

แผนการจัดการเรียนรู้การพัฒนาความคิดนอกกรอบ

แผนการจัดการเรียนรู้ วิชาภาษาไทย ท21102

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ชื่อกิจกรรม แสดงความคิดเห็นจากข่าว

ระยะเวลา 50 นาที

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถตอบคำถามตามความคิดได้อย่างอิสระ
2. นักเรียนเกิดมุมมองความคิดที่แตกต่าง
3. นักเรียนเขียนแสดงความคิดเห็นให้รายละเอียดชัดเจน

กระบวนการเรียนรู้

ขั้นนำ

1. ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้และกิจกรรมให้นักเรียนทราบ
2. ครูทบทวนความรู้เดิมเรื่องหลักการเขียนข่าว ให้นักเรียนดูข่าวที่ได้ เตรียมไว้แล้ว ช่วยกันแสดงความคิดเห็นว่าข่าวนำเสนออะไร ให้นักเรียนเสนอว่ามีมุมมองที่แตกต่างจากข่าวที่คุณอย่างไร

ขั้นสอน

1. ครูแจกใบงาน
2. จากคำถามใบงาน ให้นักเรียนอ่านข้อความจากข่าวแล้วตอบคำถามตามความคิดของนักเรียนได้อย่างอิสระ ภายในเวลา 30 นาที

ขั้นสรุป

ครูนักเรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นว่าแต่ละคนมีวิธีการแก้ปัญหาแตกต่างกันอย่างไร

สื่อการสอน/แหล่งเรียนรู้

1. ข่าว
2. ใบงาน

การวัดผลและการประเมินผล

แบบประเมิน ใบงาน

ใบงาน

ชื่อ _____ ชั้น _____ เลขที่ _____

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความจากข่าวแล้วตอบคำถามตามความคิดได้อย่างอิสระ ภายในเวลา 30 นาที

“หน่วยกู้ภัยร้อยเอ็ดได้รับแจ้งว่ามีชายวัยรุ่นคนหนึ่งเข้ามาขอความช่วยเหลือ เนื่องจากทำ
สมาร์ทโฟน ตกลงในบึงพลาญชัย กลางเมืองร้อยเอ็ด”

คำถาม นักเรียนคิดว่า ชายวัยรุ่นทำสมาร์ทโฟนตกเนื่องด้วยสาเหตุอะไร ทำไมเขาจึงขอความช่วยเหลือ และผลสุดท้ายจะเป็นอย่างไร

แผนการจัดการเรียนรู้การพัฒนาความคิดนอกกรอบ

แผนการจัดการเรียนรู้ วิชาภาษาไทย ท21102

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ชื่อกิจกรรม แสดงความคิดเห็นจากเหตุการณ์

ระยะเวลา 50 นาที

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถเขียนแสดงความคิดเห็นได้
2. นักเรียนสามารถใช้ภาษาในการเขียนให้รายละเอียดน่าสนใจ
3. นักเรียนสามารถคิดแปลกใหม่ในระยะเวลาที่กำหนด

กระบวนการเรียนรู้

ขั้นนำ

1. ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้และกิจกรรมให้นักเรียนทราบ
2. ครูแนะนำเรื่องการใช้ภาษาในการเขียนแสดงความคิดเห็นใช้อย่างไรให้น่าสนใจและสร้างสรรค์
3. ซักถามนักเรียนอีกครั้งเพื่อตรวจสอบความเข้าใจ

ขั้นสอน

1. ครูแจกใบงาน
2. นักเรียนทำใบงานตามคำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความที่ใช้พรรณนาโวหารแล้วแสดงความคิดเห็นว่าเหตุการณ์ก่อนหน้านี้เกิดอะไรขึ้น และเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นต่อไปจะเป็นอย่างไร ภายในเวลา 30 นาที

ขั้นสรุป

ครูสุ่มเรียกนักเรียนออกมานำเสนอผลงานที่หน้าชั้นเรียน ช่วยกันตรวจสอบความถูกต้องและแสดงความคิดเห็น

สื่อการสอน/แหล่งเรียนรู้

ใบงาน

การวัดผลและการประเมินผล

แบบประเมิน ใบงาน

ใบงาน

ชื่อ _____ ชั้น _____ เลขที่ _____

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความที่ใช้พรรณนาโวหารแล้วแสดงความคิดเห็นถึงเหตุการณ์ก่อนหน้านี้ เกิดอะไรขึ้น และเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นต่อไปจะเป็นอย่างไร ภายในเวลา 30 นาที

“ความเงียบปกคลุมท้องถนน มีเพียงเสียงหอบหายใจคล้ายจะเหนื่อยของผมดังอยู่ นานๆ จะมีรถยนต์ผ่านมาสักคัน ไม่มีคันใดสนใจเรา เธอยังคงนอนหลับนิ่งข้างฟุตบอลบาท ผมยกมือกดดอก หนีบขวดเหล้าเอาไว้”

1. เหตุการณ์ก่อนหน้านี้เกิดอะไรขึ้น

2. เหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นต่อไป

แผนการจัดการเรียนรู้การพัฒนาความคิดนอกกรอบ

แผนการจัดการเรียนรู้ วิชาภาษาไทย ท21102

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ชื่อกิจกรรม สร้างบทสนทนา

ระยะเวลา 50 นาที

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถสร้างบทสนทนาได้
2. นักเรียนสามารถคิดคำตอบได้อย่างอิสระและหลากหลาย
3. นักเรียนสามารถคิดในระยะเวลาที่กำหนด

กระบวนการเรียนรู้

ขั้นนำ

1. ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้และกิจกรรมให้นักเรียนทราบ
2. ครูอธิบายการสร้างบทสนทนา

ขั้นสอน

1. ครูแจกใบงาน
2. ครูเสนอปัญหาว่า ถ้าโลกนี้มีแต่กลางคืน นักเรียนเป็น “พระจันทร์” นักเรียนจะบอกกับ “นักเดินทาง” ว่าอย่างไร โดยสร้างบทสนทนาโต้ตอบระหว่าง พระจันทร์ กับ นักเดินทาง ภายในเวลา 30 นาที
3. เมื่อนักเรียนทำเสร็จแล้วสลับกับเพื่อนอ่าน ใครอ่านของเพื่อนแล้วคิดว่าน่าสนใจให้เสนอชื่อแล้วให้ออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน

ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปการสร้างบทสนทนาโต้ตอบระหว่าง พระจันทร์ กับ นักเดินทาง

สื่อการสอน/แหล่งเรียนรู้

ใบงาน

การวัดผลและการประเมินผล

แบบประเมินใบงาน

แผนการจัดการเรียนรู้การพัฒนาความคิดนอกกรอบ

แผนการจัดการเรียนรู้ วิชาภาษาไทย ท21102

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ชื่อกิจกรรม การใช้ภาพพจน์

ระยะเวลา 50 นาที

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถเขียนภาพพจน์ได้
2. นักเรียนสามารถคิดริเริ่มและหลากหลาย
3. นักเรียนสามารถคิดในระยะเวลาที่จำกัดอย่างละเอียดลออ

กระบวนการเรียนรู้

ขั้นนำ

ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้และกิจกรรมให้นักเรียนทราบ

ขั้นสอน

1. ครูแจกใบงาน
2. นักเรียนทำใบงาน ตามคำชี้แจง ให้นักเรียนใช้ภาพพจน์เติมตามข้อความที่กำหนดตามความคิดอย่างอิสระ 15 ข้อ ภายในเวลา 30 นาที
3. เมื่อนักเรียนทำเสร็จแล้วสลับกับเพื่อนอ่าน ใครอ่านของเพื่อนแล้วคิดว่า น่าสนใจให้เสนอชื่อแล้วมานำเสนอห้อง

ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเรื่องการใช้ภาพพจน์

สื่อการสอน/แหล่งเรียนรู้

ใบงาน

การวัดผลและการประเมินผล

แบบประเมินใบงาน

ใบงาน

ชื่อ _____ ชั้น _____ เลขที่ _____

คำชี้แจง ให้นักเรียนใช้ภาพพจน์เต็มตามข้อความที่กำหนดตามความคิดอย่างอิสระ 15 ข้อ
ภายในเวลา 30 นาที

1. ความรักของฉันกับเธอ _____
2. ข้อสอบนี้ยากมาก _____
3. ชีวิตสุขสบาย _____
4. อาหารอร่อย _____
5. อากาศร้อน _____
6. พ่อแม่พรีาสอน _____
7. ครูสั่งงานทุกวัน _____
8. โลกนี้วุ่นวาย _____
9. รถเมล์ขับเร็ว _____
10. เพื่อนของฉันเก่ง _____
11. ชีวิตไม่ยืดยาว _____
12. นกบินกลับรัง _____
13. ถนนคดเคี้ยว _____
14. ไข่มไ้ปลิว _____
15. คลื่นกระทบฝั่ง _____

แผนการจัดการเรียนรู้การพัฒนาความคิดนอกกรอบ

แผนการจัดการเรียนรู้ วิชาภาษาไทย ท21102

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ชื่อกิจกรรม โฆษณา

ระยะเวลา 50 นาที

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถเขียน โฆษณาได้
2. นักเรียนสามารถคิดริเริ่มและหลากหลาย
3. นักเรียนสามารถคิดในระยะเวลาที่กำหนดอย่างละเอียดลออ

กระบวนการเรียนรู้

ขั้นนำ

1. ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้และกิจกรรมให้นักเรียนทราบ
2. ครูแนะนำการใช้ภาษาสำหรับการเขียน โฆษณาที่น่าสนใจและสร้างสรรค์
3. ซักถามนักเรียนอีกครั้งเพื่อตรวจสอบความเข้าใจ

ขั้นสอน

1. ครูแจกใบงาน
2. นักเรียนทำใบงาน จากคำถาม ให้นักเรียนเขียน โฆษณาท่องเที่ยวไทย อย่างอิสระ พร้อมตั้ง

ชื่อโฆษณา ภายในระยะเวลา 30 นาที

ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนช่วยกันตรวจสอบความถูกต้องและแสดงความคิดเห็นการเขียน โฆษณา

สื่อการสอน/แหล่งเรียนรู้

ใบงาน

การวัดผลและการประเมินผล

แบบประเมินใบงาน

แผนการจัดการเรียนรู้การพัฒนาความคิดนอกกรอบ

แผนการจัดการเรียนรู้ วิชาภาษาไทย ท21102

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ชื่อกิจกรรม แสดงความคิดเห็น

ระยะเวลา 50 นาที

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นได้
2. นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นริเริ่มได้หลากหลาย และมีรายละเอียดน่าสนใจ
3. นักเรียนสามารถคิดในระยะเวลาที่กำหนดได้อย่างละเอียดลออ

กระบวนการเรียนรู้

ขั้นนำ

1. ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้และกิจกรรมให้นักเรียนทราบ
2. ครูแนะนำการใช้ภาษาแสดงความคิดเห็นใช้อย่างไรให้น่าสนใจและสร้างสรรค์
3. ซักถามนักเรียนอีกครั้งเพื่อตรวจสอบความเข้าใจ

ขั้นสอน

1. ครูแจกใบงาน
2. นักเรียนทำใบงาน จากคำถาม 4 ข้อ โดยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ ภายใน

ระยะเวลา 30 นาที

ขั้นสรุป

1. ครูและนักเรียนช่วยกันอภิปรายสรุปการทำงานการแสดงความคิดเห็น
2. ครูให้นักเรียนเตรียมนำเสนอผลงานในชั่วโมงต่อไป

สื่อการสอน/แหล่งเรียนรู้

ใบงาน

การวัดผลและการประเมินผล

แบบประเมินใบงาน

ใบงาน

ชื่อ _____ ชั้น _____ เลขที่ _____

คำชี้แจง ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ ภายในระยะเวลา 30 นาที

1. แม่มีลูกสาว 2 คน เกิดในชั่วโมงเดียวกัน วันเดียวกัน และปีเดียวกัน แต่ไม่ได้เป็นฝาแฝดกัน เพราะอะไร จึงคิดเช่นนั้น

2. วันที่ 3 เมษายน เป็นวันเกิดของพ่อ อีก 3 วันต่อมาแม่คลอดวันเกิดกับพ่ออีก เพราะอะไรจึงคิดเช่นนั้น

3. คิมและเพื่อนๆ ไปปาร์ตี้ได้สั่งอาหารมารับประทานดังนี้ ต้มยำทะเล ยำวุ้นเส้น ไก่ทอด และข้าวผัดหมู หลังจากนั้นตอนเช้า คิมเกิดท้องเสีย นักเรียนคิดว่าเกิดจากสาเหตุใด เพราะอะไรจึงคิดเช่นนั้น

4. ตำรวจวางแผนจับผู้ร้ายชาวต่างชาติที่กำลังจับเด็กเป็นตัวประกัน คิดว่ามีวิธีใดที่ช่วยเด็กได้รวดเร็วที่สุด เพราะอะไรจึงคิดเช่นนั้น

แผนการจัดการเรียนรู้การพัฒนาความคิดนอกกรอบ

แผนการจัดการเรียนรู้ วิชาภาษาไทย ท21102

ชื่อกิจกรรม การวิพากษ์วิจารณ์

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ระยะเวลา 50 นาที

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนมีทักษะในการวิพากษ์วิจารณ์งานเขียน
2. นักเรียนสามารถพิจารณาอย่างละเอียดรอบคอบ มีเหตุผล
3. นักเรียนสามารถทำงานร่วมกันและยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น

กระบวนการเรียนรู้

ขั้นนำ

1. ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้และกิจกรรมให้นักเรียนทราบ
2. ครูแนะนำหลักการวิพากษ์วิจารณ์งานเขียน

ขั้นสอน

1. ครูให้นักเรียนจัดกลุ่มกลุ่มละ 5 คน
2. ให้แต่ละกลุ่มวิพากษ์วิจารณ์งานเขียนของสมาชิกในกลุ่ม
3. แต่ละกลุ่มเลือกผลงานที่น่าสนใจที่สุดของกลุ่มออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน
4. นักเรียนช่วยกันอภิปรายการนำเสนอผลงานของแต่ละกลุ่ม

ขั้นสรุป

นักเรียนนำผลงานของตนเองตีพิมพ์ในเทศน์ในชั้นเรียน

สื่อการสอน/แหล่งเรียนรู้

ใบงาน

การวัดผลและการประเมินผล

แบบประเมินใบงาน

แผนการจัดการเรียนรู้การพัฒนาความคิดนอกกรอบ

แผนการจัดการเรียนรู้ วิชาภาษาไทย ท21102

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ชื่อกิจกรรม เขียนแสดงความคิดเห็น

ระยะเวลา 50 นาที

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถเขียนแสดงความคิดเห็นได้
2. นักเรียนสามารถคิดริเริ่มและหลากหลายให้รายละเอียดน่าสนใจ
3. นักเรียนสามารถคิดในระยะเวลาที่กำหนดได้อย่างละเอียดลออ

กระบวนการเรียนรู้

ขั้นนำ

1. ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้และกิจกรรมให้นักเรียนทราบ
2. ครูแนะนำการใช้ภาษาในการแสดงความคิดเห็นใช้อย่างไรให้น่าสนใจและสร้างสรรค์
3. ซักถามนักเรียนอีกครั้งเพื่อตรวจสอบความเข้าใจ

ขั้นสอน

1. ครูแจกใบงาน
2. ให้นักเรียนดูภาพจากใบงาน นักเรียนคิดว่าเกิดอะไรขึ้น ทำไมถึงคิดเช่นนั้น โดยให้นักเรียนเขียนแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ ภายในระยะเวลา 30 นาที

ขั้นสรุป

ครูสุ่มเรียกนักเรียนออกมานำเสนอผลงานที่หน้าชั้นเรียนช่วยกันตรวจสอบความถูกต้องและแสดงความคิดเห็น

สื่อการสอน/แหล่งเรียนรู้

ใบงาน

การวัดผลและการประเมินผล

แบบประเมินใบงาน

ใบงาน

ชื่อ _____ ชั้น _____ เลขที่ _____

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ จากภาพ นักเรียนคิดว่าเกิดอะไรขึ้นทำไมถึงคิดเช่นนั้น ภายในระยะเวลา 30 นาที

แผนการจัดการเรียนรู้การพัฒนาความคิดนอกกรอบ

แผนการจัดการเรียนรู้ วิชาภาษาไทย ท21102

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ชื่อกิจกรรม การวิพากษ์วิจารณ์

ระยะเวลา 50 นาที

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนมีทักษะในการวิพากษ์วิจารณ์งานเขียน
2. นักเรียนสามารถพิจารณาอย่างละเอียดรอบคอบ มีเหตุผล
3. นักเรียนสามารถทำงานร่วมกันและยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น

กระบวนการเรียนรู้

ขั้นนำ

1. ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้และกิจกรรมให้นักเรียนทราบ
2. ครูแนะนำหลักการวิพากษ์วิจารณ์งานเขียน

ขั้นสอน

1. ครูให้นักเรียนจัดกลุ่มกลุ่มละ 5 คน
2. ให้แต่ละกลุ่มวิพากษ์วิจารณ์งานเขียนของสมาชิกในกลุ่ม
3. แต่ละกลุ่มเลือกผลงานที่น่าสนใจที่สุดของกลุ่มออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน
4. นักเรียนช่วยกันอภิปรายการนำเสนอผลงานของแต่ละกลุ่ม

ขั้นสรุป

นักเรียนนำผลงานของตนเองตีพิมพ์ในนิตยสารในชั้นเรียน

สื่อการสอน/แหล่งเรียนรู้

ใบงาน

การวัดผลและการประเมินผล

แบบประเมินใบงาน

2. ถ้านักเรียนนั่งเสถียรคอมพิวเตอร์มีสัมภาระที่เอาไปด้วย 5 อย่างคือ ถังน้ำ ข้าวสาร กระเป๋าเดินทาง ถังออกซิเจน และเครื่องมือปฐมพยาบาล แล้วเครื่องกำลังจะตกเพราะน้ำหนักเกินนักเรียนคิดว่าจะทิ้งอะไรก่อน เลือกลง 3 อย่าง โดยเรียงลำดับการทิ้งก่อนและหลัง เพราะอะไรจึงคิดเช่นนั้น

3. ให้นักเรียนอ่านเรื่องที่กำหนดแล้วตอบคำถาม

มีครอบครัวที่น่ารักอยู่ครอบครัวหนึ่ง มีพ่อแม่ และเด็กน้อยวัย 7 ขวบ กำลังน่ารักเลยทีเดียว เป็นเด็กที่ซนและใจสับสนไปทุกๆ อย่าง

อยู่มาวันหนึ่งเด็กน้อยนึกสนุกอย่างไรบอกไม่ถูกไปคว้าเอาแจกันหยกแกะสลักต้นราชวงศ์หิมิง ซึ่ง ราคาแพงมาก นำมาเล่นพลิกคว่ำพลิกหงาย สักพักก็สว่างมือเข้าไปในแจกัน ทันใดนั้นเด็กน้อยก็ร้องว่า อู๊ยย แล้วก็.....

3.1 ควรตั้งชื่อเรื่องว่าอย่างไร

เกณฑ์การให้คะแนนวัดความคิดนอกกรอบ

ในแต่ละส่วนมีรายละเอียดการให้คะแนนดังนี้

รายละเอียด	ระดับคะแนน				
	5 มากที่สุด	4 มาก	3 ปานกลาง	2 น้อย	1 น้อยที่สุด
1. ความคิดริเริ่ม	มีความคิดริเริ่มเสนอแนวคิดได้แปลกใหม่น่าสนใจ ไม่เหมือนใคร	มีความคิดริเริ่มเสนอแนวคิดได้แปลกใหม่มีประเด็นน่าสนใจ	เสนอความคิดได้ค่อนข้างแปลกใหม่แม้จะเหมือนความคิดผู้อื่นอยู่บ้าง	มีความคิดแปลกใหม่เล็กน้อย	ไม่มีความแปลกใหม่
2. ความคิดคล่องแคล่ว	คิดคำตอบได้รวดเร็วภายในเวลาที่กำหนด เรียบเรียงคำตอบได้น่าสนใจ	คิดคำตอบได้รวดเร็วภายในเวลาที่กำหนด เรียบเรียงคำตอบได้	คิดคำตอบได้ภายในเวลาที่กำหนด	คิดคำตอบได้บ้างคำตอบภายในเวลาที่กำหนด	ไม่สามารถคิดคำตอบได้ในเวลาที่กำหนด
3. ความคิดยืดหยุ่น	คิดคำตอบได้หลากหลายในมุมมองใหม่น่าสนใจ สร้างความแตกต่างไม่เหมือนใคร	คิดคำตอบได้หลากหลายในมุมมองใหม่น่าสนใจ	คิดคำตอบได้หลากหลายในมุมมองใหม่น่าสนใจ อยู่บ้าง	คิดคำตอบได้แต่ซ้ำกับความคิดอื่นๆ	ไม่สามารถคิดคำตอบได้
4. ความคิดละเอียดลออ	มีการเลือกสรรถ้อยคำและถ่ายทอดความคิดให้รายละเอียดชัดเจน สื่อความหมายได้ดีมาก	มีการเลือกสรรถ้อยคำและถ่ายทอดความคิดให้รายละเอียดสื่อความหมายได้ชัดเจน	มีการเลือกสรรถ้อยคำและถ่ายทอดความคิดให้รายละเอียดสื่อความหมาย	มีการเลือกสรรถ้อยคำและถ่ายทอดความคิดให้รายละเอียดสื่อความหมายไม่ชัดเจน	ไม่สามารถถ่ายทอดรายละเอียดความคิดออกมาได้เลย

เกณฑ์ประเมินวัดความคิดนอกกรอบ

รายละเอียด	ระดับคะแนน				
	5 มากที่สุด	4 มาก	3 ปานกลาง	2 น้อย	1 น้อยที่สุด
1. ความคิดริเริ่ม					
2. ความคิดคล่องแคล่ว					
3. ความยืดหยุ่น					
4. ความคิดละเอียดลออ					
รวม					
รวม					

ผู้ประเมิน

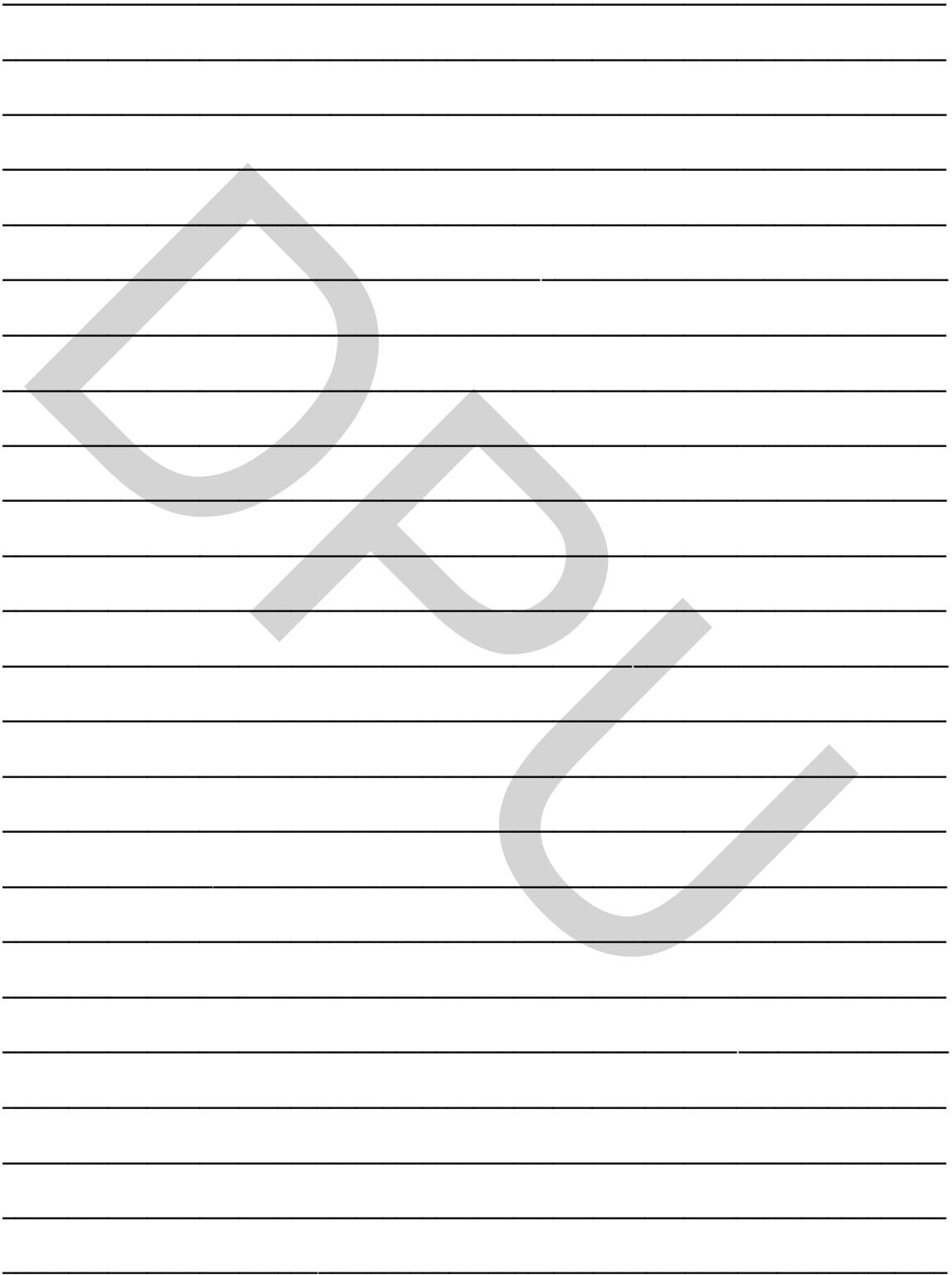
.....
()

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การเขียนเชิงสร้างสรรค์

ชื่อ-สกุล _____ ชั้น _____ เลขที่ _____

คำชี้แจง จงเขียนเรื่องจากภาพโดยใช้จินตนาการของนักเรียน ความยาวไม่น้อยกว่า 15 บรรทัด ภายในเวลาเวลา 40 นาที

เกณฑ์การให้คะแนนแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในงานเขียนเชิงสร้างสรรค์

ในแต่ละส่วนมีรายละเอียดการให้คะแนนดังนี้

รายละเอียด	ระดับคะแนน				
	5 มากที่สุด	4 มาก	3 ปานกลาง	2 น้อย	1 น้อยที่สุด
1. เนื้อหา สอดคล้องกับภาพ	เนื้อหาสอดคล้องกับภาพอย่างเหมาะสมน่าสนใจ	เนื้อหาสอดคล้องกับภาพอย่างเหมาะสม	เนื้อหาสอดคล้องกับภาพ	เนื้อหาบางส่วนไม่สอดคล้องกับภาพ	เนื้อหาไม่สอดคล้องกับภาพ
2. การเรียบเรียงลำดับความคิด	เรียบเรียงลำดับความคิดได้ สอดคล้องต่อเนื่อง น่าสนใจมาก	เรียบเรียงลำดับความคิดได้ สอดคล้อง น่าสนใจ	เรียบเรียงลำดับความคิดได้ ต่อเนื่อง	เรียบเรียงลำดับความคิดไม่ สอดคล้อง ต่อเนื่อง	เรียบเรียงลำดับความคิดไม่ สอดคล้อง ไม่น่าสนใจ
3. ความแปลกใหม่ที่น่าสนใจ	มีแนวคิดแปลกใหม่ไม่ซ้ำแบบใคร เขียนได้ใจความ มีความสมเหตุสมผลของเนื้อหามาก เนื้อเรื่องมีความเชื่อมโยงกัน	มีแนวคิดแปลกใหม่ เขียนได้ใจความ มีความสมเหตุสมผล เนื้อเรื่องมีความเชื่อมโยงกัน	มีแนวคิดแปลกใหม่ เนื้อเรื่องมีความเชื่อมโยงกัน	มีแนวคิดแปลกใหม่ แต่ไม่น่าจะเกิดขึ้นได้จริง เนื้อเรื่องมีความเชื่อมโยงกันเพียงเล็กน้อย	มีแนวคิดไม่แปลกใหม่ เนื้อเรื่องไม่เชื่อมโยงกัน
4. ความถูกต้องเหมาะสมของการใช้ภาษา	ใช้คำศัพท์ สำนวน ถ้อยคำเหมาะสม ตรงตามความหมาย สอดคล้องกับเรื่องราว มีการใช้เชื่อมคำที่ถูกต้อง การสะกดคำถูกต้องทั้งหมด	ใช้คำศัพท์ สำนวน ถ้อยคำเหมาะสม สอดคล้องกับเรื่องราว มีการเชื่อมคำที่ถูกต้อง การสะกดผิดพลาด 1-3 จุด	ใช้คำศัพท์ สำนวน ถ้อยคำ ตรงตามความหมายแต่ไม่ สอดคล้องกับเรื่องราวมีการสะกดผิดพลาด 4-6 จุด	ใช้คำศัพท์ สำนวน ถ้อยคำ ไม่ตรงตามความหมายและไม่ สอดคล้องกับเรื่องราวมีการสะกดผิดพลาด 7-10 จุด	ใช้คำศัพท์ สำนวน ถ้อยคำ ไม่ตรงตามความหมายและไม่ สอดคล้องกับเรื่องราวมีการสะกดผิดพลาด 10 จุดขึ้นไป

เกณฑ์การประเมินแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในงานเขียนเชิงสร้างสรรค์

รายละเอียด	ระดับคะแนน				
	5 มากที่สุด	4 มาก	3 ปานกลาง	2 น้อย	1 น้อยที่สุด
1. เนื้อหาสอดคล้องกับภาพ					
2. การเรียบเรียงลำดับความคิด					
3. ความแปลกใหม่น่าสนใจ					
4. ความถูกต้องเหมาะสมของการใช้ภาษา					
รวม					
รวม					

ผู้ประเมิน

.....

()

สมุดบันทึกการเรียนรู้ของนักเรียน
วิชาภาษาไทย (สาระที่ 2 การเขียน)

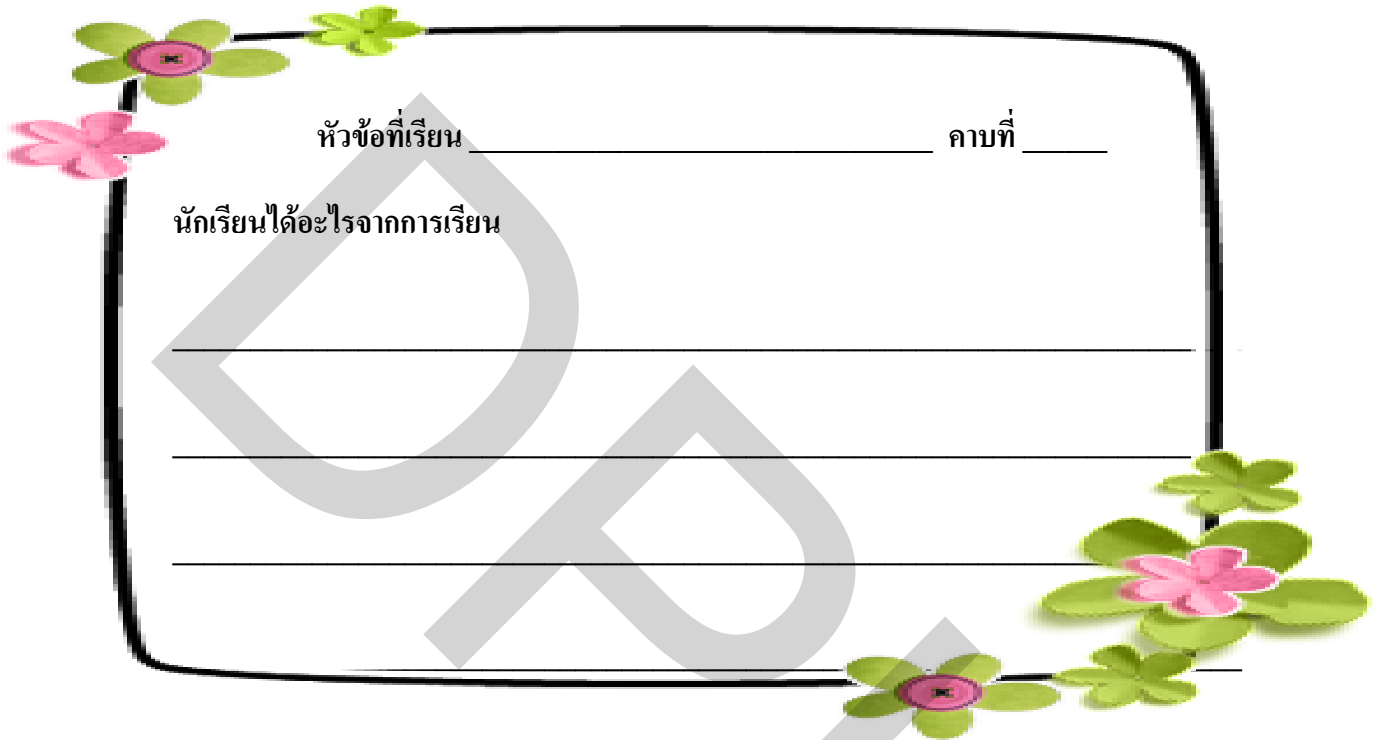
หัวข้อที่เรียน _____ คาบที่ _____

นักเรียนได้อะไรจากการเรียน

หัวข้อที่เรียน _____ คาบที่ _____

นักเรียนได้อะไรจากการเรียน

สมุดบันทึกการเรียนรู้ของนักเรียน
วิชาภาษาไทย (สาระที่ 2 การเขียน)

หัวข้อที่เรียน _____ คาบที่ _____

นักเรียนได้ะไรจากการเรียน

หัวข้อที่เรียน _____ คาบที่ _____

นักเรียนได้ะไรจากการเรียน

แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการพัฒนาการคิดนอกกรอบ วิชาภาษาไทย
(สาระที่ 2 การเขียน) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามจัดทำขึ้นเพื่อประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การคิดนอกกรอบ วิชาภาษาไทย (สาระที่ 2 การเขียน) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

2. การประเมินให้นักเรียนประเมินความพึงพอใจต่อการเรียนรู้โดยใช้พัฒนาการคิดนอกกรอบ วิชาภาษาไทย (สาระที่ 2 การเขียน) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามเกณฑ์การประเมิน ดังนี้

5 หมายถึง พึงพอใจมากที่สุด

4 หมายถึง พึงพอใจมาก

3 หมายถึง พึงพอใจปานกลาง

2 หมายถึง พึงพอใจน้อย

1 หมายถึง พึงพอใจน้อยที่สุด

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับความพึงพอใจ

ที่	รายละเอียดการประเมิน	ระดับการประเมิน				
		5	4	3	2	1
ด้านเนื้อหาสาระการเรียนรู้						
1	เนื้อหาเหมาะสมกับจุดประสงค์สาระการเรียนรู้					
2	เนื้อหาในบทเรียนช่วยให้มีความคิดที่หลากหลาย					
3	เนื้อหาในบทเรียนส่งเสริมและพัฒนางานที่น่าสนใจ					
ด้านการจัดการเรียนรู้						
4	กิจกรรมช่วยให้นักเรียนกล้าคิดในสิ่งที่แตกต่างจากคนอื่นบนพื้นฐานของเหตุผล					
5	กิจกรรมกระตุ้นให้นักเรียนสนใจฝึกคิดเชิงสร้างสรรค์					
6	กิจกรรมเปิดโอกาสให้นักเรียนพัฒนาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์					

ที่	รายละเอียดการประเมิน	ระดับการประเมิน				
		5	4	3	2	1
7	กิจกรรมเปิดโอกาสให้นักเรียนร่วมกันประเมินผลงานซึ่งกันและกัน					
8	ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม					
ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้						
9	นักเรียนสามารถนำทักษะการคิดนอกกรอบไปปรับใช้กับการเรียนในวิชาอื่นๆได้					
10	นักเรียนสามารถคิดแก้ปัญหาสิ่งต่างๆได้เร็วขึ้นและตรงจุด					
11	นักเรียนสามารถคิดอย่างมีเหตุผลมากขึ้นและยกเหตุผลสนับสนุนได้					
12	นักเรียนมีทักษะวิพากษ์วิจารณ์เพื่อรักษาสัมพันธ์กับผู้อื่น					
เฉลี่ย						

ข้อเสนอแนะ

ภาคผนวก ข
ตัวอย่างผลงานนักเรียน

ใบงาน 1

ชื่อ ด.ญ. จอห์น หักตร์ นามสกุล _____ ชั้น ม 2/6 เลขที่ 9

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนเรื่องตามจินตนาการ ให้มีคำว่า ไอ, แม, หิว อย่างละ ไม่น้อยกว่า 5 คำ โดยคำที่กำหนดให้จะต้องสร้างเป็นคำประสม ภายในเวลา 30 นาที

เรื่อง เด็กหญิง ชูว์ชิว

ณ โรงเรียนแห่งหนึ่ง มี เด็กหญิงชื่อนี้ชื่อ ชูว์ชิว เป็นคนที่มี หัวใจ

ต่อเพื่อน เพื่อนทุกคน เพราะเขามีตัวอย่างที่ดีจาก แม่เลี้ยง ชูว์ชิวเป็นคนดีต่อเพื่อนทุกคน เด็ก

แม่เลี้ยงของชูว์ชิว ป่วย มาก ทำให้ต้องไปโรงพยาบาล ชูว์ชิวก็เฝ้า แม่เลี้ยง คนนี้ด้วย ชูว์

แม่ยกแล้ว เขา ยุ่งทำงาน ฯลฯ เพื่อนๆ เห็นแล้วรัก ชูว์ชิวก็เลย หัวใจ ต่อมา ชูว์ชิว ก็พาแม่

ไปหาหมอที่แผนก อายุรกรรม หมอว่าชูว์ชิวของ ชูว์ชิวก็กิน ยา คนนี้เห็นเด็กคนนี้ดี เขาพาชูว์ชิว

ใจดี มากไปรับชูว์ชิวที่ชูว์ชิว จิตใจดีเขาคนนี้นะ ใจดี แม่ก็ดีขึ้นมาก ผ่านไปประมาณ

1 ชั่วโมง แม่ของชูว์ชิวก็ดีขึ้นได้ต้อชูว์ชิวก็ ขอบคุณ มากทำแม่ที่โรงพยาบาล

ต่อมาเมื่อแม่ของชูว์ชิว ได้ หาย แม่ก็ดีใจมากก็ให้ ใจดี แม่ของชูว์ชิว เมื่อ พยายามเดินเขาไปชูว์ชิว

นี่ดีแล้ว ชูว์ชิวก็บอกว่า "ใจดีแล้ว" ชูว์ชิวก็บอกว่า "ใจดีแล้ว" พยายามวิ่ง ออกมาว่า ใจดี

แล้วไปบอกจากน้องชูว์ชิว ดีใจมากก็ให้ไปบอกแม่ แม่ จะพูดกับชูว์ชิวว่า "ใจดีแล้วลูก"

ใจดี แม่ของชูว์ชิว แม่ของชูว์ชิวว่า "ใจดีแล้วลูก" ชูว์ชิว ดีใจมาก

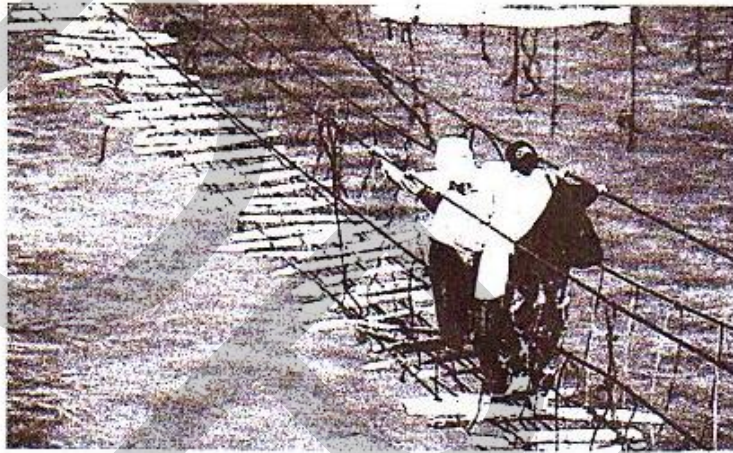
แม่ชูว์ชิว ชูว์ชิว ดีใจมาก และชูว์ชิว ดีใจมาก แม่ชูว์ชิวไปบอกแม่ชูว์ชิวว่า "ใจดีแล้วลูก"

ชูว์ชิว ใจดี ดีใจมาก ดีใจมาก ดีใจมาก ดีใจมาก ดีใจมาก ดีใจมาก ดีใจมาก

ใบงาน 2

ชื่อ อ.จ. ทิวพล เดิมอยู่ ชั้น ม.1/6 เลขที่ 6

คำชี้แจง ให้นักเรียนถ่ายทอดความรู้สึกโดยใช้จินตนาการที่ได้จากภาพตาม ความคิดอย่างอิสระของนักเรียน ความยาว 5 บรรทัด ภายในเวลา 30 นาที

ผมเห็นภาพนี้แล้วผมรู้สึกได้ว่าคนที่มาพบจน ก็ยาวอ ปู่ 2 คน นี้ ที่กำลังจะสร้าง
 ความท้าทายจากถนนทางอยู่ ชมทิวโลก เขาอาจตั้งใจไปทำงานอีก ผ่องก็ได้ เพื่อหาเงิน
 เพื่อสร้างถนนที่รู้สึกเสียใจแทน กศวิธา ป้าทำรถอ นันต.ทุกคนไปไหนบ้านมือขวาเพราะสะพาน
 มีอันตรายกว่ารถอานมีไฟ รือแสงไฟที่ดู ไปมือไรต์เสีย เจอกันต.จนจะหมดทุกเส้นกับรถอไป
 ทั้งควร: ลึกน้ำ ๑ เมตร: สะพานมันแคบมาก แต่ป้าทำสอง ก็คือไปออกเมื่ออกก็เลยไม่ช่วยทำให้
 อีกฝากหนึ่งมือสิริใช้ สะพานทาง ๒ ฝ่ายหัว 2 คน: คิด ผิด.เพราะ สะพานกับตัวคนหัว

ใบงาน 3

ชื่อ ด.ญ. สุวิภา ชั้น 7/6 เลขที่ 11
จันทร์คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนพรรณนาจากจินตนาการที่ได้จากเพลงบรรเลง ที่ฟังทั้งนี้ นักเรียนต้องใช้
ภาพพจน์ไม่ต่ำกว่า 3 ภาพพจน์ และตั้งชื่อเรื่องได้อย่างอิสระเรื่อง Forever.

ทำฝนกลา แสงแดด สดชื่น อบอุ่น ในป่า แก่ๆ รอวันหนึ่ง ในช่วงฤดู สีฟ้า ขาว
นวก ฉัน ทั่ว แปด นอน แผ่ ขมา อย่าง โล่ง ใจ ฉัน จาก สอบ ไป ขอ ลา ขอ เรียน
ขอ ลา ขอ เรียน เสร็จ ข้อ สอบ นั้น จาก ป่า จระ เป็น เทอ เวอร์ เรต บรร ภาพ
แจ้ง ขอ ลา กับ ไม่ มี สิ่ง จะ อยู่ ณ บริเวณ นี้ ไป ไม่ ไป กับ คู่ ใจ ตาม ลม
แต่ การ นี้ ก็ เถอะ นวก ฉัน ทั่ว แปด ที่ รอ วัน หนึ่ง ก็ ไม่ ได้ ใจ กับ อีก
ชุด นัก ศึกษา มี อยู่ ที่ และ ตัว ของ นวก เรา ทุกคน ที่ คิดว่า พอ จะ หมด มือ เพราะ การ เล่น
สนุก แบบ เรา ใน ครั้ง ที่ เรา ได้ ทำ ของ นี้ ที่ เรา ได้ เรียน

เนื้อสี หัวใจ นวก เรา ทั่ว แปด ก็ ต้อง เป็น เนื้อ กัน ตลอด ไป ☺

ใบงาน 10

ชื่อ ก.อ. กัญชมาพร จุฬารัตน์ ชั้น 1/6 เลขที่ 16

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ จากภาพ นักเรียนคิดว่าเกิดอะไรขึ้น ทำไมถึงคิดเช่นนั้น ภายในระยะเวลา 30 นาที

ซึ่งรู้สึก ลังง อย่งง ทำนี้ ซึ่งรู้สึกตัวไม่สงบ หรือที่ มีความหมาย
 เกี่ยวกับ การเดินทาง การเดินทางที่วิเศษด้วยตัวดอกไม้ และ
 ล่วงกว่าวิธีในทะเลสาบ ทั้งนี้ทำให้ ตัว กับ ทางของ ลม ๆ ๑๑
 ทำนี้ไว้ที่ ดินหน้าผาของนั้น ไม่ดีหรือของสิ่ง ดอกไม้ ลีลา
 ปลิวตามทิศทาง มันกว้างทำนี้ไปตลอดด้วย ซึ่งมันได้กลิ่นทะเลสาบ
 กับแล้วอาทิตย์ที่ ล่องอ่อกๆ ไม่รู้หรือจิตทำง ดูไปก็โอเคนะ ตัก
 หนึ่งต้นกัน

สมุดบันทึกการเรียนรู้ของนักเรียน
 วิชาภาษาไทย (สาระที่ 2 การเขียน)

หัวข้อที่เรียน จินตนาการที่ได้จากเพลง คาบที่ 4

นักเรียนได้อะไรจากการเรียน

เขียนวิธานขึ้นใหม่เกิดความคิดแปลกใหม่ และมีทักษะการสร้างเหตุผล ขอบเขตเห็นดนตรี
 ไร้ค่าไม่คิดเช่นนั้น เช่น ก็กลัวความร่ำรวยเพลง สนุกเขียนเกี่ยวกับรักผสมหัวใจ เห็นอนุชิตายก
 ภาวน่าทำไม่จริงหรือ นอกเหนือจาก นมจันทน์อละชะ แต่ได้เขียนได้จริงฝากคำดีดคน
 ได้เงินเต็มหน้าฝนล้าสาร ได้เงินกร้อ บรรมยากฝนนี้ทำให้คิดดี คำว่าหน้าหลังฝน ฝน
 ที่ลี้ลี้ลี้ลี้ลี้ลี้ลี้ ความยากลำบากหายไป และมีความสุขหัวเราะมาแทน

สมุดบันทึกการเรียนรู้ของนักเรียน
 วิชาภาษาไทย (สาระที่ 2 การเขียน)

หัวข้อที่เรียน แสดงความคิดเป็น คาบที่ 10

นักเรียนได้อะไรจากการเรียน

การที่ผาหยา ใช้คำถามคำถาม ฝึกให้เข้าใจดีหมกกรอบ รวมถึงการสังเกตทุกในกลิต
 ไม่จำเป็นที่มองสิ่งหนึ่งให้แตกต่างจากคนอื่น ๆ การใช้ทพพจน์ หรือความประม
 ทรสอนให้คิดต่างจากคนอื่น ผ่านกิจกรรมการคิด การตีความหมาย การคาดเดาเหตุ
 และผลของเหตุการณ์ ในหาค้นกิจกรรมเหล่านี้ช่วยให้นักเรียนได้มากขึ้นตั้งแต่ที่
 เรียนนี้ขึ้น หน้าที่ได้ทำ กลางนั้นสิ่งกลมๆ หนึ่งคือถึงทุกยุค แต่ในนี้สิ่งกลมๆ ในความก
 ย์มีมากกว่าคุณพ่อคนมาก หนึ่งคือถึงกิจการที่มี สามดาวมากมาย มีโลก มีดาวดาวนี้ และ
 พุทธธรรมารวมมาถึงมนุษย์ต่างดาวจินตนาการของหนูก็กลมๆไป

ภาคผนวก ค

ภาพบรรยากาศการเรียนการสอน

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ – นามสกุล

นางสาวอภิษฐา กาบคำ

ประวัติการศึกษา

ปี พ.ศ. 2553

ศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.) สาขาภาษาไทยเพื่ออาชีพ

คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์

มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

ตำแหน่งและสถานที่ทำงานปัจจุบัน

ครูผู้ช่วย

โรงเรียนมัธยมประชานิเวศน์ แขวงลาดยาว

สำนักงานเขตจตุจักร จังหวัดกรุงเทพมหานคร